

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2024. június 27.*

Tartalomjegyzék

I.	Jogi háttér	7
II.	A jogvita előzményei	8
	A. A Servier perindoprilja	8
	B. A Krka perindoprilja	9
	C. A perindoprilra vonatkozó jogviták	9
	1. Az ESZH határozatai	9
	2. A nemzeti bíróságok határozatai	10
	D. A Krka megállapodások	11
III.	A vitatott határozat	12
IV.	A Törvényszék előtti eljárás és a megtámadott ítélet	12
V.	A Bíróság előtti eljárás és a felek kérelmei	13
VI.	Az eljárás szóbeli szakaszának újbóli megnyitása iránti kérelemről	14
VII.	A fellebbezésről	15
	A. Az első–hatodik, az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése értelmében vett cél általi versenykorlátozás fennállására vonatkozó jogalapról	16
	1. A vitatott határozat és a megtámadott ítélet releváns pontjai	16
	a) A vitatott határozat	16
	b) A megtámadott ítélet	17

* Az eljárás nyelve: francia.

2.	Az első–hatodik jogalap elfogadhatóságáról	18
3.	Az első–hatodik jogalap érdemi vizsgálatára vonatkozó előzetes megfontolások	21
4.	Az első jogalapról	25
	a) Az első jogalap hatásos jellegéről	25
	1) A felek érvelése	25
	2) A Bíróság álláspontja	26
	b) Az első–harmadik részről	28
	1) A felek érvelése	28
	2) A Bíróság álláspontja	29
	c) A negyedik és a hatodik részről	31
	1) A felek érvelése	31
	2) A Bíróság álláspontja	32
	i) A High Court 2006. október 3-i határozatáról	33
	ii) Az ESZH 2006. július 27-i határozatáról	34
	d) Az ötödik részről	36
	1) A felek érvelése	36
	2) A Bíróság álláspontja	37
	e) Az első jogalapra vonatkozó következtetés	37
5.	A második jogalapról	37
	a) A második részről	37
	1) A felek érvelése	37
	2) A Bíróság álláspontja	37
	b) Az első, a harmadik és a negyedik részről	40
	1) A felek érvelése	40
	2) A Bíróság álláspontja	41
	c) Az ötödik–nyolcadik részről	43
	1) A felek érvelése	43

2) A Bíróság álláspontja	44
6. A harmadik jogalapról	45
a) Az első részről	45
1) A felek érvelése	45
2) A Bíróság álláspontja	45
b) A második részről	46
1) A felek érvelése	46
2) A Bíróság álláspontja	47
c) A harmadik részről	48
1) A felek érvelése	48
2) A Bíróság álláspontja	48
d) A negyedik részről	49
1) A felek érvelése	49
2) A Bíróság álláspontja	49
e) Az ötödik részről	51
1) A felek érvelése	51
2) A Bíróság álláspontja	51
f) A hatodik részről	52
1) A felek érvelése	52
2) A Bíróság álláspontja	52
7. A negyedik jogalapról	52
a) Az első részről	52
1) A felek érvelése	52
2) A Bíróság álláspontja	53
b) A második részről	54
1) A felek érvelése	54
2) A Bíróság álláspontja	55

c)	A harmadik részről	57
1)	A felek érvelése	57
2)	A Bíróság álláspontja	57
d)	A negyedik részről	57
1)	A felek érvelése	57
2)	A Bíróság álláspontja	58
8.	Az ötödik jogalapról	58
a)	A felek érvelése 69	58
b)	A Bíróság álláspontja	59
9.	Az első–ötödik jogalapra vonatkozó közbenső következtetés	59
10.	A hatodik jogalapról	61
a)	A felek érvelése	61
b)	A Bíróság álláspontja	62
B.	A hetedik, az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése értelmében vett hatás általi versenykorlátozás fennállására vonatkozó jogalapról	62
1.	A vitatott határozat és a megtámadott ítélet releváns pontjai	62
a)	A vitatott határozat	62
b)	A megtámadott ítélet	63
2.	A felek érvelése	64
3.	A Bíróság álláspontja	66
C.	A nyolcadik–tizenegyedik, az EUMSZ 102. cikk megsértésére vonatkozó jogalapokról	71
1.	A vitatott határozat és a megtámadott ítélet releváns pontjai	71
a)	A vitatott határozat	71
b)	A megtámadott ítélet	72
2.	A nyolcadik jogalapról	72
a)	A felek érvelése	72
b)	A Bíróság álláspontja	74

3.	A kilencedik és a tizedik jogalapról	76
4.	A tizenegyedik jogalapról	77
	a) A felek érvelése	77
	b) A Bíróság álláspontja	78
D.	A fellebbezésre vonatkozó következtetés	80
VIII.	A megtámadott ítélet hatályon kívül helyezésének következményeiről	80
IX.	A Törvényszék előtti keresetről	81
A.	Az első fokon benyújtott kereset kilencedik jogalapjának első részéről	81
	1. A felek érvelése	81
	2. A Bíróság álláspontja	82
	a) A Krka által a Servier-vel szemben támasztott potenciális versenyről	83
	b) A piacfelosztó megállapodás fennállásáról	87
B.	Az első fokon benyújtott kereset tizedik jogalapjáról	94
	1. A felek érvelése	94
	2. A Bíróság álláspontja	95
	A költségekről	97

„Fellebbezés – Verseny – Gyógyszerkészítmények – A perindopril piaca – EUMSZ 101. cikk – Kartellek – Piacfelosztás – Potenciális verseny – Cél általi versenykorlátozás – A perindopril generikus változatai piacra lépésének késleltetésére irányuló stratégia – Szabadalmi jogvitát egyezség útján rendező megállapodás – Szabadalomhasznosítási megállapodás – Technológiaátruházási és -licenciamegállapodás – EUMSZ 102. cikk – Érintett piac – Erőfölénnyel való visszaélés”

A C-176/19. P. sz. ügyben,

az **Európai Bizottság** (képviselik kezdetben: F. Castilla Contreras, B. Mongin, J. Norris és C. Vollrath, később: F. Castilla Contreras, F. Castillo de la Torre, B. Mongin, J. Norris és C. Vollrath, végül: F. Castilla Contreras, F. Castillo de la Torre, J. Norris és C. Vollrath, meghatalmazotti minőségben)

fellebbezőnek,

támogatja:

Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága (képviselik kezdetben: D. Guðmundsdóttir, meghatalmazotti minőségben, segítője: J. Holmes KC, később: L. Baxter, D. Guðmundsdóttir, F. Shibli és J. Simpson, meghatalmazotti minőségben, segítőik: J. Holmes KC és P. Woolfe barrister, végül: S. Fuller, meghatalmazotti minőségben, segítői: J. Holmes KC és P. Woolfe barrister)

beavatkozó fél a fellebbezési eljárásban,

az Európai Unió Bírósága alapokmányának 56. cikke alapján 2019. február 22-én benyújtott fellebbezése tárgyában,

a többi fél az eljárásban:

a **Servier SAS** (székhelye: Suresnes [Franciaország]),

a **Servier Laboratories Ltd** (székhelye: Stoke Poges [Egyesült Királyság]),

a **Les Laboratoires Servier SAS** (székhelye: Suresnes)

(képviselik őket: O. de Juvigny, J. Jourdan, T. Reymond, A. Robert avocats, J. Killick advocaat és M. I. F. Utges Manley solicitor)

felperesek az elsőfokú eljárásban,

a **European Federation of Pharmaceutical Industries and Associations (EFPIA)** (székhelye: Genf [Svájc], képviselik: F. Carlin avocate és N. Niejahr Rechtsanwältin)

beavatkozó fél az elsőfokú eljárásban,

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: A. Arabadjiev tanácselnök (előadó), K. Lenaerts, a Bíróság elnöke, az első tanács bírájaként eljárva, P. G. Xuereb, A. Kumin és I. Ziemele bírák,

főtanácsnok: J. Kokott,

hivatalvezetők: M. Longar és R. Şereş tanácsosok,

tekintettel az írásbeli szakaszra, és a 2021. október 20-i és 21-i tárgyalásra,

a főtanácsnok indítványának a 2022. július 14-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Fellebbezésével az Európai Bizottság az Európai Unió Törvényszéke 2018. december 12-i Servier és társai kontra Bizottság ítéletének (T-691/14, a továbbiakban: megtámadott ítélet, EU:T:2018:922) részleges hatályon kívül helyezését kéri, amely ítéletben a Törvényszék megsemmisítette az [EUMSZ] 101. és [EUMSZ] 102. cikk alkalmazására vonatkozó eljárásban (AT.39612 – „perindopril [Servier]” ügy) 2014. július 9-én hozott C(2014) 4955 final bizottsági határozat (a továbbiakban: vitatott határozat) 4. cikkét annyiban, amennyiben az megállapítja a Servier SAS-nek és a Les Laboratoires Servier SAS-nek az e cikkben említett megállapodásokban való részvételét, továbbá megsemmisítette a vitatott határozat 6. cikkét, 7. cikke (4) bekezdésének b) pontját és 7. cikkének (6) bekezdését.

I. Jogi háttér

- 2 A közösségi versenyjog alkalmazásában az érintett piac meghatározásáról szóló bizottsági közlemény (HL 1997. C 372., 5. o.; magyar nyelvű kiadás 8. fejezet, 1. kötet, 155. o.) 13–15., 17. és 24. pontja így rendelkezik:

„A verseny által támasztott korlátok

13. A vállalkozások a versenykorlátok három fő forrásának vannak kitéve, ezek: a keresleti helyettesíthetőség, a kínálati helyettesíthetőség és a potenciális verseny. Közgazdasági nézőpontból az érintett piac meghatározásához a keresleti helyettesíthetőség jelenti a legközvetlenebb és leghatékonyabb fegyelmező erőt egy adott termék szállítóira, különösen ármeghatározó döntéseik vonatkozásában. Egy vállalkozás vagy vállalkozások egy csoportja nem gyakorolhat lényeges befolyást az értékesítés olyan uralkodó feltételeire, mint például az árakra, ha vevői olyan helyzetben vannak, hogy könnyen válhatnak beszerezhető helyettesítő termékekre vagy máshol található szállítókra. A piacmeghatározás feladata alapvetően abból áll, hogy azonosítani kell az érintett vállalkozások vevőinek ténylegesen a rendelkezésére álló alternatív beszerzési forrásokat, mind a termékek vagy szolgáltatások, mind a többi szállító földrajzi elhelyezkedése tekintetében.
14. A kínálati oldali helyettesíthetőségből a 20–23. bekezdésben ismertetettekén kívül adódó és a potenciális versenyből adódó versenykorlátok általában kevésbé közvetlenek, és minden esetben további tényezők elemzését igénylik. Ennek eredményeként ezeket a korlátokat a versenyelemzés értékelő szakaszában veszik figyelembe.

Keresleti helyettesíthetőség

15. A keresleti helyettesíthetőség értékelése olyan termékek körének a meghatározásával jár, amelyeket a fogyasztók egymást helyettesítőnek tekintenek. E meghatározás elvégzésének egyik módja olyan gondolkísérletnek tekinthető, amely a relatív árakban egy kismértékű, de tartós változást feltételez, és értékeli a vevők valószínű válaszait e növekedésre. A piacmeghatározás feladata eljárási és gyakorlati célokból az árakra, pontosabban pedig a relatív árak kismértékű, tartós változásaiból keletkező kereslethelyettesítésre összpontosít. Ez a vizsgálat egyértelmű jelzéseket biztosíthat a piacok meghatározásánál lényeges tényezőkre.

[...]

17. A megválaszolandó kérdés az, hogy vajon a felek vevői áttérnének-e könnyen hozzáférhető helyettesítő termékekre, vagy máshol található szállítókra a vizsgált termékekre vonatkozóan és az érintett területeken feltételezetten bekövetkező, kismértékű (5–10% közötti), de tartós relatív árnövekedésre válaszul. Ha a helyettesítés elég ahhoz, hogy az áremelés a keletkező forgalomkiesés miatt ne lehessen kifizetődő, az érintett piac további helyettesítő termékekkel és területekkel bővül ki. Ez történik mindaddig, amíg a termékek és földrajzi területek összessége olyanná válik, hogy a relatív árak kismértékű, de tartós növekedése már nyereséget hozna. [...]

[...]

Potenciális verseny

24. A versenykorlátok harmadik forrását, a potenciális versenyt nem veszik figyelembe a piacok meghatározásakor, mivel azok a feltételek, amelyek között a potenciális verseny tényleges versenykorlátot jelenthet, a piacralépési feltételekkel kapcsolatos egyes tényezők és körülmények elemzésétől függenek. Szükség esetén ezt az elemzést csak egy következő szakaszban végzik el, általában akkor, amikor már meghatározták az érintett piacon szereplő vállalkozások helyzetét, és ha e helyzet a verseny szempontjából aggályos.”

II. A jogvita előzményei

- 3 A jogvitának többek között a megtámadott ítélet 1–73. pontjában bemutatott előzményei a következőképpen foglalhatók össze.
- 4 A Servier SAS a Servier gyógyszeripari cégcsoport anyavállalata, amely csoport részét képezi a Les Laboratoires Servier SAS és a Servier Laboratories Ltd (a továbbiakban külön-külön vagy együtt: Servier). A Les Laboratoires Servier társaság originális gyógyszerek fejlesztésére, leányvállalata, a Biogaran SAS pedig generikus gyógyszerek fejlesztésére szakosodott.

A. A Servier perindoprilja

- 5 A Servier kifejlesztette a perindopril, amely gyógyszert elsősorban a magas vérnyomás és a szívelégtelenség ellen használják. E gyógyszer az angiotenzin-konvertáló enzimet gátlók (a továbbiakban: ACE-gátló gyógyszerek) közé tartozik. Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) a tényállás idején létező tizenhat ACE-gátló gyógyszert a gyógyszerek anatómiai, gyógyászati és kémiai osztályozási rendszerének (ATC) mind harmadik – a terápiás javallatoknak megfelelő – szintjén, mind pedig ezen osztályozási rendszer negyedik – a hatásmechanizmusnak megfelelő – szintjén ugyanazon csoportba sorolta be, mely csoport a „kizárólag [az angiotenzin-konvertáló enzimet] gátlók” nevet viseli. A perindopril hatóanyaga só formájában jelenik meg. Kezdetben az erbumin só-t használták.
- 6 A perindopril hatóanyagára vonatkozó EP0049658. sz. szabadalmat a Servier csoport egyik társasága 1981. szeptember 29-én jelentette be az Európai Szabadalmi Hivatalnál (ESZH). E szabadalom 2001. szeptember 29-én járt volna le, a szabadalmi oltalmat azonban több tagállamban, többek között az Egyesült Királyságban 2003. június 22-ig meghosszabbították. Az említett szabadalmi oltalmat Franciaországban 2005. március 22-ig, míg Olaszországban 2009. február 13-ig hosszabbították meg.

- 7 1988. szeptember 16-án a Servier a perindopril hatóanyagának előállítási eljárásaira vonatkozó több szabadalmat is bejelentett az ESZH-nál, nevezetesen az EP0308339. sz., az EP0308340. sz. (a továbbiakban: 340. sz. szabadalom), az EP0308341. sz. és az EP0309324. sz. szabadalmat, amelyek 2008. szeptember 16-án jártak le.
- 8 2001. július 6-án a Servier bejelentette az ESZH-nál a perindopril-erbumin alfa kristályos formájára és annak előállítási eljárására vonatkozó EP1296947. sz. szabadalmat (a továbbiakban: 947. sz. szabadalom), amelyet az ESZH 2004. február 4-én adott meg.
- 9 2001. július 6-án a Servier ezenkívül több tagállamban is nemzeti szabadalmi bejelentést nyújtott be azelőtt, hogy e tagállamok az európai szabadalmak megadásáról szóló, 1973. október 5-én Münchenben aláírt és 1977. október 7-én hatályba lépett egyezmény részes feleivé váltak volna. A Servier például a 947. sz. szabadalomnak megfelelő szabadalmi bejelentést nyújtott be Bulgáriában (BG 107 532), a Cseh Köztársaságban (PV2003-357), Észtországban (P200300001), Magyarországon (HU225340), Lengyelországban (P348492) és Szlovákiában (PP0149-2003). E szabadalmat Bulgáriában 2006. május 16-án, Magyarországon 2006. augusztus 17-én, a Cseh Köztársaságban 2007. január 23-án, Szlovákiában 2007. április 23-án és Lengyelországban 2010. március 24-én adták meg.

B. A Krka perindoprilja

- 10 2003-ban a KRKA, tovarna zdravil, d.d. (a továbbiakban: Krka), egy Szlovéniában letelepedett, generikus gyógyszereket gyártó társaság az erbumin 947. sz. szabadalommal érintett, alfa kristályos formájából álló perindopril hatóanyagon (a továbbiakban: a Krka perindoprilja) alapuló gyógyszerek fejlesztésébe kezdett. 2005-ben és 2006-ban több forgalombahozatali engedélyt is kapott, és e gyógyszert több tagállamban elkezdte forgalomba hozni Közép- és Kelet-Európában, többek között Magyarországon és Lengyelországban. Ezen időszakban e gyógyszer más tagállamokban, többek között Franciaországban, Hollandiában és az Egyesült Királyságban történő forgalomba hozatalát is előkészítette.

C. A perindoprilra vonatkozó jogviták

- 11 2003 és 2009 között a Servier és a perindopril generikus változatának forgalmazására készülő gyártók között több jogvita is folyamatban volt.

1. Az ESZH határozatai

- 12 2004-ben tíz generikusgyógyszer-gyártó, köztük a Niche Generics Ltd (a továbbiakban: Niche), a Krka, a Lupin Ltd és a Norton Healthcare Ltd, az Ivax Europe leányvállalata, amely később összeolvadt a generikus gyógyszerek gyártására szakosodott Teva Pharmaceutical Industries Ltd-vel, a Teva csoport legfelső szintű anyavállalatával, felszólalt az ESZH előtt a 947. sz. szabadalommal szemben e szabadalom megvonása érdekében, az újdonság és a feltalálói tevékenység hiányára, valamint a találmány leírásának elégtelenségére alapított jogalapokra hivatkozva.
- 13 2006. július 27-én az ESZH felszólalási osztálya megerősítette a 947. sz. szabadalom érvényességét (a továbbiakban: az ESZH 2006. július 27-i határozata). E határozatot megtámadták az ESZH műszaki fellebbezési tanácsa előtt. A Niche, miután egyezség útján történő vitarendezésről szóló

megállapodást kötött a Servier-vel, 2005. február 9-én elállt az ESZH előtti felszólalási eljárástól. A Krka és a Lupin 2007. január 11-én, illetve 2007. február 5-én elállt az ESZH műszaki fellebbezési tanácsa előtti eljárástól.

- 14 2009. május 6-i határozatával az ESZH műszaki fellebbezési tanácsa hatályon kívül helyezte az ESZH 2006. július 27-i határozatát, és megvonta a 947. sz. szabadalmat. A műszaki fellebbezési tanács e határozatával szemben a Servier által benyújtott felülvizsgálati kérelmet 2010. március 19-én elutasították.

2. A nemzeti bíróságok határozatai

- 15 Bizonyos generikusgyógyszer-gyártók egyes nemzeti bíróságok előtt vitatták a 947. sz. szabadalom érvényességét, a Servier pedig szabadalombitorlási kereseteket, valamint ideiglenes intézkedés iránti kérelmeket nyújtott be e gyártókkal szemben. A Servier által a Niche-sel, a Matrix Laboratories Ltd-vel (a továbbiakban: Matrix), a Tevával, a Krkával és a Lupinnal 2005 és 2007 között kötött, egyezség útján történő vitarendezésről szóló megállapodások miatt ezen eljárások többsége azelőtt lezárult, hogy az eljáró bíróságok a 947. sz. szabadalom érvényességéről véglegesen határozhattak volna.
- 16 Az Egyesült Királyságban kizárólag a Servier és az Apotex Inc. közötti jogvita keretében állapították meg bírósági úton a 947. sz. szabadalom érvénytelenségét. 2006. augusztus 1-jén ugyanis a Servier a High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division (patents court) (felsőbíróság [Anglia és Wales], kancelláriai kollégium [szabadalmi bíróság], Egyesült Királyság) előtt keresetet indított a 947. sz. szabadalom bitorlása miatt az Apotexszel szemben, amely megkezdte a perindopril generikus változatának forgalmazását az Egyesült Királyság piacán. 2006. augusztus 8-án a Servier elérte ideiglenes intézkedés elrendelését az Apotexszel szemben. 2007. július 6-án az Apotex viszontkeresetét követően ezen ideiglenes intézkedést hatályon kívül helyezték, és a 947. sz. szabadalmat érvénytelenítették, ezáltal lehetővé téve, hogy e vállalkozás forgalomba hozza a perindopril generikus változatát az Egyesült Királyság piacán. 2008. május 9-én fellebbezés keretében helybenhagyták a 947. sz. szabadalom érvénytelenségét megállapító határozatot.
- 17 Hollandiában 2007. november 13-án a Katwijk Farma BV, az Apotex egyik leányvállalata a 947. sz. szabadalom érvénytelenítése iránti kérelmet nyújtott be e tagállam bíróságához. A Servier ideiglenes intézkedés iránti kérelemmel fordult e bírósághoz, amelyet 2008. január 30-án elutasítottak. Az említett bíróság a Pharmachemie BV, a Teva csoport egyik társasága által indított eljárásban hozott 2008. június 11-i határozatával Hollandia vonatkozásában a 947. sz. szabadalmat érvénytelenítette. E határozatot követően a Servier és a Katwijk Farma elállt a kérelmeitől.
- 18 Egyébiránt a Servier és a Krka között a perindopril tárgyában több jogvita is folyamatban volt nemzeti bíróságok előtt.
- 19 Magyarországon a Servier 2006. május 30-án ideiglenes intézkedés iránti kérelmet nyújtott be, amely a 947. sz. szabadalom megsértése miatt a Krka perindoprilja forgalmazásának megtiltására irányult. E kérelmet 2006 szeptemberében elutasították.
- 20 Az Egyesült Királyságban a Servier 2006. július 28-án a 340. sz. szabadalommal kapcsolatos bitorlási keresetet indított a Krkával szemben a High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division (patents court) (felsőbíróság [Anglia és Wales], kancelláriai kollégium

[szabadalmi bíróság]) előtt. 2006. augusztus 2-án a Servier a Krkával szemben a 947. sz. szabadalommal kapcsolatos bitorlási keresetet és ideiglenes intézkedés iránti kérelmet nyújtott be e bírósághoz. 2006. szeptember 1-jén a Krka egy első, a 947. sz. szabadalom érvénytelenítése iránti viszontkeresetet terjesztett elő, amelyhez egy gyorsított eljárás iránti kérelem (*motion of summary judgment*) is kapcsolódott, 2006. szeptember 8-án pedig egy második, a 340. sz. szabadalom érvénytelenítése iránti viszontkeresetet is benyújtott. 2006. október 3-án az említett bíróság helyt adott a Servier ideiglenes intézkedés iránti kérelmének, és elutasította a Krka által 2006. szeptember 1-jén benyújtott gyorsított eljárás iránti kérelmet (a továbbiakban: a High Court 2006. október 3-i határozata). 2006. december 1-jén az eljárás a felek között létrejött egyezség nyomán megszűnt, és ezen ideiglenes intézkedést hatályon kívül helyezték.

D. A Krka megállapodások

- 21 A Servier és a Krka három megállapodást (a továbbiakban: Krka megállapodások) kötött. 2006. október 27-én egyezség útján történő vitarendezésről szóló megállapodást (a továbbiakban: Krka vitarendezési megállapodás) és licenciamegállapodást kötöttek, amely utóbbit egy 2006. november 2-i módosítás egészített ki (a továbbiakban: Krka licenciamegállapodás, e két megállapodás pedig együttesen: Krka vitarendezési és licenciamegállapodások). Ezenkívül 2007. január 5-én a Servier és a Krka egy átruházási és licenciamegállapodást (a továbbiakban: Krka átruházási és licenciamegállapodás) is kötött.
- 22 A Krka vitarendezési megállapodás a 947. sz. szabadalomra, valamint az egyenértékű nemzeti szabadalmakra vonatkozott. E megállapodással, amely kimondta, hogy a 947. vagy a 340. sz. szabadalom lejártáig vagy visszavonásáig hatályos, a Krka vállalta, hogy lemond az egész világon a 947. sz. szabadalommal, valamint az Egyesült Királyságban a 340. sz. szabadalommal szemben fennálló minden követelésről, és a jövőben az egész világon e két szabadalom egyikét sem vitatja. Ezenkívül a Krka és leányvállalatai a Servier kifejezett engedélye nélkül nem voltak jogosultak arra, hogy a perindopril 947. sz. szabadalmat bitorló generikus változatát e szabadalom érvényességének ideje alatt azokban az országokban, ahol a szabadalom még érvényes volt, piacra vigyék vagy forgalmazzák. Hasonlóképpen, a Krka a Servier kifejezett engedélye nélkül nem szállíthatta harmadik félnek a perindopril 947. sz. szabadalmat bitorló generikus változatát. Ennek ellentételezéseként a Servier köteles volt az egész világon elállni a 947. és a 340. sz. szabadalommal kapcsolatban a Krkával szemben indított, folyamatban lévő bitorlási kereseteitől, ideértve az ideiglenes intézkedés iránti kérelmeit is.
- 23 A Krka licenciamegállapodás értelmében, amelynek időtartama megfelelt a 947. sz. szabadalom érvényessége időtartamának, a Servier e szabadalomra vonatkozó kizárólagos és visszavonhatatlan licenciát adott a Krkának az erbumin alfa kristályos formáját tartalmazó saját termékeinek a Cseh Köztársaságban, Lettországon, Litvániában, Magyarországon, Lengyelországban, Szlovéniában és Szlovákiában (a továbbiakban: a Krka fő piacai) történő felhasználása, előállítása, értékesítése, eladásra kínálása, népszerűsítése és importálása céljából. Ennek ellenében a Krka e megállapodás 3. cikke értelmében az e területeken elért értékesítései nettó összege 3%-ának megfelelő díjat volt köteles fizetni a Servier részére. A Servier jogosult volt arra, hogy ugyanezen államokban közvetlenül vagy közvetve, azaz leányvállalatai egyikének vagy országoként egyetlen harmadik félnek a javára hasznosítsa a 947. sz. szabadalmat.
- 24 A Krka átruházási és licenciamegállapodás értelmében a Krka átruházott a Servier-re két szabadalmi bejelentést, amelyek közül az egyik a perindopril szintézisére szolgáló eljárásra (WO 2005 113500), a másik pedig perindoprilkészítmények előállítására (WO 2005 094793)

vonatkozott. Az e szabadalmi bejelentések oltalma alatt álló technológiát használták a Krka perindopriljának előállításához. A Krka vállalta, hogy nem fogja vitatni az említett bejelentések alapján megadásra kerülő szabadalmak érvényességét. Ezen átruházás ellenében a Servier 30 millió euró összeget folyósított a Krkának.

- 25 Ezenkívül e megállapodással a Servier a bejelentésekre vagy az azokból eredő szabadalmakra vonatkozóan nem kizárólagos, visszavonhatatlan, nem átruházható, díjmentes és – a Krka leányvállalatai kivételével – allicenciába nem adható licenciát is adott a Krkának e licencia időbeli, területi vagy a lehetséges felhasználások tekintetében való korlátozása nélkül.

III. A vitatott határozat

- 26 A Bizottság 2014. július 9-én elfogadta a vitatott határozatot.
- 27 E határozat 1–5. cikkében a Bizottság megállapította, hogy a Servier megsértette az EUMSZ 101. cikket azáltal, hogy részt vett a Niche, Matrix, Teva, Krka és Lupin megállapodásokban. Közelebbről az említett határozat 4. cikkében a Bizottság hangsúlyozta, hogy a Krka megállapodások olyan egységes és folyamatos jogsértésnek minősültek, amely minden olyan államra kiterjedt, amely a tényállás idején az Európai Unió tagja volt, a Krka hét fő piacát alkotó államok kivételével; hogy e jogsértés 2006. október 27-én kezdődött, kivéve Bulgáriát és Romániát, ahol 2007. január 1-jén, Máltát, ahol 2007. március 1-jén, és Olaszországot, ahol 2009. február 13-án kezdődött; és hogy az említett jogsértés 2009. május 6-án ért véget, kivéve az Egyesült Királyságot, ahol 2007. július 6-án, és Hollandiát, ahol 2007. december 12-én ért véget.
- 28 A vitatott határozat 7. cikkének (1)–(5) bekezdésében a Bizottság az EUMSZ 101. cikk megsértése miatt a Servier-vel szemben bírságokat szabott ki, amelyek teljes összege 289 727 200 eurót tett ki, amelyből 37 661 800 eurót a Krka megállapodásokban való részvétele címén szabott ki.
- 29 Egyébiránt a vitatott határozat 6. cikkében a Bizottság megállapította, hogy a Servier megsértette az EUMSZ 102. cikket azáltal, hogy technológia megszerzése és öt vitarendezési megállapodás útján olyan kizárásra irányuló stratégiát dolgozott ki és valósított meg, amely a perindopril és az e gyógyszer hatóanyagára vonatkozó technológia piacára terjedt ki Franciaországban, Hollandiában, Lengyelországban és az Egyesült Királyságban.
- 30 A vitatott határozat 7. cikkének (6) bekezdésében a Bizottság az EUMSZ 102. cikk megsértése miatt a Servier-vel szemben 41 270 000 euró összegű bírságot szabott ki.

IV. A Törvényszék előtti eljárás és a megtámadott ítélet

- 31 A Törvényszék Hivatalához 2014. szeptember 21-én benyújtott keresetlevelével a Servier keresetet indított elsődlegesen a vitatott határozat megsemmisítése, másodlagosan pedig az e határozatban vele szemben kiszabott bírság összegének csökkentése iránt.
- 32 2015. február 2-án benyújtott beadványával a European Federation of Pharmaceutical Industries and Associations (EFPIA) kérte, hogy a Servier kérelmeinek támogatása végett beavatkozhatson az eljárásba. A Törvényszék második tanácsának elnöke 2015. október 14-i végzésével e kérelemnek helyt adott.

- 33 Első fokon benyújtott keresetében a Servier a vitatott határozat megsemmisítése iránti kérelmeinek alátámasztása érdekében 17 jogalapra hivatkozott. A jelen fellebbezés szempontjából e jogalapok közül hét releváns, nevezetesen a negyedik, a kilencedik és a tizedik jogalap, amelyek az EUMSZ 101. cikknek e vállalkozásnak a Krka megállapodásokban való részvétele miatti megsértésére vonatkoznak, valamint a tizennegyedik–tizenhetedik jogalap, amelyek az EUMSZ 102. cikk megsértésére vonatkoznak.
- 34 A Törvényszék helyt adott a Krka megállapodások EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésébe ütköző jogsértésnek minősítése ellen irányuló jogalapoknak. Lényegében úgy ítélte meg, hogy a Bizottság nem bizonyította sem cél általi versenykorlátozás, sem hatás általi versenykorlátozás fennállását. Következésképpen a Törvényszék megsemmisítette a vitatott határozat 4. cikkét, amely megállapította, hogy a Servier a Krka megállapodásokban való részvétele miatt megsértette az EUMSZ 101. cikket, valamint megsemmisítette e határozat 7. cikke (4) bekezdésének b) pontját, amely e jogsértés miatt bírságot szabott ki a Servier-vel szemben.
- 35 A Törvényszék helyt adott a perindopril piacának meghatározása, illetve a Servier e piacon, valamint a perindopril hatóanyagára vonatkozó technológia piacán fennálló erőfölénnyel való visszaélésének megállapítása ellen irányuló jogalapoknak is. A Törvényszék lényegében úgy ítélte meg, hogy a perindopril piacának meghatározása olyan értékelési hibákat tartalmaz, amelyek érvénytelenné teszik a vitatott határozatban a Servier érintett piacokon fennálló erőfölényére vonatkozóan tett megállapításokat. Következésképpen megsemmisítette e határozat 6. cikkét, amely megállapította, hogy a Servier visszaélt erőfölényével, valamint megsemmisítette az említett határozat 7. cikkének (6) bekezdését, amely a Servier-vel szemben ugyanezen jogsértés miatt bírságot szabott ki.
- 36 A Törvényszék a keresetet az ezt meghaladó részében elutasította.

V. A Bíróság előtti eljárás és a felek kérelmei

- 37 A Bíróság Hivatalához 2019. február 22-én benyújtott beadványával a Bizottság előterjesztette a jelen fellebbezést.
- 38 A Bíróság Hivatalához 2019. május 22-én érkezett beadványával Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága kérte, hogy a Bizottság kérelmeinek támogatása végett beavatkozhasson a jelen ügybe. 2019. június 19-i határozatában a Bíróság elnöke e kérelemnek helyt adott.
- 39 A Bíróság felhívta a feleket, hogy 2021. október 4-ig terjesszék elő írásbeli észrevételeiket a 2020. január 30-i Generics (UK) és társai ítélettel (C-307/18, EU:C:2020:52), a 2021. március 25-i Lundbeck kontra Bizottság ítélettel (C-591/16 P, EU:C:2021:243), a 2021. március 25-i Sun Pharmaceutical Industries és Ranbaxy (UK) kontra Bizottság ítélettel (C-586/16 P, EU:C:2021:241), a 2021. március 25-i Generics (UK) kontra Bizottság ítélettel (C-588/16 P, EU:C:2021:242), a 2021. március 25-i Arrow Group és Arrow Generics kontra Bizottság ítélettel (C-601/16 P, EU:C:2021:244), valamint a 2021. március 25-i Xellia Pharmaceuticals és Alpharma kontra Bizottság ítélettel (C-611/16 P, EU:C:2021:245) kapcsolatban. A Bizottság, a Servier, az EFPIA és az Egyesült Királyság e felhívásnak az előírt határidőn belül eleget tett.
- 40 A Bíróság 2022. július 14-én, a főtanácsnok indítványának ismertetését követően lezárta az eljárás szóbeli szakaszát.

41 Fellebbezésében a Bizottság azt kéri, hogy a Bíróság:

- helyezze hatályon kívül a megtámadott ítélet rendelkező részének 1–3. pontját, amelyek megsemmisítik i. a vitatott határozat 4. cikkét, amennyiben az megállapítja a Servier Krka megállapodásokban való részvételét, ii. e határozat 7. cikke (4) bekezdésének b) pontját, amely megállapítja a Servier-vel szemben e megállapodások megkötése miatt kiszabott bírságot, iii. az említett határozat 6. cikkét, amely megállapítja, hogy a Servier megsértette az EUMSZ 102. cikket, és iv. ugyanezen határozat 7. cikkének (6) bekezdését, amely megállapítja a Servier-vel szemben e jogsértés miatt kiszabott bírság összegét;
- helyezze hatályon kívül a megtámadott ítéletet annyiban, amennyiben az az első fokon benyújtott keresetlevél A 286. és A 287. mellékletét, valamint az első fokon benyújtott válasz C 29. mellékletét elfogadhatónak nyilvánítja;
- hozzon végleges határozatot a Servier által benyújtott, a vitatott határozat megsemmisítése iránti keresetről, és utasítsa el a Servier által előterjesztett, e határozat 4. cikkének, 7. cikke (4) bekezdése b) pontjának, 6. cikkének és 7. cikke (6) bekezdésének megsemmisítése iránti kérelmet, és adjon helyt a Bizottság arra irányuló kérelmének, hogy nyilvánítsa elfogadhatatlannak az első fokon benyújtott keresetlevél A 286. és A 287. mellékletét, valamint az első fokon benyújtott válasz C 29. mellékletét, és
- kötelezze a Servier-t a jelen fellebbezés összes költségének viselésére.

42 A Servier azt kéri, hogy a Bíróság:

- teljes egészében utasítsa el a fellebbezést, és
- kötelezze a Bizottságot a költségek viselésére.

43 Az EFPIA azt kéri, hogy a Bíróság:

- teljes egészében utasítsa el a fellebbezést, és
- kötelezze a Bizottságot a költségek viselésére.

44 Az Egyesült Királyság azt kéri, hogy a Bíróság adjon helyt a Bizottság kérelmeinek.

VI. Az eljárás szóbeli szakaszának újbóli megnyitása iránti kérelemről

45 A Bíróság Hivatalához 2022. július 21-én benyújtott beadványában a Servier az eljárás szóbeli szakaszának újbóli megnyitását kérte. E kérelem alátámasztása érdekében a Servier arra hivatkozik, hogy elegendő kontradiktórius vitát kell biztosítani a jelen ügy ténybeli hátterének kulcskérdéseiről, és egyúttal kifogásolja a főtanácsnok indítványának különböző elemeit. A Servier szerint az ilyen újbóli megnyitásra azért van szükség, mert ezen indítvány azt javasolja a Bíróságnak, hogy a jogvitában hozzon végleges határozatot, miközben egyes első fokon felhozott, összetett ténybeli értékeléseket igénylő jogalapokat a Törvényszék nem vizsgált meg, és *a fortiori* nem is bírált el.

- 46 Emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság eljárási szabályzatának 83. cikke kimondja, hogy a Bíróság a főtanácsnok meghallgatását követően az eljárás során bármikor elrendelheti az eljárás szóbeli szakaszának újbóli megnyitását, különösen, ha úgy ítéli meg, hogy az ügy körülményei nincsenek kellően feltárva, vagy ha a fél e szakasz befejezését követően a Bíróság határozatára nézve döntő jelentőségű új tényt hoz fel, illetve ha az ügyet olyan érv alapján kellene eldönteni, amelyet a felek nem vitattak meg.
- 47 Szükséges emlékeztetni arra, hogy az Európai Unió Bíróságának alapokmánya és a Bíróság eljárási szabályzata nem írja elő annak lehetőségét a felek számára, hogy a főtanácsnok által ismertett indítványra válaszként észrevételeket tegyenek. Az EUMSZ 252. cikk második bekezdése értelmében a főtanácsnok teljesen pártatlanul és függetlenül eljárva, nyilvános tárgyaláson indokolással ellátott indítványt terjeszt elő azokban az ügyekben, amelyek esetében a főtanácsnok részvételére van szükség. A Bíróságot nem köti sem ezen indítvány, sem pedig a főtanácsnoknak az annak alapjául szolgáló indokolása. Következésképpen az, ha valamelyik fél nem ért egyet a főtanácsnok indítványával, bármilyen kérdéseket is vizsgáljon a főtanácsnok az indítványban, önmagában nem indokolhatja az eljárás szóbeli szakaszának újbóli megnyitását (2023. január 31-i Puig Gordi és társai ítélet, C-158/21, EU:C:2023:57, 37. és 38. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 48 A jelen ügyben a Bíróság a főtanácsnok meghallgatását követően megállapítja, hogy a Servier által előadott tények nem tárnak fel egyetlen olyan új tényt sem, amely döntő jelentőségű lenne a Bíróság jelen ügyben meghozandó határozatára nézve, és az ügyet nem kell olyan érv alapján eldönteni, amelyet a felek vagy az érdekeltek nem vitattak meg. A Bíróság az eljárás írásbeli és szóbeli szakaszának végén minden szükséges információval rendelkezik, tehát az ügy körülményei kellően fel vannak tárva ahhoz, hogy a jelen fellebbezésről határozzon. Mindenesetre emlékeztetni kell arra, hogy ha a fellebbezés megalapozott, és a per állása megengedi, az Európai Unió Bírósága alapokmányának 61. cikke szerint az ügyet maga a Bíróság is érdemben eldöntheti. A fentiekre tekintettel az eljárás szóbeli szakaszának újbóli megnyitása iránti kérelemnek nem indokolt helyt adni.

VII. A fellebbezésről

- 49 Fellebbezésének alátámasztása érdekében a Bizottság tizenegy jogalapra hivatkozik. Első–hatodik jogalapjával a Bizottság azzal érvel, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor megállapította, hogy a Krka megállapodások nem minősülnek az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése értelmében vett, cél általi versenykorlátozásnak. Hetedik jogalapjában a Bizottság azt állítja, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor megállapította, hogy a Bizottság nem bizonyította, hogy e megállapodások hatás általi versenykorlátozásnak minősülnek.
- 50 A nyolcadik és a kilencedik jogalap a perindopril gyógyszer piacának a vitatott határozatban az EUMSZ 102. cikkbe ütköző jogsértés fennállásának alátámasztása érdekében elfogadott meghatározásával kapcsolatos téves jogalkalmazáson alapul. Tizedik jogalapjával a Bizottság arra hivatkozik, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor elfogadhatónak ítélt bizonyos olyan iratokat, amelyeket a Servier az első fokon benyújtott keresetleveléhez és válaszához csatolt. A tizenegyedik jogalap azon alapul, hogy a Törvényszék a perindopril hatóanyagára vonatkozó technológia piacán fennálló erőfölénnyel való visszaélés fennállásának vizsgálata során tévesen alkalmazta a jogot.

A. Az első–hatodik, az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése értelmében vett cél általi versenykorlátozás fennállására vonatkozó jogalapról

- 51 Az első jogalap az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének azáltal történt megsértésén alapul, hogy a Törvényszék anélkül határozott a cél általi versenykorlátozás fennállásáról, hogy megvizsgálta volna, hogy a Krka a Servier potenciális versenytársa volt-e, vagy hogy válaszolt volna a Servier ezzel kapcsolatos érvelésére, továbbá a bírósági felülvizsgálat korlátainak megsértésén, a bizonyításfelvételre vonatkozó szabályok megsértésén, a Krka és a Servier közötti potenciális verseny fennállására vonatkozó bizonyítékok elferdítésén, valamint a megtámadott ítélet indokolásának elégtelenségén és ellentmondásosságán alapul.
- 52 A második jogalap az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének azáltal történt megsértésén alapul, hogy a Törvényszék téves jogi kritériumokat alkalmazott a cél általi versenykorlátozás fennállásának értékelése során, továbbá a bizonyítékok elferdítésén, valamint a megtámadott ítélet indokolásának elégtelenségén és ellentmondásosságán alapul.
- 53 A harmadik jogalap az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének azáltal történt megsértésén alapul, hogy a Törvényszék ahhoz, hogy valamely, a piacok felosztására irányuló megállapodás az e rendelkezésben foglalt tilalom hatálya alá tartozzon, megkövetelte, hogy e megállapodás a felek között „átjárhatatlan” felosztást írjon elő, továbbá [az EUMSZ 101. cikk (3) bekezdésének] a technológiaátadási megállapodások csoportjaira történő alkalmazásáról szóló, 2004. április 27-i 772/2004/EK bizottsági rendelet (HL 2004. L 123., 11. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 3. kötet, 74. o.) és az „Íránymutatás az [EUMSZ 101. cikknek] a technológiaátadási megállapodásokra történő alkalmazásáról” című bizottsági közlemény (HL 2004. C 101., 2. o.) téves értelmezésén, valamint egyes bizonyítékok elferdítésén alapul.
- 54 A negyedik jogalap az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének azáltal történt megsértésén alapul, hogy a Törvényszék azért kifogásolta a vitatott határozatot, mert az a felek szándékának elemzése nélkül állapította meg a cél általi versenykorlátozást, továbbá a bizonyításfelvételre vonatkozó szabályok megsértésén, valamint az indokolás elégtelenségén alapul.
- 55 Az ötödik jogalap az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének azáltal történt megsértésén alapul, hogy a Törvényszék figyelembe vette a Krka licenciamegállapodásnak a Krka fő piacaira gyakorolt versenytámogató hatásait, miközben a vitatott határozat e piacokon nem állapított meg jogsértést.
- 56 A hatodik jogalap az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének azáltal történt megsértésén alapul, hogy az első–ötödik fellebbezési jogalap keretében hivatkozott téves jogalkalmazások miatt a Törvényszék nem ismerte el, hogy a Krka átruházási és licenciamegállapodás cél általi versenykorlátozásnak minősül, valamint az indokolás elégtelenségén alapul.

1. A vitatott határozat és a megtámadott ítélet releváns pontjai

a) A vitatott határozat

- 57 A vitatott határozat (1670)–(1859) preambulumbekkezdésében a Bizottság a Krka megállapodásokat az EUMSZ 101. cikkre tekintettel értékelte. Az e határozat (1670)–(1812) preambulumbekkezdésében kifejtett okokból a Bizottság úgy ítélte meg, hogy e megállapodások olyan egységes és folyamatos jogsértésnek minősülnek, amelynek célja a verseny korlátozása volt azáltal, hogy az Unióban a perindopril piacait e két vállalkozás között felosztják.

- 58 Egyrészt a vitatott határozat (1701)–(1763) preambulumbekzdéséből kitűnik, hogy a Krka vitarendezési és licenciamegállapodások célja az uniós piacoknak a Servier és a Krka közötti felosztása és kiosztása volt. A licenciamegállapodás lehetővé tette a Krka számára, hogy a Krka fő piacain a Servier és a Krka közötti *de facto* duopólium keretében továbbra is forgalmazza vagy forgalmazni kezdje a perindopril generikus változatát. Ez az engedély a Krka azon kötelezettségvállalását ellentételezte, hogy a Krka vitarendezési megállapodás alapján tartózkodik a Servier-vel szemben támasztott versenytől az Unió területén található többi nemzeti piacon, amely piacok e vállalkozás fő piacait (a továbbiakban: a Servier fő piacai) jelentik. A Bizottság tehát úgy ítélte meg, hogy az említett licenciamegállapodás jelentette a Servier által annak érdekében nyújtott ösztönzést, hogy a Krka elfogadja a Krka vitarendezési megállapodásban rögzített korlátozásokat.
- 59 Másrészt a Bizottság a vitatott határozat (1764)–(1810) preambulumbekzdésében megállapította, hogy a Krka átruházási és licenciamegállapodás lehetővé tette a felek – Krka vitarendezési és licenciamegállapodásból következő – versenyhelyzetének megerősítését azáltal, hogy megakadályozta a Krkát abban, hogy a perindopril gyártására vonatkozó technológiáját átruházza olyan más generikusgyógyszer-gyártókra, amelyek így azt felhasználhatták volna e gyógyszer generikus változatainak a Servier fő piacain történő forgalmazása érdekében. Mivel a 30 millió euró összegnek a Servier által a Krka részére történő kifizetése nem kapcsolódott azon bevételekhez, amelyeket a Servier a Krka által így átruházott technológia kereskedelmi hasznosítása révén elérhetett vagy várhatott, ezen összeg kifizetését a Bizottság úgy elemezte, mint a piacok Servier és Krka közötti felosztásának megerősítéséből eredő járadék felosztását.

b) A megtámadott ítélet

- 60 A Törvényszék először is a megtámadott ítélet 255–274. pontjában ismertette azokat a feltételeket, amelyek mellett versenyellenes az, ha a szabadalmi jogvitát egyezség útján rendező megállapodásokba belefoglalnak szabadalmak meg nem támadására és generikus termékek forgalmazásának tilalmára vonatkozó kikötéseket. A Törvényszék szerint az ilyen kikötések beillesztése versenyellenes, ha az nem a szabadalom érvényességének és az érintett generikus termékek szabadalombitorló jellegének a felek általi elismerésén alapul, hanem a szabadalom jogosultja által a generikusgyógyszer-gyártónak nyújtott jelentős és indokolatlan fordított kifizetésen, amely e gyártót arra ösztönzi, hogy vesse alá magát az említett kikötéseknek. A Törvényszék a megtámadott ítélet 271. pontjában megállapította, hogy ilyen ösztönzés fennállása esetén az ilyen jellegű megállapodásokat a piacról kizáró megállapodásoknak kell tekinteni, amelyek révén a maradók kártalanítják a kilépőket.
- 61 Másodszor a Törvényszék a megtámadott ítélet 797–810. pontjában kifejtette, hogy amennyiben egy szokásos kereskedelmi megállapodáshoz egy forgalmazástilalmi és megneemtámadási kikötéseket tartalmazó, szabadalmi jogvitát egyezség útján rendező megállapodás kapcsolódik, az ilyen szerződéses konstrukciót versenyellenesnek kell minősíteni, ha a szabadalom jogosultja által a generikusgyógyszer-gyártóra a kereskedelmi megállapodás alapján átruházott érték meghaladja az utóbbi által e megállapodás keretében átruházott vagyontárgy értékét. Másként fogalmazva, az ilyen szerződéses konstrukciót versenyellenesnek kell minősíteni, ha az egyezség útján történő vitarendezésről szóló megállapodáshoz kapcsolódó szokásos kereskedelmi megállapodás valójában arra szolgál, hogy leplezze a szabadalom jogosultja által a generikusgyógyszer-gyártónak nyújtott értékátruházást, amelynek nincs más ellenszolgáltatása, mint e gyártó azon kötelezettségvállalása, hogy nem támaszt versenyt.

- 62 Harmadszor a Törvényszék a megtámadott ítélet 943–1032. pontjában egy egyezség útján történő vitarendezésről szóló megállapodás és egy licenciamegállapodás összekapcsolásának olyan sajátos esetéről határozott, mint amelyet a Krka vitarendezési és licenciamegállapodások jelentenek. Úgy ítélte meg, hogy ilyen esetben az egyezség útján történő vitarendezésről szóló megállapodás és egy szokásos kereskedelmi megállapodás összekapcsolására alkalmazandó, a jelen ítélet előző pontjában összefoglalt megfontolások nem érvényesek. A megtámadott ítélet 943–947. pontjából kitűnik, hogy az egyezség útján történő vitarendezésről szóló megállapodásnak egy licenciamegállapodáshoz kapcsolása megfelelő eszköz arra, hogy véget vessenek a jogvitának, lehetővé téve a generikus társaság piacra lépését, és helyt adva mindkét fél igényeinek. Ezenkívül az egyezség útján történő vitarendezésről szóló megállapodásban forgalmazástilalmi és megneemtámadási kikötések jelenléte jogszerű akkor, ha e megállapodás a szabadalom érvényességének a felek általi elismerésén alapul. Márpedig egy licenciamegállapodás, amelynek csak akkor van értelme, ha a licenciat ténylegesen hasznosítják, éppen a szabadalom érvényességének a felek általi elismerésén alapul.
- 63 A Törvényszék a megtámadott ítélet 948. és 952. pontjában kimondta, hogy annak alátámasztásához, hogy egy egyezség útján történő vitarendezésről szóló megállapodás és egy licenciamegállapodás összekapcsolása valójában a szabadalom jogosultja által a generikusgyógyszer-gyártónak nyújtott fordított kifizetést leplez, a Bizottságnak bizonyítania kell, hogy az e gyártó által e licenciamegállapodás alapján a szabadalom jogosultja részére fizetett díj rendellenesen alacsony.
- 64 A Törvényszék a megtámadott ítélet 953–956. pontjában lényegében kifejtette, hogy e díj rendellenesen alacsony szintjének még nyilvánvalóbban ki kell tűnnie az egyezség útján történő vitarendezésről szóló megállapodás cél általi versenykorlátozásnak minősítéséhez, mivel az e megállapodásban szereplő forgalmazástilalmi és megneemtámadási kikötések versenyellenes jellegét enyhíti a licenciamegállapodás versenyt támogató hatása, amely megállapodás elősegíti a generikusgyógyszer-gyártó piacra lépését.
- 65 A Törvényszék ebből a megtámadott ítélet 963. pontjában azt a következtetést vonta le, hogy „az érintett felek közötti valós, bíróság előtti jogvita fennállása és az e jogvitában kötött egyezséggel közvetlenül összefüggőnek tűnő licenciamegállapodás esetén e megállapodás és az egyezség útján történő vitarendezésről szóló megállapodás összekapcsolása nem minősül komoly valószínűsítő körülménynek fordított kifizetés fennállására nézve. Ilyen esetben a Bizottság tehát más valószínűsítő körülmények alapján támaszthatja alá, hogy a licenciamegállapodás esetében nem a szokásos piaci feltételek mellett kötött ügyletről van szó, és így az fordított kifizetést [...] leplez”.
- 66 A Törvényszék e körülmények fényében vizsgálta meg a megtámadott ítélet 964–1031. pontjában a Krka vitarendezési és licenciamegállapodásokat, és jutott ezen ítélet 1032. pontjában arra a következtetésre, hogy e megállapodások nem mutatnak „a verseny tekintetében elegendő károssági fokot ahhoz, hogy a Bizottság megalapozottan tekinthette volna úgy, hogy azok cél általi [verseny]korlátozásnak minősülnek”.

2. Az első–hatodik jogalap elfogadhatóságáról

- 67 A Servier azt állítja, hogy a fellebbezés egésze, és különösen az első–hatodik jogalapja több okból is elfogadhatatlan.
- 68 Először is, a Bizottság által az első–negyedik jogalap keretében kifejtett érvelés nagy része arra irányul, hogy a Bíróságtól a tények újbóli értékelését kérje.

- 69 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 256. cikk (1) bekezdéséből és az Európai Unió Bírósága alapokmánya 58. cikkének első bekezdéséből kitűnik, hogy a fellebbezés kizárólag jogkérdésre vonatkozhat, és ezért kizárólag a Törvényszék rendelkezik hatáskörrel a releváns tények és a bizonyítékok megállapítására és értékelésére. A tények és bizonyítékok értékelése – azok elferdítésének esetét kivéve – nem minősül jogkérdésnek, amelyet mint ilyet fellebbezés keretében a Bíróságnak felül kellene vizsgálnia. Az ilyen elferdítésnek nyilvánvalóan ki kell tűnnie az ügy irataiból, anélkül hogy a tényállás és a bizonyítékok újbóli értékelése szükséges lenne (2019. július 10-i VG kontra Bizottság ítélet, C-19/18 P, EU:C:2019:578, 47. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 70 Ezzel szemben, ha a Törvényszék megállapította vagy értékelte a tényeket, a Bíróság hatáskörrel rendelkezik a felülvizsgálati jogkörének gyakorlására, amennyiben a Törvényszék minősítette azok jogi jellegét, és abból jogi következtetéseket vont le. A Bíróság felülvizsgálati jogköre többek között arra a kérdésre terjed ki, hogy a Törvényszék a tények értékelése során helyes jogi kritériumokat alkalmazott-e (lásd ebben az értelemben: 2021. március 2-i Bizottság kontra Olaszország és társai ítélet, C-425/19 P, EU:C:2021:154, 53. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 71 A jelen ügyben a Bizottság az első jogalapjával mindenekelőtt lényegében azt rója fel a Törvényszéknek, hogy téves jogi kritériumot alkalmazott a vitatott határozat azon indokai jogszerűségének értékelése során, amelyek a Krka és a Servier közötti potenciális verseny fennállásának megállapításához vezettek. Ezt követően a Bizottság azt kifogásolja, hogy a Törvényszék elégtelenül, illetve ellentmondásosan indokolta meg a megtámadott ítéletet, valamint hogy elferdített bizonyos bizonyítékokat. Végül azt állítja, hogy e bíróság megsértette a bizonyításfelvételre és a bírósági felülvizsgálat terjedelmére vonatkozó szabályokat azáltal, hogy nem határozott a többek között az első fokon benyújtott kereset kilencedik jogalapja keretében kifejtett, a potenciális versennyel kapcsolatos kifogásokról, azáltal, hogy nem elemezte a Krka vitarendezési és licencmegállapodások versenyellenes céljára vonatkozóan a vitatott határozatban szereplő érvelést és a vonatkozó bizonyítékok összességét, valamint azáltal, hogy e határozat indokolását a tényekre vonatkozó saját értékelésével helyettesítette, mivel a Krkának olyan indokokat tulajdonított, amelyek magyarázatot adnak e vállalkozás azon döntésére, hogy az ESZH 2006. július 27-i határozatát követően folytatja a pert, holott ezen indokok csak állítások, amelyeknek egyébként ellentmondanak a Törvényszék által tett egyéb megállapítások is.
- 72 Így meg kell állapítani, hogy ezzel az érveléssel a Bizottság a potenciális verseny fogalmának értelmezését és alkalmazását vitatja, és az eljárási szabályok megsértésére, valamint a bizonyítékok elferdítésére hivatkozik. A Servier állításával ellentétben az ilyen jellegű kifogások a jelen ítélet 69. és 70. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatnak megfelelően fellebbezés keretében a Bíróság hatáskörébe tartoznak.
- 73 Második–negyedik jogalapjával a Bizottság lényegében a Törvényszéknek a piacok felosztására irányuló Krka megállapodások versenyellenes céljára vonatkozó értékelését vitatja. Márpedig az ilyen kérdés nyilvánvalóan jogkérdésnek minősül, mivel magában foglalja annak meghatározását, hogy a Törvényszék tévesen értelmezte és alkalmazta-e az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdését.
- 74 Ötödik jogalapjával a Bizottság arra hivatkozik, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor figyelembe vette a Krka licencmegállapodásnak a Krka fő piacaira gyakorolt állítólagos versenytámogató hatásait, holott a Bizottság e piacokon semmilyen jogsértést nem állapított meg, és hogy az ilyen hatások nem igazolhatják a verseny más piacokon való korlátozását. Meg kell

jegyezni, hogy az ilyen érvelés a Törvényszék által megállapított versenytámogató hatások relevanciájának értékelése során e bíróság által alkalmazott jogi kritériumra vonatkozik, ezért annak vizsgálata fellebbezés keretében a Bíróság hatáskörébe tartozik.

- 75 Hatodik jogalapjával a Bizottság azt kifogásolja, hogy a Törvényszék megtagadta annak elismerését, hogy a Krka átruházási és licenciamegállapodás cél általi versenykorlátozásnak minősül, azzal az indokkal, hogy e minősítés a Krka és a Servier közötti piacfelosztás fennállásának téves megállapításán alapul. Így e jogalap sorsa a Bizottság által az első–ötödik jogalapja keretében felhozott kifogások elbírálásától függ, amely jogalapok ténylegesen téves jogalkalmazásokra vonatkoznak. Következésképpen a hatodik jogalap vizsgálata fellebbezés keretében a Bíróság hatáskörébe tartozik.
- 76 Másodszor a Servier általánosságban azt állítja, hogy a fellebbezés a Bizottság által első fokon felhozott és a Törvényszék által elutasított érvek megismétlésére szorítkozik, anélkül hogy bizonyítaná, hogy a Törvényszék a megtámadott ítéletben tévesen alkalmazta a jogot, vagy elferdítette a tényeket. Ez a helyzet a Bizottságnak az első jogalap – különösen annak negyedik része – és a harmadik jogalap második része alátámasztása érdekében kifejtett érvelésével.
- 77 Emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 256. cikkéből, az Európai Unió Bírósága alapokmánya 58. cikkének első bekezdéséből, valamint a Bíróság eljárási szabályzata 168. cikke (1) bekezdésének d) pontjából és 169. cikkéből következik, hogy a fellebbezésben pontosan meg kell jelölni a hatályon kívül helyezni kért ítélet vagy végzés kifogásolt részeit, valamint az e kérelmet konkrétan alátámasztó jogi érveket. A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint az a fellebbezés, amely pusztán megismétli a Törvényszék előtt már előadott jogalapokat és érveket, nem tesz eleget ennek a követelménynek. Az ilyen fellebbezés ugyanis valójában egyszerűen a Törvényszékhez benyújtott keresetlevél újbóli megvizsgálására irányul, ami nem tartozik a Bíróság hatáskörébe (2022. március 24-i Hermann Albers kontra Bizottság ítélet, C-656/20 P, EU:C:2022:222, 35. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 78 Ugyanakkor, ha a fellebbező az uniós jognak a Törvényszék általi értelmezését vagy alkalmazását kifogásolja, az elsőfokú eljárásban megvizsgált jogkérdések a fellebbezés keretében újból vita tárgyát képezhetnek. Ha ugyanis a fellebbező ily módon nem tudná fellebbezését a Törvényszék előtt már felhasznált jogalapokra és érvekre alapítani, a fellebbezési eljárás részben értelmét vesztené (2022. március 24-i Hermann Albers kontra Bizottság ítélet, C-656/20 P, EU:C:2022:222, 36. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 79 A jelen ügyben igaz ugyan, hogy a Bizottság által a fellebbezésében kifejtett érvelés bizonyos hasonlóságokat mutat az általa első fokon hivatkozott érveléssel, megállapítható, hogy a Bizottság nem szorítkozik az általa a Törvényszék előtt már előadott érvek megismétlésére, hanem kifejezetten az uniós jog e bíróság általi értelmezését és alkalmazását vitatja. Ebből következik, hogy a Servier-nek a Bizottság első fokon előadott érvelésének megismétlésére alapított érvelésének nem lehet helyt adni.
- 80 Harmadszor a Servier azzal érvel, hogy a Bizottság érvelése, közelebbről az első–ötödik jogalap keretében kifejtett érvelés nem kellően egyértelmű ahhoz, hogy elfogadható legyen.
- 81 E tekintetben, amint az a Bíróság eljárási szabályzata 169. cikkének (2) bekezdéséből kitűnik, a felhozott jogalapoknak és jogi érveknek pontosan meg kell jelölniük a Törvényszék határozatában szereplő indokolás vitatott részeit (lásd ebben az értelemben: 2016. szeptember 20-i Mallis és társai kontra Bizottság és EKB ítélet, C-105/15 P–C-109/15 P, EU:C:2016:702, 33. és 34. pont). A

jelen ügyben ez a helyzet áll fenn, mivel a Bizottság a fellebbezésében részletesen megjelölte a megtámadott ítélet kifogásolt elemeit, valamint az ezen ítélet hatályon kívül helyezése iránti kérelmének alátámasztására szolgáló jogi érveket, miközben kifejezetten hivatkozott a megtámadott ítélet azon pontjaira, amelyek az érvelésének tárgyát képezik.

- 82 Negyedszer a Servier azt állítja, hogy a fellebbezés a megtámadott ítélet részbeni és szelektív idézésére szorítkozik, és tartalmának téves értelmezésén alapul.
- 83 Márpedig ezzel az érveléssel a Servier valójában a fellebbezési jogalapok érdemi érvényességét vitatja. Az ilyen érvelés e jogalapok érdemi értékelésének körébe tartozik, ennél fogva nem vezethet e fellebbezés elfogadhatatlanságához.
- 84 Végül ötödször a Servier azzal érvel, hogy a Bizottság, amennyiben az első, negyedik és hatodik jogalapja keretében azt rója fel a Törvényszéknek, hogy elmulasztotta megvizsgálni a vitatott határozat bizonyos részeit, valamint a határozatban hivatkozott bizonyítékok összességét, tévesen értelmezi az e bíróság által végzett felülvizsgálat jellegét.
- 85 Az ilyen elfogadhatatlansági kifogás azonban – általános jellege miatt – nem vezethet az első, negyedik és hatodik fellebbezési jogalap elfogadhatatlanságához. A Bíróság a Servier által konkrétan felhozott elfogadhatatlansági kifogásokról az érintett jogalapok vizsgálata keretében eseti jelleggel határoz majd.
- 86 A fenti megfontolásokra tekintettel a Servier által az első–hatodik fellebbezési jogalap tekintetében általános jelleggel felhozott elfogadhatatlansági kifogásokat el kell utasítani.

3. Az első–hatodik jogalap érdemi vizsgálatára vonatkozó előzetes megfontolások

- 87 Mielőtt a Bíróság megvizsgálná a cél általi versenykorlátozás fennállására vonatkozó jogalapok megalapozottságát, hangsúlyozni kell, hogy azon ügyek – többek között a 2020. január 30-i Generics (UK) és társai ítélet (C-307/18, EU:C:2020:52) és a 2021. március 25-i Lundbeck kontra Bizottság ítélet (C-591/16 P, EU:C:2021:243) alapjául szolgáló ügyek – körülményeitől eltérően, amelyekben a Bíróságnak olyan megállapodásoknak az EUMSZ 101. cikkre tekintettel történő jogi minősítéséről kellett határoznia, amelyek értelmében az originálisgyógyszer-gyártó gazdaságilag ellentételezte a generikusgyógyszer-gyártót azért, hogy az lemond a piacra lépésről, és ellentétben a Servier által kötött, a vitatott határozat tárgyát képező többi megállapodással, a Krka vitarendezési és licenciamegállapodások nem írtak elő semmilyen, az originálisgyógyszer-gyártó részéről a generikusgyógyszer-gyártó javára történő kifizetést. Épp ellenkezőleg, a Krka licenciamegállapodás az utóbbi részéről az előbbi javára teljesített kifizetéseket írt elő.
- 88 Ezzel szemben a vitatott határozat (1731)–(1749) preambulumbekzdése szerint a Krka vitarendezési és licenciamegállapodások lehetővé tették a Servier számára, hogy késleltesse a Krka által gyártott generikus gyógyszerek piacra lépését. Az Unió területén e két vállalkozás felosztotta egymás között a nemzeti piacokat két befolyási övezetre, amelyek az egyik, illetve a másik vállalkozás fő piacait foglalták magukban, és amelyeken belül e vállalkozások úgy gyakorolhatták tevékenységüket, hogy a Servier biztos lehetett abban, hogy nem szenved el a Krka részéről az e megállapodásokból eredő korlátokat meghaladó versenynyomást, a Krka pedig abban, hogy nem fenyegeti annak a kockázata, hogy a Servier bitorlás miatt eljárást indít vele szemben.

- 89 Noha tehát a vitatott határozatból eredő elemekből kitűnik, hogy a Servier a Krka vitarendezési megállapodás keretében nem teljesített fordított kifizetést mint olyat a Krka javára, a Bizottság szerint e határozatból az is kitűnik, hogy e vállalkozások az Unión belül földrajzilag felosztották egymás között a különböző nemzeti piacokat. E körülményeket tehát figyelembe kell venni többek között a második és a harmadik jogalapról való határozathozatal érdekében, és annak értékelése során, hogy megalapozott-e, és ha igen, milyen mértékben, a Bizottság azon jogi kritériumok megkérdőjelezésére irányuló érvelése, amelyek alapján a Törvényszék helyt adott a Servier által – a Krka vitarendezési és licenciamegállapodások cél általi versenykorlátozásnak való minősítésének vitatása érdekében – hivatkozott, első fokon felhozott jogalpoknak.
- 90 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése értelmében a belső piaccal összeegyeztethetetlen és tilos minden olyan vállalkozások közötti megállapodás, vállalkozások társulásai által hozott döntés és összehangolt magatartás, amely hatással lehet a tagállamok közötti kereskedelemre, és amelynek célja vagy hatása a belső piacon belüli verseny megakadályozása, korlátozása vagy torzítása.
- 91 Így ahhoz, hogy a vállalkozások magatartása az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésében előírt elvi tilalom hatálya alá tartozzon, vállalkozások közötti összejátszásnak – vagyis vállalkozások közötti megállapodásnak, vállalkozások társulásai által hozott döntésnek vagy összehangolt magatartásnak – kell fennállnia (lásd ebben az értelemben: 2020. január 30-i Generics (UK) és társai ítélet, C-307/18, EU:C:2020:52, 31. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 92 Ez utóbbi követelmény a gyártási vagy forgalmazási lánc ugyanazon szintjén működő vállalkozások által megkötött horizontális együttműködési megállapodásokat illetően feltételezi, hogy az említett összejátszásra olyan vállalkozások között kerül sor, amelyek ha nem is tényleges, de legalább potenciális versenyhelyzetben vannak (2020. január 30-i Generics (UK) és társai ítélet, C-307/18, EU:C:2020:52, 32. pont).
- 93 Ezenkívül maga e rendelkezés szövege szerint bizonyítani kell vagy azt, hogy e magatartás célja a verseny megakadályozása, korlátozása vagy torzítása, vagy pedig azt, hogy e magatartásnak ilyen hatása van (2023. december 21-i European Superleague Company ítélet, C-333/21, EU:C:2023:1011, 158. pont). Ebből következik, hogy e rendelkezés a Bíróság értelmezése szerint egyértelműen különbséget tesz a cél általi korlátozás és a hatás általi korlátozás fogalma között, amelyek mindegyikére eltérő bizonyítási szabályok vonatkoznak (2020. január 30-i Generics (UK) és társai ítélet, C-307/18, EU:C:2020:52, 63. pont).
- 94 Így a cél általi versenykorlátozásoknak minősülő magatartások esetében nem szükséges feltárni, még kevésbé pedig bizonyítani a versenyre gyakorolt hatásokat, mivel a tapasztalat azt mutatja, hogy az ilyen magatartások a termelés csökkenésével és az árak növekedésével járnak, és a forrásoknak különösen a fogyasztók hátrányára való kedvezőtlen elosztását eredményezik (lásd ebben az értelemben: 2015. március 19-i Dole Food és Dole Fresh Fruit Europe kontra Bizottság ítélet, C-286/13 P, EU:C:2015:184, 115. pont; 2023. december 21-i European Superleague Company ítélet, C-333/21, EU:C:2023:1011, 159. pont).
- 95 Ezzel szemben, amikor valamely megállapodás, vállalkozások társulásai által hozott döntés vagy összehangolt magatartás versenyellenes célja nem bizonyított, meg kell vizsgálni annak hatásait annak bizonyítása érdekében, hogy a verseny ténylegesen érezhetően akadályozva vagy korlátozva volt, illetve torzult (lásd ebben az értelemben: 2015. november 26-i Maxima Latvija ítélet, C-345/14, EU:C:2015:784, 17. pont).

- 96 E megkülönböztetés azon körülménnyel függ össze, hogy a vállalkozások közötti összejátszás bizonyos formái már jellegüknél fogva úgy tekinthetők, hogy károsak a rendes verseny megfelelő működésére (2008. november 20-i Beef Industry Development Society és Barry Brothers ítélet, C-209/07, EU:C:2008:643, 17. pont; 2013. március 14-i Allianz Hungária Biztosító és társai ítélet, C-32/11, EU:C:2013:160, 35. pont). A cél általi versenykorlátozás fogalmát szigorúan kell értelmezni, és csakis bizonyos, vállalkozások közötti olyan megállapodásokra alkalmazható, amelyek önmagukban és a rendelkezéseik tartalmát, továbbá az általuk elérni kívánt célkitűzéseket, valamint azt a gazdasági és jogi hátteret figyelembe véve, amelybe illeszkednek, a verseny tekintetében elegendő károssági fokot mutatnak ahhoz, hogy úgy lehessen tekinteni, hogy hatásukat nem szükséges megvizsgálni (lásd ebben az értelemben: 2015. november 26-i Maxima Latvija ítélet, C-345/14, EU:C:2015:784, 20. pont; 2023. december 21-i European Superleague Company ítélet, C-333/21, EU:C:2023:1011, 161. és 162. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 97 A Bíróság már kimondta, hogy a piacok felosztására irányuló megállapodások a verseny különösen súlyos megsértésének minősülnek (lásd ebben az értelemben: 2013. július 11-i Gosselin Group kontra Bizottság ítélet, C-429/11 P, EU:C:2013:463, 50. pont; 2013. december 5-i Solvay Solexis kontra Bizottság ítélet, C-449/11 P, EU:C:2013:802, 82. pont; 2014. szeptember 4-i YKK és társai kontra Bizottság ítélet, C-408/12 P, EU:C:2014:2153, 26. pont). A Bíróság ezenkívül megállapította, hogy az ilyen jellegű megállapodásoknak már önmagukban versenykorlátozó céljuk van, és az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése által kifejezetten tiltott megállapodások csoportjába tartoznak, mivel ez a cél nem igazolható az érintett versenyellenes magatartás gazdasági összefüggéseinek elemzése útján (Siemens és társai kontra Bizottság ítélet, C-239/11 P, C-489/11 P és C-498/11 P, EU:C:2013:866, 218. pont).
- 98 Ami tehát a megállapodások ilyen csoportjait illeti, azok kizárólag az EUMSZ 101. cikk (3) bekezdése alapján – amennyiben az e rendelkezésben előírt valamennyi feltételt tiszteletben tartják – részesülhetnek az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésében foglalt tilalom alóli mentességben (lásd ebben az értelemben: 2008. november 20-i Beef Industry Development Society és Barry Brothers ítélet, C-209/07, EU:C:2008:643, 21. pont; 2023. december 21-i European Superleague Company ítélet, C-333/21, EU:C:2023:1011, 187. pont).
- 99 A vállalkozások közötti horizontális együttműködési megállapodások formájában megvalósuló összejátszásra irányuló magatartások – mint például a Krka megállapodások – tekintetében az imént felidézett elvek alkalmazása magában foglalja annak első lépésben történő meghatározását, hogy e magatartásokat a verseny akár csak potenciális versenyhelyzetben lévő vállalkozások általi korlátozásának lehet-e minősíteni. Amennyiben ez a helyzet, második lépésben azt kell megvizsgálni, hogy az említett magatartások a gazdasági jellemzőikre tekintettel cél általi versenykorlátozásnak minősíthetők-e.
- 100 Ezen elemzés első szakaszát illetően a Bíróság már kimondta, hogy valamely gyógyszer piacának a generikusgyógyszer-gyártók előtti megnyitásának sajátos összefüggésében annak értékelésekor, hogy e gyártók valamelyike, annak ellenére, hogy nincs jelen a piacon, potenciális versenyhelyzetben van-e az e piacon jelen lévő originálisgyógyszer-gyártóval, azt kell eldönteni, hogy az előbbi gyártónak van-e tényleges és konkrét lehetősége arra, hogy az említett piacra belép, és az utóbbi gyártóval szemben versenyt támaszt (lásd ebben az értelemben: 2020. január 30-i Generics (UK) és társai ítélet, C-307/18, EU:C:2020:52, 36. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 101 Így először is azt kell megvizsgálni, hogy az ilyen megállapodások megkötésének időpontjában a generikusgyógyszer-gyártó elegendő olyan előkészítő intézkedést tett-e, amelyek lehetővé teszik számára az érintett piachoz olyan határidőn belül történő hozzáférést, amely alkalmas arra, hogy versenynyomást gyakoroljon az originálisgyógyszer-gyártóra. Az ilyen intézkedések lehetővé teszik annak megállapítását, hogy valamely generikusgyógyszer-gyártónak fennáll a határozott szándéka és képessége belépni egy közkinccsé vált hatóanyagot tartalmazó gyógyszer piacára, még az originálisgyógyszer-gyártót megillető, az előállítási eljárásra vonatkozó szabadalmak fennállása esetén is. Másodszor azt kell megvizsgálni, hogy az ilyen generikusgyógyszer-gyártó piacra lépése nem ütközik-e leküzdhetetlen piacralépési akadályokba (lásd ebben az értelemben: 2020. január 30-i Generics (UK) és társai ítélet, C-307/18, EU:C:2020:52, 43–45. pont).
- 102 A Bíróság már kimondta, hogy az originális gyógyszert vagy annak valamely előállítási eljárását oltalmazó esetleges szabadalmak vitathatatlanul részét képezik az e szabadalmak jogosultjai és a generikusgyógyszer-gyártók közötti versenyviszonyokat jellemző gazdasági és jogi háttérnek. Ugyanakkor a szabadalom által biztosított jogokra vonatkozó értékelésnek nem kell kiterjednie a szabadalom erősségének vagy annak vizsgálatára, hogy a szabadalom jogosultja és valamely generikusgyógyszer-gyártó közötti jogvita milyen valószínűséggel vezethet annak megállapításához, hogy a szabadalom érvényes, és azt bitorolják. Ezen értékelésnek inkább arra a kérdésre kell vonatkoznia, hogy e szabadalom fennállása ellenére a generikusgyógyszer-gyártónak tényleges és konkrét lehetőségei vannak-e arra, hogy a releváns időpontban belépjen a piacra (2020. január 30-i Generics (UK) és társai ítélet, C-307/18, EU:C:2020:52, 50. pont).
- 103 Egyébiránt a generikusgyógyszer-gyártó és az originálisgyógyszer-gyártó közötti potenciális verseny megállapítását olyan további körülmények is alátámaszthatják, mint a közöttük létrejött megállapodás megkötése, amennyiben a generikusgyógyszer-gyártó nem volt jelen az érintett piacon, vagy az e gyártó részére a piacra lépésének elhalasztása ellenében teljesített értékátruházások fennállása (lásd ebben az értelemben: 2020. január 30-i Generics (UK) és társai ítélet, C-307/18, EU:C:2020:52, 54–56. pont).
- 104 Az említett elemzés második szakaszában, annak eldöntése érdekében, hogy a generikus gyógyszerek piacra lépésének a szabadalmi jogvitát egyezség útján rendező megállapodásból eredő – az originálisgyógyszer-gyártó által e generikus gyógyszerek gyártója részére történő értékátruházások ellenében történő – elhalasztását cél általi versenykorlátozást megvalósító összejátszásra irányuló magatartásnak kell-e tekinteni, először is azt kell megvizsgálni, hogy ezen értékátruházásokat teljes mértékben igazolhatja-e az e jogvitához kapcsolódó költségek vagy kényelmetlenségek – mint például az utóbbi gyártó tanácsadóinak költségei és munkadíja – ellentételezésének szükségessége, vagy az e gyártó áruinak vagy szolgáltatásainak az originálisgyógyszer-gyártó részére történő tényleges és bizonyított szállításáért, illetve nyújtásáért való fizetés szükségessége. Ha nem ez a helyzet, meg kell vizsgálni, hogy ezen értékátruházásokat kizárólag e gyógyszergyártók ahhoz fűződő kereskedelmi érdeke indokolja-e, hogy ne folytassanak érdemeken alapuló versenyt. E vizsgálat céljából minden egyes esetben értékelni kell, hogy az értékátruházások nettó pozitív egyenlege kellően jelentős volt-e ahhoz, hogy ténylegesen arra ösztönözze a generikusgyógyszer-gyártót, hogy lemondjon az érintett piacra való belépésről, és hogy ennél fogva az érdemei alapján ne versenyezzen az originálisgyógyszer-gyártóval, anélkül hogy szükséges lenne, hogy e nettó pozitív egyenleg szükségképpen magasabb legyen annál a nyereségnél, amelyet e generikusgyógyszer-gyártó akkor ért volna el, ha megnyerte volna a szabadalmi pert (lásd ebben az értelemben: 2020. január 30-i Generics (UK) és társai ítélet, C-307/18, EU:C:2020:52, 84–94. pont).

- 105 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy valamely szabadalom érvényességének és terjedelmének vitatása hozzátartozik a rendes versenyhez azokban az ágazatokban, amelyekben a technológiákat illetően kizárólagos jogok állnak fenn, így az olyan egyezségek, amelyek értelmében a valamely piacra belépni szándékozó generikusgyógyszer-gyártó legalábbis átmenetileg elismeri a valamely originálisgyógyszer-gyártót megillető szabadalom érvényességét, ennél fogva pedig kötelezettséget vállal arra, hogy azt nem vitatja, és e piacra sem lép be, alkalmasak arra, hogy korlátozzák a versenyt (lásd ebben az értelemben: 2020. január 30-i Generics (UK) és társai ítélet, C-307/18, EU:C:2020:52, 81. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 106 A fenti körülményekre tekintettel a Törvényszék feladata volt, hogy a Servier érvelésének különösen az első fokon felhozott kilencedik jogalap keretében hivatkozott, a cél általi versenykorlátozás fennállására vonatkozó részéről való határozathozatal érdekében a jelen ítélet 104. és 105. pontjában kifejtett kritériumokat alkalmazza, és hogy ily módon döntse el, hogy a Bizottság a vitatott határozatban érvényesen állapíthatta-e meg ilyen korlátozás fennállását.
- 107 Így, miután megállapítást nyert a potenciális versenyre vonatkozó, az első fellebbezési jogalap tárgyát képező elemek fennállása, a Törvényszék feladata volt, hogy e második szakaszban megvizsgálja, hogy a Krka vitarendezési és licenciamegállapodások olyan piacfelosztó megállapodásnak minősülnek-e, amely az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése értelmében a célja által korlátozta versenyt, és amely a megállapodások e rendelkezésben kifejezetten tiltott csoportjába tartozik. Ebben az összefüggésben a Törvényszék feladata volt, hogy megvizsgálja e megállapodások célkitűzéseit, valamint a közöttük a vitatott határozat szerint fennálló gazdasági összefüggést, és különösen azt a kérdést, hogy a Servier által a Krka licenciamegállapodás révén a Krka részére történő értékátruházás kellően jelentős volt-e ahhoz, hogy arra ösztönözze a Krkát, hogy a piacokat felossza a Servier-vel, akár csak ideiglenesen is lemondva arról, hogy belépjen a Servier fő piacaira, annak ellenében, hogy biztos lehessen abban, hogy a perindopril saját maga által kifejlesztett generikus változatát a saját fő piacain forgalmazhatja, anélkül hogy fennállna annak a kockázata, hogy a Servier bitorlási keresetet indít vele szemben.
- 108 Ezenkívül a Törvényszék feladata volt, hogy figyelembe vegye a részt vevő vállalkozások szándékait annak vizsgálata érdekében, hogy – az előző pontban említett elemekre tekintettel – azok megfelelnek-e az említett vállalkozások által a verseny tekintetében elérni kívánt objektív célok Törvényszék általi elemzésének, azzal a megkötéssel azonban, hogy a Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint az a körülmény, hogy ugyanezen vállalkozások a verseny megakadályozására, korlátozására vagy torzítására irányuló szándék nélkül jártak el, valamint az a tény, hogy bizonyos jogszerű célokat követtek, az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének alkalmazása szempontjából nem meghatározó (2023. december 21-i European Superleague Company ítélet, C-333/21, EU:C:2023:1011, 167. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

4. Az első jogalapról

a) Az első jogalap hatásos jellegéről

1) A felek érvelése

- 109 A Servier azt állítja, hogy az első jogalap, amely szerint a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor megállapította, hogy a Krka a Krka megállapodások időpontjában nem gyakorolt a Servier-re versenynyomást, hatástalan. Az, hogy a Törvényszék nem határozott a potenciális versenyről, nem kérdőjelezheti meg a Törvényszéknek a cél általi versenykorlátozás hiányára

vonatkozó értékelését. A potenciális verseny bizonyítása ugyanis nem elegendő feltétel e minősítés elfogadásához. A Servier hozzáteszi, hogy mivel a Törvényszék a Krka potenciális versenytárs minőségétől eltérő indokokra támaszkodva ítélte meg úgy, hogy a Bizottság tévesen fogadta el ezt a minősítést, e minőséget nem volt szükséges megvizsgálni, amint az egyébként a megtámadott ítélet 1234. pontjából is kitűnik.

110 A Bizottság szerint az első jogalap hatásos.

2) A Bíróság álláspontja

111 A Bíróság ítélkezési gyakorlatából következik, hogy a megtámadott ítélet azon indokai ellen irányuló jogalap, amelyek nincsenek hatással az ítélet rendelkező részére, hatástalan, ezért azt el kell utasítani (2023. április 27-i *Fondazione Cassa di Risparmio di Pesaro és társai kontra Bizottság ítélet*, C-549/21 P, EU:C:2023:340, 80. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

112 Egyébiránt a Törvényszék, miután kifejtette azon indokokat, amelyek miatt valamely megsemmisítési jogalapot megalapozottnak kell nyilvánítani, pergazdaságossági okokból megállapíthatja, hogy nem szükséges az e jogalap alátámasztása érdekében kifejtett valamennyi érvre válaszolni, mivel ezen indokok elegendőek a megtámadott ítélet rendelkező részének alátámasztásához (lásd ebben az értelemben: 2012. február 16-i *Tanács és Bizottság kontra Interpipe Niko Tube és Interpipe NTRP ítélet*, C-191/09 P és C-200/09 P, EU:C:2012:78, 111. pont).

113 A jelen ügyben a megtámadott ítélet rendelkező részének 1. pontja, amely értelmében a Törvényszék megsemmisítette a vitatott határozat 4. cikkét, amely a Krka megállapodások miatt megállapította az EUMSZ 101. cikkbe ütköző jogsértés fennállását, egyrészt a megtámadott ítélet 943–1060. pontjában kifejtett indokokon alapul, amely pontokban a Törvényszék megállapította, hogy a Bizottság tévesen ítélte meg úgy, hogy e megállapodások cél általi versenykorlátozásnak minősülnek, másrészt pedig az ezen ítélet 1061–1232. pontjában kifejtett indokokon alapul, amely pontokban a Törvényszék úgy ítélte meg, hogy a Bizottság tévesen állapította meg hatás általi versenykorlátozás fennállását. Így a Törvényszék, miután az említett ítélet 1233. pontjában lényegében megállapította, hogy a Bizottság nem bizonyította, hogy a Servier a Krka megállapodások megkötésével az EUMSZ 101. cikkbe ütköző jogsértést követett el, ugyanezen ítélet 1234. pontjában megállapította, hogy meg kell semmisíteni a vitatott határozat 4. cikkét, „anélkül hogy szükség lenne a [Servier] által a jelen jogalap keretében hivatkozott további kifogások, valamint a Krka potenciális versenytársi minőségére vonatkozó jogalap vizsgálatára”.

114 A Servier állításával ellentétben a Törvényszék ezen értékelése nem jelenti azt, hogy a Bizottság első fellebbezési jogalapja a megtámadott ítélet olyan indokai ellen irányul, amelyek az ítélet rendelkező részére nincsenek hatással. E jogalap ugyanis ezen ítéletnek a Krka megállapodások cél általi versenykorlátozásnak minősítésére vonatkozó indokainak megkérdőjelezésére irányul, a Törvényszék pedig ezen indokok alapján semmisítette meg a vitatott határozat 4. cikkét. Az említett jogalappal a Bizottság lényegében arra hivatkozik, hogy a Törvényszék a Krka megállapodásoknak a cél általi versenykorlátozás fogalmára tekintettel történő minősítésének elemzése keretében a 947. sz. szabadalom érvényességének a Krka általi állítólagos elismerését többek között egy téves jogi kritérium, a vitatott határozatban szereplő bizonyítékok részleges, sőt szelektív értékelése, valamint e bizonyítékok egy részének elferdítése alapján figyelembe vette. A Bizottság különösen azt állítja, hogy a Törvényszék nem határozhatott volna a 947. sz. szabadalom érvényességének a Krka általi elismeréséről anélkül, hogy megvizsgálta volna a vitatott határozatban annak alátámasztása érdekében hivatkozott bizonyítékokat, hogy a Krka a

Servier potenciális versenytársa volt. Ezen intézmény szerint e bizonyítékok alátámasztják, hogy a Krka, amelynek egyszerre volt határozott szándéka és képessége arra, hogy a perindopril piacára belépjen, nem azért kötötte meg a Krka vitarendezési megállapodást, mert meg volt győződve e szabadalom érvényességéről, hanem azért, mert a Krka licenciamegállapodás arra ösztönözte, hogy a Servier-vel megállapodást kössön a nemzeti piacok földrajzi felosztásáról, amely során mindketten lemondtak arról, hogy szabadon versenyt támasszanak a másikkal szemben annak fő piacain.

- 115 E tekintetben rá kell mutatni arra, hogy a Törvényszék mindenekelőtt a megtámadott ítélet 970. pontjában megállapította, hogy a Krka vitarendezési és licenciamegállapodások megkötésének időpontjában „olyan egybehangzó valószínűsítő körülmények álltak fenn, amelyek alapján a felek arra következtethettek, hogy a 947. sz. szabadalom érvényes”, majd ezen ítélet 971. pontjában megállapította, hogy az ESZH-nak a 947. sz. szabadalom érvényességét megerősítő 2006. július 27-i határozata tehát „az egyik olyan tényezőt jelentette, amely az egyezség útján történő vitarendezésről szóló megállapodáshoz és a licenciamegállapodáshoz vezetett”. Ebből végül az említett ítélet 972. pontjában azt a következtetést vonta le, hogy „e két megállapodás összekapcsolása indokolt volt, tehát nem minősül komoly valószínűsítő körülménynek a Servier által a Krkának nyújtott fordított kifizetés fennállására, amelyhez a licenciamegállapodás vezetett volna”.
- 116 Ugyanígy a Törvényszék a megtámadott ítélet 1026. pontjában megállapította, hogy az a körülmény, hogy a Krka továbbra is vitatta a Servier szabadalmait, és továbbra is forgalmazta termékét, noha az ESZH felszólalási osztálya megerősítette a 947. sz. szabadalom érvényességét, nem jelent döntő körülményt a cél általi versenykorlátozás fennállásának megállapítása szempontjából, mivel a Krka által a Servier-re gyakorolt versenynyomás ily módon történő fenntartása magyarázható azzal, hogy a Krka – a jogvitákkal kapcsolatos várható kockázatok ellenére – erősíteni kívánta a pozícióját a Servier-vel az egyezség útján történő vitarendezésről szóló megállapodás megkötése érdekében kezdhető tárgyalásokon.
- 117 Márpedig ez az érvelés csak akkor érthető, ha úgy tekintjük, hogy a Törvényszék szükségszerűen úgy ítélte meg, hogy miután az ESZH megerősítette a 947. sz. szabadalom érvényességét, a Krkának az erbumin e szabadalom oltalma alatt álló alfa kristályos formájából álló saját perindoprilja már nem versenyezhetett a Servier perindopriljával, véget vetve ezáltal az e vállalkozások közötti minden potenciális versenynek. Ebből a szempontból a Krka vitarendezési megállapodás, amellyel e vállalkozás lemondott arról, hogy belépjen a Servier piacaira, csak az e szabadalomból eredő jogokat tükrözi, tehát nem tekinthető úgy, mint amely valójában azt ellentételezi, hogy a Servier a Krka fő piacain az említett szabadalom hasznosítására vonatkozó licenciat adott. Márpedig a Törvényszék a megtámadott ítélet 1234. pontjában kifejezetten jelezte, hogy a vitatott határozat 4. cikkét meg kell semmisíteni, „anélkül hogy szükség lenne [...] a Krka potenciális versenytársi minőségére vonatkozó jogalap vizsgálatára”. Mindazonáltal az e határozat megsemmisítéséhez vezető indokokból kitűnik, hogy a Törvényszék valójában megvizsgált bizonyos, e jogalap körébe tartozó kifogásokat, valamint megvizsgálta az említett határozat több, a Krka és a Servier közötti potenciális verseny kérdésére vonatkozó preambulumbekendését.
- 118 A többek között a megtámadott ítélet 943–1032. és 1140–1233. pontjában kifejtett értékelésekből ugyanis kitűnik, hogy a Törvényszék – a Krka megállapodások mind cél általi versenykorlátozásnak, mind pedig hatás általi versenykorlátozásnak való minősítését illetően – döntően arra támaszkodott, hogy a Krka az ESZH 2006. július 27-i határozatát és a High Court 2006. október 3-i határozatát követően állítólag elismerte a 947. sz. szabadalom érvényességét.

Mivel a Törvényszék úgy ítélte meg, hogy a Krka azon lehetősége, hogy a Servier fő piacaira belépjen annak érdekében, hogy az utóbbival versenyezzen, lényegében attól függött, hogy a Krka megállapodások időpontjában a Krka elismerte-e a 947. sz. szabadalom érvényességét, és mivel a Krkának a Servier potenciális versenytársa minősége a Krka azon lehetőségéből eredt, hogy e piacokra belépjen, meg kell állapítani, hogy szoros kapcsolat áll fenn ezen állítólagos elismerés és a Krkának a Servier potenciális versenytársa minősége között.

- 119 E körülmények között – a Servier állításával ellentétben – az, hogy a Törvényszék, miután helyt adott az e vállalkozás által előadott, az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésébe ütköző jogsértés fennállására vonatkozó érvelésnek, a megtámadott ítélet 1234. pontjában jelezte, hogy nem szükséges határozni „a Krka potenciális versenytársi minőségére vonatkozó jogalap[ról]”, nem jelenti tehát azt, hogy a Bizottság első jogalapja olyan indokok ellen irányul, amelyek nem befolyásolják ezen ítélet rendelkező részét, mivel többek között ezen ítélet 967., 968. és 970–972. pontjából az következik, hogy a Törvényszék szükségszerűen megvizsgált bizonyos, a Servier által első fokon felhozott, a potenciális versenyre vonatkozó kifogásokat.
- 120 Ebből következik, hogy az első jogalap hatásos.

b) Az első–harmadik részből

1) A felek érvelése

- 121 Első jogalapjának első részével a Bizottság a megtámadott ítélet 1026. pontját vitatja. Álláspontja szerint a Törvényszék nem a helyes kritériumot alkalmazta, amikor láthatólag úgy ítélte meg, hogy a Krka az ESZH 2006. július 27-i határozatát követően megszűnt potenciális versenytárs lenni, mert már nem volt ösztönözve arra, hogy belépjen a piacra. E tekintetben egyrészt meg kell határozni, hogy megállapodások hiányában lett volna-e tényleges és konkrét lehetőség a piacra lépésre és a letelepedett vállalkozásokkal való versenyre. Másrészt a Törvényszék a Bizottság értékelését a saját értékelésével helyettesítette, amikor megállapította, hogy a Krka az ESZH e határozatát követően csak azért gyakorolt továbbra is versenynyomást a Servier-re, hogy az e vállalkozással folytatott tárgyalások során megerősítse a pozícióját, anélkül hogy kifejtette volna, hogy a szóban forgó megállapodások hiányában a Krka miért nem lett volna képes belépni a piacra.
- 122 Első jogalapjának második részében a Bizottság a megtámadott ítélet 970. és 1028. pontját kifogásolja. A Törvényszék lényegében úgy ítélte meg, hogy a Bizottságnak nem sikerült bizonyítania, hogy a Krka vitarendezési megállapodást e vállalkozás más okokból kötötte meg, nem pedig azért, mert az ESZH 2006. július 27-i határozata meggyőzte őt a 947. sz. szabadalom érvényességéről. Márpedig a Törvényszék elmulasztotta megvizsgálni a vitatott határozat (1686)–(1690) preambulumbekzdésében szereplő, ezzel ellentétes bizonyítékokat és érvelést. A Bizottság szerint a Törvényszék így módon megsértette a bizonyításvételre vonatkozó szabályokat, valamint azon jogszerűségi vizsgálat terjedelmét, amelyet e bíróságnak az EUMSZ 263. cikk alapján kell elvégeznie a Bizottságnak az EUMSZ 101. és EUMSZ 102. cikk alkalmazására vonatkozó eljárásokban hozott határozatai tekintetében.
- 123 Első jogalapjának harmadik részében a Bizottság a megtámadott ítélet 361. és 970. pontja közötti ellentmondásra hivatkozik. Az előbbi pont azt állítja, hogy az ESZH 2006. július 27-i határozata önmagában nem volt elegendő ahhoz, hogy megakadályozza a potenciális verseny kialakulását, míg az utóbbi pont szerint az ESZH említett határozata meggyőzte a Krkát a 947. sz. szabadalom érvényességéről, így módon arra ösztönözve őt, hogy megegyezzen a Servier-vel.

124 A Servier mindenekelőtt azt állítja, hogy az első rész a megtámadott ítélet téves értelmezésén alapul, mivel a Törvényszék nem zárta ki a Krka potenciális versenytárs minőségét. A Törvényszék nem helyettesítette saját értékelésével a Bizottság értékelését, hanem elutasította annak relevanciáját, hogy a Krka az ESZH 2006. július 27-i határozatát követően is folytatta a jogvitákat. A Servier ezt követően arra hivatkozik, hogy a második rész elfogadhatatlan, mivel a Bizottság azt kéri, hogy a Bíróság a vitatott határozatban, különösen annak (1680)–(1700) preambulumbekzdésében említett bizonyítékok fényében újra vizsgálja meg a tényeket. Végül azt állítja, hogy a harmadik rész megalapozatlan.

2) A Bíróság álláspontja

125 Előjáróban el kell utasítani a Servier azon állítását, miszerint a Bizottság által az első jogalap első három részében előadott érvelés a megtámadott ítélet téves értelmezésén alapul. Amint ugyanis a jelen ítélet 114–119. pontjából kitűnik, a Törvényszék, amikor többek között a megtámadott ítélet 970. pontjában úgy ítélte meg, hogy a Krka vitarendezési és licenciamegállapodások megkötésének időpontjában olyan egybehangzó valószínűsítő körülmények álltak fenn, amelyek alapján a Servier és a Krka azt gondolhatta, hogy a 947. sz. szabadalom érvényes, e valószínűsítő körülményekből azt a következtetést vonta le, hogy e vállalkozások között az Unión belüli nemzeti piacokon ettől kezdve kizárt a verseny, tehát már nem áll fenn potenciális verseny közöttük.

126 Először is az első jogalap harmadik részét kell megvizsgálni, mivel az a megtámadott ítélet indokolásának állítólagos hiányára vonatkozik. Bár van bizonyos feszültség egyrészt a megtámadott ítélet 970. és 1154. pontja, másrészt pedig ezen ítélet 361. pontja között, ez utóbbi pont megfogalmazása óvatos, és nem tekinthető úgy, mint amely közvetlenül ellentmondana e két másik pontnak. E 361. pontban ugyanis a Törvényszék kimondta, hogy az a tény, hogy az ESZH 2006. július 27-i határozata a 947. sz. szabadalmat érvényesnek nyilvánította, „önmagában” nem elegendő ahhoz, hogy megakadályozza potenciális verseny kialakulását. Márpedig e megállapítás nem összeegyeztethetetlen a megtámadott ítélet 970. pontjából következő megállapítással – amint az a jelen ítélet 125. pontjában megállapításra került –, miszerint a Törvényszék úgy tekintette, hogy a Servier és a Krka a Krka megállapodások megkötését megelőzően nem volt potenciális versenytárs, tekintettel többek között azokra az „egybehangzó valószínűsítő körülményekre”, amelyek alapján e vállalkozások azt gondolhatták, hogy a 947. sz. szabadalom érvényes.

127 Az első jogalap második részének elfogadhatóságát illetően emlékeztetni kell arra, hogy a tényállásnak a megtámadott határozatban történő megállapításával és értékelésével kapcsolatosan a fellebbezési szakban tett kifogások abban az esetben elfogadhatók, ha a fellebbező arra hivatkozik, hogy a Törvényszék olyan megállapításokat tett, amelyek tárgyi pontatlansága az ügy irataiból kitűnik, vagy hogy a hozzá benyújtott bizonyítékokat elferdítette (2007. január 18-i PKK és KNK kontra Tanács ítélet, C-229/05 P, EU:C:2007:32, 35. pont).

128 Az elferdítésnek nyilvánvalóan ki kell tűnnie az ügy irataiból, anélkül hogy szükség lenne a tényállás és a bizonyítékok újbóli értékelésére (2021. január 28-i Qualcomm és Qualcomm Europe kontra Bizottság ítélet, C-466/19 P, EU:C:2021:76, 43. pont). Noha az ilyen elferdítés megnyilvánulhat valamely dokumentumnak a tartalmával ellentétes értelmezésében, nyilvánvalóan ki kell tűnnie az iratanyagból, továbbá azt feltételezi, hogy a Törvényszék nyilvánvalóan túllépte e bizonyítékok észszerű értékelésének korlátait. E tekintetben nem elegendő azt bemutatni, hogy valamely dokumentum másként is értelmezhető, mint ahogyan azt a Törvényszék értelmezte (2019. október 17-i Alcogroup és Alcodis kontra Bizottság ítélet, C-403/18 P, EU:C:2019:870, 64. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 129 A Servier állításával ellentétben a Bizottság az első jogalapjának második részében nem a bizonyítékok újbóli értékelését kívánja elérni, amely a fellebbezési eljárásban ugyanis nem tartozik a Bíróság hatáskörébe. Érvelésével a Bizottság lényegében az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének alkalmazása során elkövetett hibára hivatkozik, mivel a Törvényszék a vitatott határozat jogszerűségének vizsgálata keretében elmulasztotta figyelembe venni az annak meghatározása szempontjából releváns összes körülményt, hogy a Bizottság megalapozottan tekinthette-e úgy, hogy a Krka megállapodások az akár csak potenciális verseny korlátozásának minősíthetők. Így a Bizottság téves jogalkalmazást kifogásol, amely fellebbezés keretében a Bíróság hatáskörébe tartozik.
- 130 Ami a jogalap érdemét illeti, az első jogalap első és második részét illetően a Törvényszék feladata volt, hogy a jelen ítélet 100–103. pontjában kifejtett kritériumokat alkalmazza a Servier érvelésének különösen az első fokon felhozott kilencedik jogalap keretében előadott, a potenciális versenyre vonatkozó részének elbírálásakor, és így annak eldöntésekor, hogy a Bizottság a vitatott határozatban érvényesen állapíthatta-e meg, hogy a Krka a Krka megállapodások megkötésének időpontjában a Servier potenciális versenytársa volt.
- 131 Figyelembe véve a vitatott határozatban megállapított, az EUMSZ 101. cikkbe ütköző jogsértés jellemzőit, a Törvényszék feladata volt tehát annak megvizsgálása, hogy e megállapodásokat potenciális versenyviszonyban lévő vállalkozások kötötték-e, és azok versenykorlátozásnak minősíthetők-e. E bíróság feladata volt e célból annak megvizsgálása, hogy a Bizottság helyesen állapította-e meg, hogy az említett megállapodások megkötésének időpontjában tényleges és konkrét lehetősége volt annak, hogy a Krka belép az érintett piacra és a Servier-vel versenyez, figyelembe véve az elegendő előkészítő intézkedést és e belépés leküzdhetetlen akadályainak hiányát, mivel a potenciális verseny megállapítását adott esetben alátámaszthatják további körülmények, úgymint az, hogy a Krka javára a piacra lépésének elhalasztása ellenében értékátruházásra került sor.
- 132 Kétségtelen, hogy abban az esetben, ha az originális gyógyszert vagy annak valamely előállítási eljárását oltalmazó szabadalom érvényességét az e kérdéssel megkeresett valamennyi bíróság előtt jogerősen megállapították volna, nehezen lenne elképzelhető, hogy az e szabadalmak jogosultja és a generikusgyógyszer-gyártó közötti versenyviszonyokat objektív módon jellemző gazdasági és jogi háttér egyéb elemei megalapozhatják azt a következtetést, miszerint még potenciális versenyviszony áll fenn közöttük. Azonban akkor, ha még folyamatban vannak közöttük a szóban forgó szabadalom érvényességének kérdésével kapcsolatos jogviták, a hatáskörrel rendelkező közigazgatási hatóság vagy bíróság feladata, hogy megvizsgálja az összes releváns körülményt, mielőtt arra a következtetésre jutna, hogy e jogosult és e gyártó nem potenciális versenytársak, amint az a jelen ítélet 102. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatból következik.
- 133 Márpedig a Törvényszék ahelyett, hogy a jelen ítélet 100–103., 131. és 132. pontjában kifejtett kritériumokat alkalmazta volna az annak eldöntéséhez szükséges vizsgálatok elvégzése érdekében, hogy a Krka a Servier potenciális versenytársa volt-e – amint azt meg kellett volna tennie –, többek között a megtámadott ítélet 970., 1026. és 1028. pontjában lényegében annak állítására szorítkozott, hogy e két vállalkozás meg volt győződve arról, hogy a 947. sz. szabadalom érvényes, és konkrét indokolás vagy alátámasztó bizonyítékok nélkül annak állítására, hogy a Krkának a Servier-re gyakorolt versenynyomás fenntartására irányuló magatartása azzal magyarázható, hogy a Krka erősíteni kívánta pozícióját egy licencmegállapodással kísért

vitarendezési megállapodás elérése érdekében a Servier-vel esetlegesen megkezdendő tárgyalásokra tekintettel, mivel az ilyen licencia megszerzése a perindopril piacán az általa előnyben részesített kereskedelmi megoldássá vált.

- 134 Ebből következik, hogy az első jogalap első része megalapozott. A Törvényszék ugyanis tévedett az érintett piacokon megállapított szabadalmi helyzetnek, valamint a felek szándékainak jogi relevanciáját illetően, és az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének alkalmazása során tévesen alkalmazta a jogot, amikor a potenciális verseny fogalmát téves kritériumok alapján értékelte.
- 135 Ami az első jogalap második részét illeti, a jelen ítélet 132. pontjában megállapítottaknak megfelelően és a 102. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatra tekintettel a Törvényszék feladata volt az összes olyan releváns körülmény figyelembevétele, amely alapján a Bizottság a vitatott határozatban megállapította, hogy a Krka és a Servier potenciális versenyviszonyban volt. Márpedig a Törvényszék azáltal, hogy az e két vállalkozás között a Krka vitarendezési és licenciamegállapodások megkötésének időpontjában fennálló viszonyra vonatkozó elemzését lényegében pusztán a szabadalmi helyzetre, különösen arra, hogy a Krka hogyan vélekedhetett a 947. sz. szabadalom érvényességéről, valamint a felek szándékaira korlátozta, különös tekintettel az ESZH 2006. július 27-i és a High Court 2006. október 3-i határozatára, megsértette e kötelezettséget.
- 136 A Törvényszék ugyanis nem csupán tévesen alkalmazta a jogot az EUMSZ 101. és EUMSZ 102. cikk alkalmazására vonatkozó bizottsági határozatok tekintetében rá háruló felülvizsgálat során, hanem ezenkívül megsértette az Európai Unió Bírósága alapokmányának – ezen alapokmány 53. cikkének első bekezdése értelmében a Törvényszékre is alkalmazandó – 36. cikkében előírt, az ítéletek indokolására vonatkozó kötelezettségét is, mivel a megtámadott ítélet 970. pontjában nem fejtette ki azon indokokat, amelyek alapján ugyanezen pontban hallgatólagosan megállapította azt, hogy a Servier és a Krka már nem voltak potenciális versenytársak, noha a többek között a vitatott határozat (1686)–(1690) preambulumbekkezdésében szereplő elemek ennek ellenkezőjének bizonyítására irányultak. Az, hogy a Törvényszék nem mondta ki kifejezetten, hogy kizárta a Krka és a Servier közötti potenciális verseny fennállását, nem kérdőjelezheti meg az indokolási kötelezettség megsértésére vonatkozó e megállapítást. Nem engedhető meg ugyanis az, hogy a Törvényszék azáltal, hogy nem fejtte ki saját érvelésének lényeges részét, mentesülhessen az ítéleteinek indokolására vonatkozó kötelezettsége alól, és így megakadályozhassa a Bíróságot abban, hogy fellebbezési eljárásban gyakorolni tudja a felülvizsgálati jogkörét.
- 137 Ebből következik, hogy az első jogalap első és második részének helyt kell adni. Ezzel szemben az első jogalap harmadik részét el kell utasítani.

c) A negyedik és a hatodik részről

1) A felek érvelése

- 138 Első jogalapjának negyedik részében a Bizottság azt rója fel a Törvényszéknek, hogy a megtámadott ítélet 967., 968. és 970. pontjában elferdítette az ott hivatkozott, az ESZH 2006. július 27-i határozatára és a High Court 2006. október 3-i határozatára vonatkozó bizonyítékokat.

- 139 E jogalap hatodik részében a Bizottság mindenekelőtt azt állítja, hogy a Törvényszék elferdítette a megtámadott ítélet 968., 1017. és 1024. pontjában említett bizonyítékokat, amelyekből e bíróság szerint kitűnik, hogy e határozatok lényegesen módosították a Krka vitarendezési és licenciamegállapodások megkötésének hátterét, különösen azt, hogy a Krka és a Servier hogyan vélekedhetett a 947. sz. szabadalom érvényességéről.
- 140 Ezek az elferdítések megkérdőjelezik a Törvényszék által egyrészt az említett ítélet 970., 1025. és 1028. pontjában a 947. sz. szabadalom érvényességének a Krka általi elismerésével kapcsolatban, másrészt pedig ugyanezen ítélet 999. pontjában arra vonatkozóan elvégzett értékelések érvényességét, hogy ezen elismerés magyarázatot adott arra, hogy a Krka, ahelyett hogy úgymond „kockázattal” belépett volna valamennyi tagállam piacára, miért elégedett meg inkább a saját, a Krka licenciamegállapodás hatálya alá tartozó fő piacaival. A Bizottság ezt követően előadja, hogy ezen értékeléseknek ellentmondanak a vitatott határozat (1687), (1693) és (1826) preambulumbekzdésében említett bizonyítékok, amelyeket a Törvényszék elmulasztott megvizsgálni. Végül arra hivatkozik, hogy a megtámadott ítélet indokolása elégtelen és ellentmondásos.
- 141 A Servier szerint először is az elferdítésre vonatkozó kifogást el kell utasítani, mivel a Bizottság nem jelölt meg egyetlen olyan bizonyítékot sem, amely elferdítés tárgyát képezte volna. Továbbá e kifogás, mivel valójában kizárólag a High Court 2006. október 3-i határozatára vonatkozik, hatástalan. Így, még ha úgy is kellene tekinteni, hogy az ideiglenes intézkedések nem módosították a 947. sz. szabadalom érvényességének Krka általi megítélését, ez nem kérdőjelezi meg azt a tényt, hogy az ESZH 2006. július 27-i határozata e megítélést módosította.
- 142 Végül a Bizottság érvelése megalapozatlan. A Törvényszék figyelembe vette azt a tényt, hogy a Krka az ESZH-nak a 947. sz. szabadalom érvényességét megerősítő 2006. július 27-i határozatát követően fenntartotta kifogásait, azonban e bíróság szuverén módon úgy ítélte meg, hogy e körülmény nem kérdőjelezi meg azt a megállapítást, miszerint a Krka az e szabadalom érvényességével kapcsolatos felfogása miatt kötött egyezséget. Egyebekben a Bizottság érvelése a megtámadott ítélet téves értelmezésén alapul. A Törvényszék – távol attól, hogy határozatát ellentmondásos indokokkal támasztotta volna alá – rámutatott arra, hogy több valószínűsítő körülmény is arra vezethette a Krkát, hogy a 947. sz. szabadalmat érvényesnek gondolja, ami arra indította, hogy egyezséget kössön. A Törvényszék úgy ítélte meg, hogy mind e körülmény, mind pedig a fordított kifizetés hiánya hozzájárult a cél általi versenykorlátozásnak való minősítés kizárásához, anélkül azonban, hogy a Krka potenciális versenytársi minőségét elvetette volna.
- 143 A High Court 2006. október 3-i határozatát illetően a Servier arra hivatkozik, hogy az ideiglenes intézkedések ideiglenes jellege nem mond ellent a Törvényszék azon ténybeli értékelésének, miszerint ezen ideiglenes intézkedés hozzájárult a Krka vitarendezési és licenciamegállapodások megkötése hátterének megváltozásához. Egyébiránt ezen ideiglenes intézkedések valóban megváltoztatták a megállapodások hátterét.

2) A Bíróság álláspontja

- 144 Mindjárt az elején rá kell mutatni arra, hogy annak ellenére, hogy a Bíróság az első jogalap első két részének helyét adott, következésképpen megállapítást nyert, hogy a Törvényszék potenciális versenyre vonatkozó érvelése téves jogalkalmazáson alapul, továbbra is hasznos megvizsgálni e jogalap többi részét annak megállapítása érdekében, hogy – függetlenül attól, hogy a Törvényszék nem alkalmazta az előírt jogi kritériumokat, és elmulasztotta figyelembe venni az összes releváns

bizonyítékot – a Törvényszék az általa ténylegesen megvizsgált bizonyítékokat jogellenesen értelmezte-e, és különösen, hogy e bizonyítékokat esetleg elferdítette-e, amint azt a Bizottság állítja.

- 145 A megtámadott ítélet 965. pontjában a Törvényszék megvizsgálta, hogy a Servier és a Krka között valós jogviták álltak-e fenn, és hogy a Krka licenciamegállapodás kellően közvetlen kapcsolatban állónak bizonyult-e ezen jogviták egyezség útján történő rendezésével ahhoz, hogy a Krka vitarendezési megállapodáshoz való kapcsolása igazolt legyen. Ezen ítélet 967. és 968. pontjában a Törvényszék rámutatott a Servier és a Krka közötti jogviták fennállására, amelyek egyrészt az ESZH 2006. július 27-i határozatának, másrészt pedig a High Court 2006. október 3-i határozatának alapjául szolgáltak. Az említett ítélet 970. pontjában a Törvényszék kijelentette, hogy a Krka vitarendezési és licenciamegállapodások megkötésének időpontjában „olyan egybehangzó valószínűsítő körülmények álltak fenn, amelyek alapján a felek arra következtethettek, hogy a 947. sz. szabadalom érvényes”, és e tekintetben visszautalt ugyanezen ítélet 967. és 968. pontjára.
- 146 Annak értékelése érdekében, hogy a Törvényszék elferdítette-e a High Court 2006. október 3-i határozatát és az ESZH 2006. július 27-i határozatát, a Bíróság által végzett felülvizsgálat annak vizsgálatára korlátozódik, hogy a Törvényszék nem lépte-e túl nyilvánvalóan az említett bizonyítékok észszerű értékelésének korlátait. A Bíróságnak nem az a feladata, hogy önállóan értékelje, hogy a Bizottság a cél általi versenykorlátozás fennállásának bizonyítása érdekében eleget tett-e a rá háruló bizonyítási tehernek, hanem az, hogy eldöntse, hogy a Törvényszék annak megállapításakor, hogy ez nem teljesült, ugyanezen bizonyítékokat a szövegükkel nyilvánvalóan ellentétesen értelmezte-e (lásd analógia útján: 2011. február 10-i Activision Blizzard Germany kontra Bizottság ítélet, C-260/09 P, EU:C:2011:62, 57. pont).
- 147 E megfontolások fényében kell megvizsgálni az elferdítéssel kapcsolatban a Bizottság által hivatkozott kifogásokat.
- i) A High Court 2006. október 3-i határozatáról*
- 148 A megtámadott ítélet 968. pontjának szövege a következő:
- „[...] 2006. szeptember 1-jén a Krka a 947. sz. szabadalom megsemmisítése iránti viszontkeresetet, 2006. szeptember 8-án pedig a 340. sz. szabadalom megsemmisítése iránti viszontkeresetet terjesztett elő. 2006. október 3-án a High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division (patents court) (felsőbíróság [Anglia és Wales], kancelláriai kollégium [szabadalmi bíróság]) helyt adott a Servier ideiglenes intézkedés iránti kérelmének, és elutasította a Krka által 2006. szeptember 1-jén előterjesztett kérelmet. 2006. december 1-jén a folyamatban levő eljárás a felek között létrejött, egyezség útján történő vitarendezésről szóló megállapodásnak megfelelően megszűnt, és az ideiglenes intézkedést hatályon kívül helyezték.”
- 149 E 968. pont megfogalmazásából következik, hogy a Törvényszék „a Krka által 2006. szeptember 1-jén előterjesztett kérel[em]” elutasítására hivatkozva e vállalkozás viszontkeresetének a High Court 2006. október 3-i határozatával való elutasítására utalt.

- 150 Ugyanakkor e határozat, amely a Servier első fokon benyújtott keresetlevelének A.174. mellékletében szerepel, kimondja egyrészt, hogy e bíróság helyt ad a Servier ideiglenes intézkedés iránti kérelmének, másrészt pedig, hogy nem a Krka viszontkeresetét, hanem az arra irányuló kérelmet utasítja el, hogy ezen, a 947. sz. szabadalom érvénytelenné nyilvánítására irányuló viszontkeresetnek gyorsított eljárásban adjanak helyt.
- 151 Ebből következik, hogy a megtámadott ítélet 968. pontjában a Törvényszék elferdítette a High Court 2006. október 3-i határozatának világos és pontos szövegét, noha ezen ítélet 23. és 1196. pontjában hűen idézte azt.
- 152 Ezen elferdítés alapján a Törvényszék először is a megtámadott ítélet 970. pontjában kijelentette azt, hogy „[a Krka] egyezség útján történő vitarendezésről szóló megállapodás és a licenciamegállapodás megkötésének időpontjában olyan egybehangzó valószínűsítő körülmények álltak fenn, amelyek alapján a felek arra következtethettek, hogy a 947. sz. szabadalom érvényes”, majd ezen ítélet 1017. pontjában azt, hogy az ESZH 2006. július 27-i határozata és a High Court 2006. október 3-i határozata által jelentett két esemény „lényegesen módosította a megállapodások megkötésének hátterét, különösen a 947. sz. szabadalom érvényességéről a Krka, de a Servier által alkotott képet illetően is”. Végül ez utóbbi megállapítás alapján a Törvényszék az említett ítélet 1024. pontjában megállapította, hogy e két esemény bekövetkezése „jelentősen korlátozza” a Servier Krkával szembeni stratégiájára vonatkozó egyik dokumentumának relevanciáját. Egyébiránt ugyanezen ítélet 999. pontjában a Törvényszék kijelentette, hogy a Krka a Servier-vel nem a Krka licenciamegállapodásból származó előnyök ellenében, hanem amiatt egyezett meg, hogy a Krka „elismerte a 947. sz. szabadalom érvényességét”, ami e tekintetben a „meghatározó elem” volt.
- 153 A High Court 2006. október 3-i határozata – ideiglenes jellegére és az e határozat meghozatalához vezető előzetes eljárásra tekintettel – egyáltalán nem döntötte el előre a jogvita érdemi kimenetelét, amint arra egyébként a Törvényszék a megtámadott ítélet 367. és 368. pontjában lényegében rámutatott. A nemzeti bíróság ugyanis az összefoglaló ítélet meghozatalára vonatkozó kritériumoknak megfelelően valójában annak megállapítására szorítkozott, hogy a Krka viszontkeresete nem nyilvánvalóan megalapozott, miközben ugyanezen határozat 70. pontjában e tekintetben hangsúlyozta, hogy „semmi kétsége nincs afelől, hogy a Krka bizonyítani tudta, hogy komoly elbírálandó kérdés áll fenn, vagyis a jelen ügyben az, hogy [a Servier perindopril]tablettáinak az elsőbbségi napot megelőző értékesítése megfosztja-e a [947. sz.] szabadalmat az újdonságtól”, mindazonáltal hozzátette, hogy nincs „meggyőződve arról, hogy a Servier-nek nincsenek valós védekezési lehetőségei a [947. sz.] szabadalom ilyen vitatással szembeni védelme érdekében”.
- 154 A Törvényszék, mivel a High Court 2006. október 3-i határozatának világos és pontos szövegét ily módon eltorzította, a megtámadott ítélet 968., 970., 999., 1017. és 1024. pontját jogellenessé tette.

ii) Az ESZH 2006. július 27-i határozatáról

- 155 A megtámadott ítélet 967. pontjának szövege a következő:

„Tíz generikus társaság [...], köztük a Krka 2004-ben felszólalt az ESZH előtt a 947. sz. szabadalommal szemben e szabadalom egészének megvonása érdekében, az újdonság és a feltalálói tevékenység hiányára, valamint a találmány leírásának elégtelenségére alapított jogalapokra hivatkozva. 2006. július 27-én az ESZH felszólalási osztálya a Servier eredeti igénypontjainak enyhe módosítását követően megerősítette e szabadalom érvényességét. Ezt

követően hét társaság fellebbezést nyújtott be az ESZH 2006. július 27-i határozatával szemben. A Krka a Servier-vel kötött, egyezség útján történő vitarendezésről szóló megállapodásnak megfelelően 2007. január 11-én visszalépett a felszólalási eljárástól.”

- 156 A Törvényszék így pontosan ismertette az ESZH 2006. július 27-i határozatának tartalmát.
- 157 Meg kell azonban állapítani, hogy a megtámadott ítélet 970. pontjában szereplő azon kijelentés, miszerint „[a Krka] egyezség útján történő vitarendezésről szóló megállapodás és a licenciamegállapodás megkötésének időpontjában olyan egybehangzó valószínűsítő körülmények álltak fenn, amelyek alapján a felek arra következtethettek, hogy a 947. sz. szabadalom érvényes”, legalábbis részben a High Court 2006. október 3-i határozatának elferdítésén alapul, amely határozatra a Törvényszék ezen ítélet 1017. és 1024. pontjában is támaszkodott.
- 158 Egyébiránt a Törvényszék ezen állítása elvonatkoztat több más, a vitatott határozatban említett bizonyítéktól, amelyek a Bizottság szerint azt bizonyítják, hogy bár az ESZH 2006. július 27-i határozata a Krka számára kudarcot jelentett, e vállalkozás távolról sem hajlott arra, hogy elismerje a 947. sz. szabadalom érvényességét. A vitatott határozat többek között az (1687)–(1689) preambulumbekzdésben megemlíti, hogy az ESZH e határozatával szemben fellebbezést benyújtó Krka továbbra is vitatta a 947. sz. szabadalmat azáltal is, hogy 2006. szeptember 1-jén az Egyesült Királyságban a Servier-vel szemben e szabadalom érvénytelenítése iránti viszontkeresetet nyújtott be. A High Court 2006. október 3-i határozata hangsúlyozza, hogy a Krka „szilárd alappal” rendelkezett a 947. sz. szabadalom vitatására. A vitatott határozat megemlíti továbbá a Krka alkalmazottainak az említett határozatra reagálva tett nyilatkozatait, amelyek ellentmondanak az ESZH 2006. július 27-i határozatára tekintettel való bármilyen lemondásnak, valamint azt a tényt is, hogy a Krka 2006. szeptemberében elérte a Servier által Magyarországon a 947. sz. szabadalom bitorlása miatt indított kereset elutasítását, és folytatta a perindopril generikus változatának e tagállam piacán való forgalmazását.
- 159 A Bizottság a vitatott határozat (1690) preambulumbekzdésében e körülmények alapján tette a Krkának az ESZH 2006. július 27-i határozatát követően fennálló helyzetét illetően a következő megállapítást:
- „A szabadalmi helyzet Krka általi értékelését bizonyosan befolyásolta a felszólalási osztály határozata, valamint az Egyesült Királyságban a Krkával és az Apotexszel szemben elrendelt ideiglenes intézkedések. A fentiek azonban határozottan azt sugallják, hogy *ex ante* szempontból semmi nem akadályozta a Krka tényleges és konkrét lehetőségét arra, hogy a 947. sz. szabadalmat érdemi eljárásban érvénytelenítse.”
- 160 Ezen elemek olvasatából tehát egyértelműen kitűnik, hogy a vitatott határozat egészében vizsgálva egybehangzó valószínűsítő körülmények együttese alapján annak bizonyítására irányult, hogy a Krka az ESZH 2006. július 27-i határozatát követően nem volt hajlandó elismerni a 947. sz. szabadalom érvényességét azon kétségek ellenére, amelyeket e határozat okozhatott az e szabadalom megvonása elérésének esélyeit illetően. Márpedig a megtámadott ítélet 970. pontjában a Törvényszék megfelelő indokolás nélkül állította – mivel nem vizsgálta meg a vitatott határozatban e tekintetben hivatkozott összes bizonyítékot –, hogy „az egyezség útján történő vitarendezésről szóló megállapodás és a licenciamegállapodás megkötésének időpontjában olyan egybehangzó valószínűsítő körülmények álltak fenn, amelyek alapján a felek arra következtethettek, hogy a 947. sz. szabadalom érvényes”. Így, amint arra a főtanácsnok az indítványának 105. pontjában rámutatott, a Törvényszék nemcsak hogy elmulasztotta figyelembe venni a jelen ítélet 158. és 159. pontjában említett körülményeket, hanem e mulasztás okait sem

fejtette ki, noha a versenyszabályok megsértésének fennállását csak akkor lehet helyesen értékelni, ha a vitatott határozatban hivatkozott valószínűsítő körülményeket nem elszigetelten, hanem összességükben vizsgáljuk, figyelembe véve az érintett termékpiac jellemzőit (1972. július 14-i Imperial Chemical Industries kontra Bizottság ítélet, 48/69, EU:C:1972:70, 68. pont).

- 161 Ezáltal a Törvényszék elferdítette a vitatott határozat értelmét és hatályát, amennyiben e határozat az ESZH 2006. július 27-i határozatának a 947. sz. szabadalom érvényességének a Krka általi elismerésére gyakorolt hatásaira vonatkozik (lásd analógia útján: 2003. szeptember 11-i Belgium kontra Bizottság ítélet, C-197/99 P, EU:C:2003:444, 66. és 67. pont). Ezenkívül megsértette az Európai Unió Bírósága alapokmányának – ezen alapokmány 53. cikkének első bekezdése értelmében a Törvényszékre is alkalmazandó – 36. cikkében előírt, az ítéleteinek indokolására vonatkozó kötelezettségét is, mivel a megtámadott ítélet 970. pontjában nem fejtette ki megfelelően azokat az indokokat, amelyekre támaszkodott, annak érdekében, hogy lehetővé tegye az érdekeltek számára, hogy megismerjék ezen indokokat, illetve a Bíróság számára, hogy elegendő információval rendelkezzen ahhoz, hogy a fellebbezés keretein belül gyakorolni tudja felülvizsgálati jogkörét (lásd ebben az értelemben: 2020. november 25-i Bizottság kontra GEA Group ítélet, C-823/18 P, EU:C:2020:955, 42. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 162 Ennélfogva a High Court 2006. október 3-i határozatának a jelen ítélet 154. pontjában megállapított elferdítésén kívül a megtámadott ítélet 970. pontja a vitatott határozat elferdítésén is alapul, és sérti az indokolási kötelezettséget.
- 163 A fenti körülményekre tekintettel az első jogalap negyedik és hatodik részének helyt kell adni.

d) Az ötödik részről

1) A felek érvelése

- 164 Első jogalapjának ötödik részében a Bizottság azt kifogásolja, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 1000. pontjában megállapította, hogy az, hogy a Krka a Servier-vel való egyezség megkötése mellőzésének alternatív költségét egy hároméves időszakra vonatkoztatva tízmillió euróra becsülte, a 947. sz. szabadalom érvényességének a Krka általi elismerésére utaló valószínűsítő körülménynek minősül. Először is, e becslést a vizsgálat során szolgáltatták, így az nem volt felhasználható visszamenőlegesen annak bizonyítékaként, hogy a Krka a Krka vitarendezési és licenciamegállapodások megkötésének időpontjában hogyan vélekedett. Másodszor, a Krka által várt nyereség volt azon okok egyike, amelyek miatt a Krka licenciamegállapodás egyezségekre való ösztönzést jelentett. Harmadszor semmilyen bizonyíték nem tette lehetővé annak megállapítását – amint azt a Törvényszék ezen ítélet 1000. pontjában tette –, hogy kevésbé volt valószínű, hogy a Krka úgy dönt, hogy kockázattal lép be a fő piacaira, amely piacok a Krka licenciamegállapodás hatálya alá tartoztak. Épp ellenkezőleg, a vitatott határozat (1675) preambulumbekzdése a Krka e szándékára vonatkozóan komoly bizonyítékokra hivatkozott.
- 165 A Servier szerint ez a rész elfogadhatatlan, mivel a Bizottság nem hivatkozik elferdítésre.

2) A Bíróság álláspontja

- 166 Rá kell mutatni arra, hogy a Bizottság az első jogalapjának ötödik részében nem hivatkozik semmilyen elferdítésre, hanem a bizonyítékok újbóli értékelését kívánja elérni, amely a fellebbezési eljárás keretében nem tartozik a Bíróság hatáskörébe.
- 167 Ennélfogva az első jogalap ötödik részét mint elfogadhatatlant el kell utasítani.

e) Az első jogalapra vonatkozó következtetés

- 168 A fenti megfontolások összességére tekintettel az első jogalap harmadik és ötödik részét el kell utasítani, e jogalap első, második, negyedik és hatodik részének pedig helyt kell adni.

5. A második jogalapról

a) A második részből

1) A felek érvelése

- 169 Második jogalapjának második részében a Bizottság azt kifogásolja, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 963. és 965–972. pontjában úgy ítélte meg, hogy valódi szabadalmi jogvita esetén egy vitarendezési megállapodás és egy licenciamegállapodás összekapcsolása nem minősül fordított kifizetésre utaló komoly valószínűsítő körülménynek. E formalista megközelítés ellentétes az ítélkezési gyakorlattal, különösen a 2011. október 4-i Football Association Premier League és társai ítélettel (C-403/08 és C-429/08, EU:C:2011:631, 136. pont), amely a cél általi versenykorlátozás azonosításához megköveteli a vitatott megállapodások tartalmának, céljának, valamint gazdasági és jogi hátterének figyelembevételét.
- 170 A Servier előzetesen úgy véli, hogy a Bizottság nem a megtámadott ítélet 943–963. pontjában kifejtett, valamely szabadalommal kapcsolatos jogvitát egyezség útján rendező, e szabadalom licenciájához kapcsolt megállapodás elemzésére vonatkozó jogi kritériumokat, hanem ezen elvek alkalmazását, valamint a Törvényszék által ezen ítélet 964–1032. pontjában elvégzett ténybeli értékeléseket vitatja.
- 171 A Servier azt állítja, hogy a második jogalap második része nem egyértelmű, és nyilvánvalóan megalapozatlan. A Bizottság állításával ellentétben a megtámadott ítélet 972. pontjában kifejtett indok nem kizárólag a szóban forgó megállapodások formáján alapul, hanem az ezen ítélet 967., 968., 970. és 971. pontjában ismertetett hátterük elemzésén is. Egyébiránt a Törvényszék elutasította a Bizottság azon állítását is, miszerint a megállapodás célja a piacok felosztása volt.

2) A Bíróság álláspontja

- 172 Tekintettel arra, hogy a második jogalap második része azon kritériumokra vonatkozik, amelyekre tekintettel kellett a Törvényszéknek a cél általi versenykorlátozás fennállását megvizsgálnia, először e részt kell megvizsgálni.

- 173 Meg kell állapítani, hogy a második jogalap második részében a Bizottság a megtámadott ítélet 963. pontjában kifejtett jogi kritériumokat vitatja, és az e kritériumok alapján ezen ítélet 965–972. pontjában elvégzett értékelést kérdőjelezi meg, többek között azt állítva, hogy ezen értékelés „kizárólag a szóban forgó megállapodások formáján” alapul, és „az ítélkezési gyakorlatban nincs semmilyen alapja”. Így magából a második jogalap e második részének megfogalmazásából kitűnik, hogy az magában foglalja az ezen ítélet 943–963. pontjában kifejtett jogi kritériumok kifogásolását. A Servier előzetes érve tehát a fellebbezés téves értelmezésén alapul.
- 174 A Bizottságnak a megtámadott ítélet 963. pontjával szemben felhozott kifogásait illetően emlékeztetni kell arra, hogy az említett pontban a Törvényszék úgy ítélte meg, hogy szabadalommal kapcsolatos valós jogvita és az e jogvitában kötött egyezséggel közvetlenül összefüggő licenciamegállapodás esetén az e jogvitát egyezség útján rendező megállapodást, amely versenykorlátozó – mint például megneemtámadási és forgalmazástilalmi – kikötéseket tartalmaz, és amelyhez az e szabadalomra vonatkozó licenciamegállapodás kapcsolódik, csak akkor lehet cél általi versenykorlátozásnak minősíteni, ha a Bizottság bizonyítani tudja, hogy e licenciamegállapodás nem minősül a szokásos piaci feltételek mellett kötött ügyletnek, és így fordított kifizetést leplez.
- 175 Márpedig, noha az EUMSZ 101. cikknek a vitatott határozatban megállapított megsértése abban állt, hogy a Servier és a Krka két térségre osztotta fel egymás között a piacokat, amely térségek közül csak az egyik tartozik e jogsértés hatálya alá, a Törvényszék a megtámadott ítélet 963–965. pontjában lényegében jelezte, hogy csupán azt vizsgálja meg, hogy a Krka licenciamegállapodás igazolható-e a Krka vitarendezési megállapodással, vagy ellenkezőleg, e licenciamegállapodás valójában olyan fordított kifizetést leplez-e, amely arra ösztönözte a Krkát, hogy vesse alá magát az e vitarendezési megállapodásban előírt forgalmazástilalmi és megneemtámadási kikötéseknek. Ezen érvelés elvonatkoztat attól, hogy a Krka licenciamegállapodás olyan piacokra vonatkozik, amelyek nem tartoznak az EUMSZ 101. cikkbe ütköző jogsértés hatálya alá, másrészt pedig e jogsértés jellegétől, amely nem pusztán egy szabadalmi jogvitát fordított kifizetés ellenében egyezség útján rendező megállapodásban, hanem piacfelosztó megállapodásban áll.
- 176 Így a megtámadott ítélet 963–965. pontja a cél általi versenykorlátozás fennállásának értékelésére vonatkozó olyan kritériumokat sorol fel, amelyek összeegyeztethetetlenek a jelen ítélet 99–105. pontjában felidézett kritériumokkal, és amelyek az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének téves értelmezésén alapulnak. Meg kell állapítani, hogy ezen, a Törvényszék által alkalmazott, illetve a jelen ítélet említett 99–105. pontjában felidézett jogi kritériumok közötti különbségek nem csupán szemantikai jellegűek, hanem lényegében eltérő eredményekhez vezetnek.
- 177 Ezenkívül emlékeztetni kell arra, hogy a megtámadott ítélet 972. pontjában a Törvényszék megállapította, hogy „[a Krka vitarendezési és licenciamegállapodások] kikötéseinek hatályára, valamint e megállapodások létrejöttének hátterére tekintettel meg kell állapítani, hogy e két megállapodás összekapcsolása indokolt volt, tehát nem minősül komoly valószínűsítő körülménynek a Servier által a Krkának nyújtott fordított kifizetés fennállására, amelyhez a licenciamegállapodás vezetett volna”, és ezen ítélet 948. pontjára utalt.
- 178 Kétségtelenül az, hogy vállalkozások valamely szabadalmi jogvitát egyezség útján rendező olyan megállapodást kötnek, amelyhez ugyanezen szabadalomra vonatkozó licenciamegállapodást kapcsolnak, önmagában nem minősül versenykorlátozó magatartásnak. Mindazonáltal az ilyen megállapodások – mind tartalmuktól, mind gazdasági összefüggésüktől függően – olyan eszközt

jelenthetnek, amely alkalmas a szóban forgó vállalkozások kereskedelmi magatartásának oly módon történő befolyásolására, amely korlátozza vagy torzítja a versenyt azon a piacon, ahol e két vállalkozás a kereskedelmi tevékenységét folytatja (lásd analógia útján: 1987. november 17-i British American Tobacco és Reynolds Industries kontra Bizottság ítélet, 142/84 és 156/84, EU:C:1987:490, 37. pont).

- 179 Márpedig ahhoz, hogy valamely összejátszásra irányuló magatartás az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésében előírt tilalom hatálya alá tartozzon, olyan különböző feltételeknek kell megfelelnie, amelyek nem e magatartás jogi jellegétől vagy a végrehajtására szolgáló jogi eszközöktől, hanem a versennyel való kapcsolatától függenek. Mivel e rendelkezés alkalmazása a szóban forgó magatartás gazdasági következményeinek értékelésén alapul, az említett rendelkezés nem értelmezhető úgy, hogy az valamiféle előítéletet vezet be a megállapodások valamely, a jogi jellegénél fogva meghatározott kategóriája tekintetében, mivel minden megállapodást a konkrét tartalma és gazdasági háttere, és különösen az érintett piac helyzete fényében kell értékelni (lásd ebben az értelemben: 1966. június 30-i LTM-ítélet, 56/65, EU:C:1966:38, 358. o.; 1987. november 17-i British American Tobacco és Reynolds Industries kontra Bizottság ítélet, 142/84 és 156/84, EU:C:1987:490, 40. pont). Amint azt a főtanácsnok többek között az indítványának 127. pontjában hangsúlyozta, súlyosan veszélyeztetné az uniós versenyjog tényleges érvényesülését, ha a versenyellenes megállapodásokban részt vevő felek egyszerűen kivonhatnák magukat az EUMSZ 101. cikk alkalmazása alól azáltal, hogy e megállapodásokat bizonyos formába öntik.
- 180 Azonkívül, hogy a jelen ügyben a Krka vitarendezési és licenciamegállapodások külön piacokra vonatkoznak, és hogy a Krka licenciamegállapodás hatálya alá tartozó piacok nem tartoznak az EUMSZ 101. cikkbe ütköző jogsértés hatálya alá, hangsúlyozni kell, hogy bár a szabadalom jogosultja által valamely jogvitát egyezség útján rendező megállapodás megkötése a szabadalombitorlással vádolt generikusgyógyszer-gyártóval kétségtelenül e jogosult szellemi tulajdonjoga kifejeződésének minősül, és e szabadalom feljogosítja őt többek között arra, hogy fellépjen minden szabadalombitorlással szemben, ez nem változtat azon, hogy az említett szabadalom nem jogosítja fel a jogosultját olyan szerződések megkötésére, amelyek sértének az EUMSZ 101. cikket (lásd ebben az értelemben: 2020. január 30-i Generics (UK) és társai ítélet, C-307/18, EU:C:2020:52, 97. pont).
- 181 Végeredményben a cél általi versenykorlátozásnak minősítés nem függ sem az ilyen összejátszásra irányuló magatartás megvalósítására irányuló szerződések vagy más jogi eszközök formájától, sem pedig attól, hogy a felek szubjektíve hogyan vélekedhetnek a szabadalom érvényességét illetően közöttük fennálló jogvita kimeneteléről.
- 182 Egyébiránt, amint arra a jelen ítélet 108. pontja emlékeztetett, az a körülmény, hogy azok a vállalkozások, amelyek magatartása cél általi versenykorlátozásnak minősíthető, a verseny megakadályozására, korlátozására vagy torzítására irányuló szándék nélkül jártak el, valamint az a tény, hogy bizonyos jogszerű célokat követtek, az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének alkalmazása szempontjából nem meghatározó (lásd ebben az értelemben: 2023. december 21-i European Superleague Company ítélet, C-333/21, EU:C:2023:1011, 167. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Kizárólag az e magatartás által az érintett piacon a verseny megfelelő működésére gyakorolt gazdasági károsság fokának értékelése releváns. Ezen értékelésnek objektív megfontolásokon kell alapulnia, szükség esetén az említett magatartásnak, a célkitűzéseinek, valamint azon gazdasági és jogi háttérnek a részletes elemzését követően, amelybe e magatartás

illeszkedik (lásd ebben az értelemben: 2020. január 30-i Generics (UK) és társai ítélet, C-307/18, EU:C:2020:52, 84. és 85. pont; 2021. március 25-i Lundbeck kontra Bizottság ítélet, C-591/16 P, EU:C:2021:243, 131. pont).

- 183 Ezért annak meghatározása érdekében, hogy valamely összejátszásra irányuló magatartás cél általi versenykorlátozásnak minősíthető-e, meg kell vizsgálni a magatartás tartalmát, keletkezését, valamint jogi és gazdasági hátterét, és különösen azon piac sajátos jellemzőit, ahol a hatásai konkrétan bekövetkeznek. Az, hogy az e magatartás végrehajtására irányuló megállapodás rendelkezései nem tárnak fel versenyellenes célt, önmagában nem meghatározó (lásd ebben az értelemben: 1983. november 8-i IAZ International Belgium és társai kontra Bizottság ítélet, 96/82–102/82, 104/82, 105/82, 108/82 és 110/82, EU:C:1983:310, 23–25. pont; 1984. március 28-i Compagnie royale asturienne des mines és Rheinzink kontra Bizottság ítélet, 29/83 és 30/83, EU:C:1984:130, 26. pont).
- 184 Márpedig a Törvényszék ahelyett, hogy a Krka vitarendezési és licenciamegállapodások révén megvalósított összejátszásra irányuló magatartást a konkrét tartalmára és gazdasági következményeire tekintettel értékelte volna, a megtámadott ítélet 943–963. pontjában olyan kritériumokat dolgozott ki, amelyek azon feltételek általános és elvont módon történő azonosítására irányultak, amelyek mellett egy szabadalommal kapcsolatos jogvitát egyezség útján rendező megállapodás és az ugyanezen szabadalomra vonatkozó licenciamegállapodás összekapcsolása – kizárólag e megállapodások jogi jellemzőire figyelemmel – az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése értelmében vett, cél általi versenykorlátozásnak minősítés alá tartozhat. A Törvényszék azáltal, hogy e kritériumokat a Krka vitarendezési és licenciamegállapodásokra alkalmazta, elemzését e megállapodások formájára és jogi jellemzőire összpontosította, ahelyett hogy e megállapodásoknak a versennyel való konkrét kapcsolatát vizsgálta volna. Így megsértette az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének alkalmazását és értelmezését szabályozó, a jelen ítélet 179. és 183. pontjában említett elveket, ennél fogva a megtámadott ítélet 943–972. pontja jogellenes.
- 185 Ebből következik, hogy a második jogalap második részének helyt kell adni.

b) Az első, a harmadik és a negyedik részből

1) A felek érvelése

- 186 Második jogalapjának első részében a Bizottság a Törvényszék érvelésének ellentmondásos jellegére hivatkozik. A megtámadott ítélet 1029. pontjában ugyanis a Törvényszék elismerte, hogy a Krka licenciamegállapodás feltétele volt annak, hogy e vállalkozás elfogadja a forgalmazástilalmi és megneemtámadási kikötéseket, amelyek – amint azt a Törvényszék ezen ítélet 273. pontjában hangsúlyozta – „önmagukban véve korlátozó jelleg[űek]”. A Törvényszék azonban megtagadta, hogy ebből arra következtessen, hogy e licenciamegállapodás arra ösztönözte a Krkát, hogy a 947. sz. szabadalommal kapcsolatos jogvitákat egyezség útján rendezze, éspedig két téves indokra, vagyis egyrészt a felek e szabadalom érvényességével kapcsolatos felfogására, másrészt pedig arra a körülményre támaszkodva, hogy az említett licenciamegállapodást a szokásos piaci feltételek mellett kötötték meg. A Törvényszék tehát azáltal, hogy a 947. sz. szabadalom érdemein alapuló egyezség és az e szabadalomra vonatkozó, piaci feltételek mellett adott licenciamegállapodás fikciójára támaszkodott, e megállapodások cél általi versenykorlátozásnak való jogi minősítése szempontjából nem tulajdonított kellő jelentőséget az említett megállapodások által követett

célnak. A Törvényszék egyébiránt figyelmen kívül hagyta azokat a nyilatkozatokat, amelyekben a Krka elismerte, hogy „feláldozta” a Servier fő piacaira való belépését annak érdekében, hogy a saját hét fő piacán maradjon.

- 187 A harmadik részben a Bizottság a megtámadott ítélet 806., 963., 975–984. és 1029. pontjában kifejtett indokokat kifogásolja, amelyek alapján a Törvényszék úgy ítélte meg, hogy a Krka licenciamegállapodást piaci feltételek mellett kötötték meg. Márpedig e megfontolás nem releváns, mivel a döntő tényező az, hogy a Krka vitarendezési és licenciamegállapodások nem a 947. sz. szabadalom érvényességének a felek által külön-külön való értékelésén alapultak, hanem azon a közös céljukon, hogy az együttesen figyelembe vett Krka megállapodások révén a piacokat a fogyasztók kárára egymás között felosszák.
- 188 A negyedik részben a Bizottság azt kifogásolja, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 806. és 977–982. pontjában a Krka licenciamegállapodás ösztönző jellegére vonatkozó elemzését arra a kérdésre korlátozta, hogy az e megállapodásban előírt díjmérték rendellenesen alacsony volt-e. A Törvényszéknek az említett megállapodást a Krka vitarendezési megállapodással együtt kellett volna elemeznie, és meg kellett volna vizsgálnia e megállapodásoknak a felek versenyre való ösztönzésére gyakorolt hatását, valamint azt a – több mint 25 millió euróra becsült – nyereséget, amelyről a Servier ugyanezen licenciamegállapodás megkötésével lemondott.
- 189 A Servier ezzel szemben azt állítja, hogy a második jogalap első része megalapozatlan, mivel a Bizottság által kifogásolt indokolás ellentmondásos jellege nem bizonyított. Hozzáteszi, hogy a Törvényszék átfogóan elemezte a Krka vitarendezési és licenciamegállapodásokat, és arra a ténybeli következtetésre jutott, hogy a 947. sz. szabadalom ereje az, amely meggyőzte a Krkát az egyezség megkötéséről. A Bizottság érvelése azon a téves előfeltevésen alapul, miszerint a Krka beléphetett volna a Servier fő piacaira, noha e szabadalom érvényessége ezt akadályozta.
- 190 A harmadik rész ténybeli értékelések megkérdőjelezésére irányul, ezért elfogadhatatlan.
- 191 A negyedik rész nyilvánvalóan megalapozatlan, mivel a Törvényszék figyelembe vette a szabadalmi összefüggést, a Krka vitarendezési megállapodás és a Krka licenciamegállapodás közötti kapcsolatot, valamint a Krka által e licenciának tulajdonított értéket. Az a haszon, amelyről a Servier a Krkának adott licenciával lemondott, nem szerepel a releváns jogi kritériumok között. E lemondás minden egyezség útján történő vitarendezés velejárója, és a Servier által állítólagosan feláldozott haszon kiszámítása hibás.
- 192 Az EFPIA véleménye szerint a járulékos korlátozások elméletének arra kellett volna vezetnie a Törvényszéket, hogy a Krka vitarendezési megállapodás által követett jogszerű célra és e megállapodás kikötéseinek objektív szükségességére tekintettel megállapítsa az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének alkalmazhatatlanságát. Mindenesetre a Törvényszék helyesen vonta le azt a következtetést, hogy egy licencia és egy egyezség útján történő vitarendezés összekapcsolása nem minősül cél általi versenykorlátozásnak.

2) A Bíróság álláspontja

- 193 Mindjárt az elején rá kell mutatni arra, hogy a második jogalap harmadik része elfogadható, mivel érvelésével a Bizottság nem ténybeli megállapításokat kérdőjelez meg, hanem a Törvényszék által a Krka arra való ösztönzésének értékelése érdekében alkalmazott kritériumot vitatja, hogy a 947. sz. szabadalommal kapcsolatos jogvitákat egyezség útján történő vitarendezésről szóló megállapodással rendezze.

- 194 A második jogalap együttesen vizsgálendő első, harmadik és negyedik részében a Bizottság lényegében azt kifogásolja, hogy a Törvényszék úgy ítélte meg, hogy a Krka licenciamegállapodás nem ösztönözte e vállalkozást a Krka vitarendezési megállapodás megkötésére. Ezen intézmény arra hivatkozik, hogy a Törvényszék az e megállapodásokból eredő jogsértés tartalmának, céljainak és gazdasági hátterének korlátozott és szűkítő elemzésére támaszkodott.
- 195 A második jogalap első részét illetően meg kell állapítani, hogy – amint azt a Bizottság állítja – a megtámadott ítélet 1029. pontja ellentmondásos. E pontból ugyanis kitűnik, hogy a Krka licenciamegállapodás megkötése volt a Krka vitarendezési megállapodásban szereplő forgalmazástilalmi és megnemtámadási kikötések Krka általi elfogadásának „feltétele”, illetve másként fogalmazva ez jelentette a Krkának nyújtott ösztönzést. Ebből következik, hogy függetlenül attól a kérdéstől, hogy az e licenciamegállapodásban előírt díj mértéke a piaci feltételekre tekintettel megfelelő volt-e, a fő piacaira a szabadalombitorlás kockázata nélkül történő belépés ösztönözte a Krkát arra, hogy lemondjon arról, hogy a perindoprilját a Servier fő piacain értékesítse. Ennélfogva a Törvényszék az említett pontban nem állapíthatta meg anélkül, hogy önmagának ellentmondott volna, azt, hogy a Bizottság nem bizonyította, hogy a díj mértékét „nem kereskedelmi megfontolások alapján határozták meg, hanem azzal a céllal, hogy a Krkát [e] kikötések elfogadására ösztönözzék”.
- 196 A Bizottság által megállapított jogsértésnek a jelen ítélet 57. és 58. pontjában felidézett jellemzőire tekintettel a Törvényszék feladata volt, hogy a Servier által az első fokon felhozott kilencedik jogalap keretében előadott érvelésnek a cél általi versenykorlátozás fennállására vonatkozó részéről való határozathozatal érdekében a jelen ítélet 94., 96–99., 104., 105. és 107. pontjában felidézett kritériumokat alkalmazza a Krka vitarendezési és licenciamegállapodásokból eredő jogsértő magatartásra. Így a Törvényszék feladata volt, hogy értékelje e magatartás gazdasági károsági fokát, részletesen elemezve e magatartás jellemzőit, célkitűzéseit, valamint azt a gazdasági és jogi hátteret, amelybe illeszkedik.
- 197 Márpedig, amint az a jelen ítélet 174. pontjában megállapításra került, a Törvényszék a megtámadott ítélet 963. pontjában lényegében úgy ítélte meg, hogy valódi jogvita esetén egy licenciamegállapodás és az e jogvitával kapcsolatos vitarendezési megállapodás összekapcsolása nem minősül fordított kifizetés fennállására utaló komoly valószínűsítő körülménynek, és hogy a Bizottság köteles „[bizonyítani], hogy a licenciamegállapodás esetében nem a szokásos piaci feltételek mellett kötött ügyletről van szó”, így ezen intézmény a jelen ügyben nem állapíthatta volna meg cél általi versenykorlátozás fennállását.
- 198 Ebből következik, hogy a Törvényszék azáltal, hogy elemzését a Krka licenciamegállapodásra összpontosította, miközben a Bizottság által megállapított jogsértést – amint az e megállapodás és a Krka vitarendezési megállapodás együtteséből következett – a maga egészében kellett volna megvizsgálnia, az EUMSZ 101. cikk értelmezése és alkalmazása során tévesen alkalmazta a jogot. E hiba arra vezette a Törvényszéket, hogy a cél általi versenykorlátozásnak minősítésre vonatkozó elemzésének hatályát arra a kérdésre korlátozza, hogy a Bizottságnak sikerült-e bizonyítania, hogy a Krka licenciamegállapodásban előírt díjmérték rendellenesen alacsony volt.
- 199 Amint azt a főtanácsnok az indítványának 168. pontjában hangsúlyozta, a Törvényszék azáltal, hogy a megtámadott ítélet 973–984. pontjában kifejtett indokok alapján annak megállapítására szorítkozott, hogy a Bizottság nem bizonyította, hogy a Servier rendellenesen alacsony áron adott licenciat a Krkának, figyelmen kívül hagyta a jogsértésnek a jelen ítélet 57. és 58. pontjában

említett lényeges elemeit, és elmulasztotta a felek kölcsönös kötelezettségvállalásainak és ösztönzéseinek fényében megvizsgálni, hogy a Krka licenciamegállapodás ösztönözhet-e ezen vállalkozást arra, hogy lemondjon a Servier-vel való versenyről.

- 200 Ebből következik, hogy a Krka licenciamegállapodásban előírt díjmérték rendellenesen alacsony jellegének hiányára támaszkodva, anélkül hogy az e megállapodás és a Krka vitarendezési megállapodás együtteséből eredő piacfelosztást eredményező gazdasági és jogi háttér fényében elemezte volna azt, hogy az abból eredő értékátruházás, hogy a Krka licenciamegállapodás lehetővé tette e vállalkozás számára, hogy a bitorlás kockázata nélkül forgalmazza termékeit a fő piacain, kellően jelentős volt-e ahhoz, hogy ténylegesen arra ösztönözze a Krkát, hogy lemondjon a Servier fő piacaira való belépésről, a Törvényszék az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének értelmezése és alkalmazása során tévesen alkalmazta a jogot, ezért a megtámadott ítélet 963., 973–984. és 1029. pontjában kifejtett indokok jogellenesek.
- 201 Ennélfogva a második jogalap első, harmadik és negyedik részének helyt kell adni.

c) Az ötödik–nyolcadik részből

1) A felek érvelése

- 202 Második jogalapjának ötödik részében a Bizottság azt állítja, hogy a megtámadott ítélet 975–984. pontjában kifejtett indokok több bizonyíték elferdítésén alapulnak. Először is, az ezen ítélet 978. pontjában foglaltakkal ellentétben a Bizottság nem azt állapította meg, hogy a Krka licenciamegállapodásban előírt díjmérték jelentősen alacsonyabb a Servier működési eredményénél, hanem azt, hogy a Servier által elszenvedett veszteség a Krka részére történő nettó értékátruházásnak minősül. Másodszor, az említett ítélet 979. pontjában a Törvényszék elferdítette azt a tényt, hogy e díj a Krka – e licenciamegállapodás hatálya alá tartozó piacokon elért – nyereségének csekély hányadát tette ki. Harmadszor, ellentétben az ugyanezen ítélet 981. pontjában kifejtettekkel, az a tény, hogy a Krkának adott licencia nem kizárólagos, nem zárja ki azt, hogy kellő ösztönzést jelentsen, mivel e vállalkozás számára a fő piacain azt a lehetőséget kínálta, hogy a Servier-vel *de facto* duopóliumot hozzon létre.
- 203 A hatodik részben a Bizottság azt kifogásolja, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 994–998. pontjában úgy ítélte meg, hogy paradox lenne úgy tekinteni, hogy minél tágabbak egy szabadalmi licencia feltételei, annál jelentősebb az ösztönzés versenykorlátozó kikötéseket tartalmazó vitarendezési megállapodás megkötésére, és annál könnyebb e megállapodásokat cél általi versenykorlátozásnak minősíteni. E megállapítás a vitatott határozat téves értelmezésén alapul, amely határozatból kitűnik, hogy a Krka licenciamegállapodás arra szolgált, hogy e vállalkozást arra ösztönözze, hogy lemondjon a Servier fő piacaira való belépésről, amelyekre a Krka licenciamegállapodás nem terjedt ki.
- 204 A hetedik részben a Bizottság a megtámadott ítélet 997. pontját kifogásolja annyiban, amennyiben az megállapítja, hogy a vitatott határozat arra kötelezi valamely szabadalom jogosultját, hogy a vitarendezési megállapodás által lefedett terület egészére adjon licenciát. A vitatott határozat nem mond ki ilyen kötelezettséget.
- 205 A nyolcadik részben a Bizottság azt kifogásolja, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 998. pontjában úgy ítélte meg, hogy ahhoz, hogy valamely megállapodást az egyik fél tekintetében „ösztönzőnek” lehessen tekinteni, e megállapodásnak az említett felet ellentételeznie kell a

számára bizonyos piacokra való belépést megtiltó kikötésekből eredő veszteségért. Ezen értékelés először is ellentétes az ítélkezési gyakorlattal, amely pusztán azt követeli meg, hogy az értékátruházás kellően magas legyen ahhoz, hogy arra ösztönözze a generikusgyógyszer-gyártót, hogy mondjon le a piacra lépésről, másodsor pedig elferdíti a vitatott határozat 2348. lábjegyzetében hivatkozott bizonyítékokat, amelyek alapján a Bizottság úgy ítélte meg, hogy az a nyereség, amelyet a Krka a Krka licenciamegállapodásnak köszönhetően a fő piacain el kívánt érni, kellően magas volt ahhoz, hogy meggyőzzék őt arról, hogy mondjon le a Servier fő piacaira való belépésről.

- 206 A Servier szerint az ötödik rész keretében hivatkozott egyetlen elferdítés sem megalapozott.
- 207 A Servier azt állítja, hogy a hatodik rész hatástalan, mivel a megtámadott ítélet indokolásának mellékes részére vonatkozik. E rész mindenestre nem megalapozott, mivel a Törvényszék azt az ítélkezési gyakorlatot alkalmazta, miszerint csak azon megállapodásokat kell cél általi versenykorlátozásnak minősíteni, amelyek a verseny tekintetében elegendő károssági fokot mutatnak.
- 208 A hetedik rész szintén a megtámadott ítélet indokolásának mellékes része ellen irányul, ennélfogva hatástalan. Egyébiránt a Bizottság érvelése, amennyiben bizonyos licencformák előírására irányul, összeegyeztethetetlen azzal a mérlegelési mozgástérrel, amellyel mind a szellemi tulajdonjog jogosultja rendelkezik licenciamegállapodás harmadik személy részére történő megadása tekintetében, mind pedig a jogvitában részt vevő felek rendelkeznek abban a tekintetben, hogy a jogvitát jóhiszeműen, egyezség útján rendezzék.
- 209 A Servier szerint a nyolcadik rész a megtámadott ítélet 998. pontjának elferdítésén alapul. A Törvényszék nem zárta ki az aszimmetrikus licenciamegállapodás ösztönző jellegét azzal az indokkal, hogy az ilyen licenciamegállapodás nem ellentételezi az elmaradt nyereséget, hanem helyesen azt állapította meg, hogy az a vállalkozás, amely nem ismeri el valamely szabadalom érvényességét, ésszerűen arra kényszerül, hogy a piacra lépésről való lemondása ellenében legalább a biztosan elmaradó várható nyereséget fedező ellentételezést követeljen. A Bizottság állításával ellentétben a Törvényszék úgy ítélte meg, hogy a Krka licenciamegállapodást, mivel piaci feltételek mellett kötötték meg, nem lehet fordított kifizetésnek tekinteni, és a 947. sz. szabadalom érvényessége volt az a meghatározó tényező, amely a Krkát a vitarendezési megállapodás kikötéseinek elfogadására indította.

2) A Bíróság álláspontja

- 210 Második jogalapjának ötödik részében a Bizottság azt állítja, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 975–984. pontjában a Krka licenciamegállapodásban rögzített díjmérték nagyságára vonatkozó értékelése keretében több bizonyítékot is elferdített annak meghatározásakor, hogy e megállapodás ösztönözhet-e ezen vállalkozást arra, hogy lemondjon a Servier fő piacaira való belépésről. Márpedig a Bíróság a jelen ítélet 198–200. pontjában már megállapította, hogy a Törvényszék ezen érvelése egy azon kérdésre vonatkozó, jogilag téves kritérium alkalmazásán alapul, hogy a Krka licenciamegállapodást a szokásos piaci feltételek mellett kötötték-e meg. Mivel a megtámadott ítélet 975–984. pontja e téves jogalkalmazás miatt jogellenes, ezen ötödik részből nem szükséges határozni.
- 211 Második jogalapjának hatodik–nyolcadik részében a Bizottság a megtámadott ítélet 992–998. pontjában szereplő értékeléseket kifogásolja, amelyekben a Törvényszék elutasította a Bizottság azon érvelését, miszerint a Krka licenciamegállapodás arra való ösztönzést jelentett, hogy a Krka halassza el a Servier fő piacaira való belépését, lényegében azzal az indokkal, hogy a

Krka vitarendezési megállapodásban előírt forgalmazástilalmi és megneemtámadási kikötések hatálya szélesebb volt, mint a Krka licenciamegállapodás hatálya. Márpedig a Törvényszék ezen értékelései azon az előfeltevésen alapulnak, miszerint egy olyan licenciamegállapodás, amelyet szokásos piaci feltételek mellett kötöttek, ezen oknál fogva megfelel a Törvényszék által ezen ítélet 963. pontjában meghatározott kritériumnak, tehát nem jelenthet ösztönzést az e szabadalommal kapcsolatos jogvitát egyezség útján rendező, versenykorlátozó kikötéseket tartalmazó megállapodás megkötésére. Mivel e kritérium jogilag téves, az említett ítélet 994–998. pontjában végzett értékelések olyan előfeltevésen alapulnak, amely maga is téves, és ezért jogellenesek. Ebből következik, hogy a Servier által hivatkozott elfogadhatatlansági kifogást el kell utasítani, e jogalap hatodik–nyolcadik részének pedig helyt kell adni.

212 A fenti megfontolásokra tekintettel a második jogalaprak helyt kell adni.

6. A harmadik jogalapról

a) Az első részből

1) A felek érvelése

213 Harmadik jogalapjának első részében a Bizottság a megtámadott ítélet 1006. pontját kifogásolja, amelyben a Törvényszék úgy ítélte meg, hogy a piacfelosztó megállapodások a piacok felek közötti „átjárhatatlan” felosztását feltételezik. Ezen értékelés ellentétes az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének c) pontjával, amely – amint az a 2005. július 27-i Brasserie nationale és társai kontra Bizottság ítéletből (T-49/02–T-51/02, EU:T:2005:298, 156. pont) kitűnik – nem ír elő semmilyen ilyen jellegű feltételt a piacfelosztó megállapodásnak minősítéshez, sem pedig – amint az különösen a 2016. január 20-i Toshiba Corporation kontra Bizottság ítéletből (C-373/14 P, EU:C:2016:26, 28. pont) következik – ahhoz, hogy az ilyen típusú megállapodást cél általi versenykorlátozásnak lehessen minősíteni.

214 A Servier szerint ezen érvelés a megtámadott ítélet téves olvasatán alapul. A Törvényszék nem a piacok „átjárhatatlan” felosztását követelte meg, hanem arra mutatott rá, hogy egyetlen piacot sem tartottak fenn a Krkának. A Bíróság és a Törvényszék Bizottság által hivatkozott ítéletei nem relevánsak, mivel a Krka vitarendezési és licenciamegállapodások nem az ügyfélkör felosztására vagy a külföldi versenytársak piacra lépésének megakadályozására irányultak, hanem a 947. sz. szabadalom elismerésén alapultak.

2) A Bíróság álláspontja

215 A Törvényszék, miután a megtámadott ítélet 985. pontjában lényegében azt a következtetést vonta le, hogy a Bizottság nem minősíthette volna a Krka vitarendezési és licenciamegállapodásokat cél általi versenykorlátozásnak, úgy ítélte meg, hogy e következtetést nem cáfolhatja meg a vitatott határozatban figyelembe vett többi körülmény egyike sem. Így az ezen ítélet 1003–1014. pontjában kifejtett okokból a Törvényszék úgy ítélte meg, hogy a Bizottság megalapozatlanul állapította meg, hogy e megállapodások a Servier és a Krka közötti piacfelosztást valósítanak meg. Közelebbről az említett ítélet 1005. pontjában megállapította, hogy a Servier nem volt kizárva a Krka fő piacairól. Ugyanezen ítélet 1006. pontjában a Törvényszék e megállapításból azt a következtetést vonta le, hogy „nem volt a piacnak olyan

része, amely a megállapodások alapján a Krkának lett volna fenntartva”, és hogy ennél fogva nem „állapítható meg [...] a piacfelosztás fennállása abban az értelemben, hogy a megállapodásban részes felek között a belső piac e része átjárhatatlanul fel lett volna osztva”.

- 216 Márpedig, amint arra a főtanácsnok az indítványának 182–194. pontjában rámutatott, az a körülmény, hogy a piacok felosztására irányuló megállapodás nem „átjárhatatlan”, egyáltalán nem akadálya annak, hogy azt cél általi versenykorlátozásnak lehessen minősíteni. Az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének c) pontja ugyanis kifejezetten tiltja a piacok felosztására irányuló megállapodásokat. A jelen ítélet 97. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatból következik, hogy a vállalkozások közötti, a piacok felosztására irányuló horizontális együttműködési megállapodások – különösen súlyos jellegükre figyelemmel – cél általi versenykorlátozásnak minősülnek.
- 217 Az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének c) pontja e tekintetben nem tartalmaz semmilyen olyan különös feltételt, amely előírná, hogy az általa előírt tilalom kizárólag azon megállapodásokra korlátozódik, amelyek e piacokat „átjárhatatlanul” felosztják, például olyan rendelkezések révén, amelyek az e piacok némelyikéhez való hozzáférést e vállalkozások egyikének tartják fenn, kizárva a másikat, vagy megtiltanak az egyik piacról a másikba irányuló exportot. Így erre vonatkozó bármilyen konkrét rendelkezés hiányában nem kell különbséget tenni a piacfelosztó megállapodások között olyan feltétel alapján, amelyet az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése nem ír elő, és amelyet semmilyen, e rendelkezés céljával vagy rendszerével kapcsolatos megfontolás nem tesz lehetővé.
- 218 Végül a Törvényszék által elfogadott értelmezés azzal járna, hogy kikerülnének a cél általi versenykorlátozásnak minősítés alól a piacok többek között azáltal történő felosztására irányuló megállapodások, hogy bizonyos piacokat fenntartanak valamely vállalkozás számára egy szabadalmi licencia e vállalkozás által olyan másik vállalkozásnak való megadása ellenében, amely a gyártási vagy forgalmazási lánc ugyanazon szintjén működik, ily módon lehetővé téve e második vállalkozás számára, hogy a bitorlás kockázata nélkül lépjen be más piacokra, ami csökkentené az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének c) pontjában előírt tilalom teljes érvényesülését, és az ilyen megállapodások egyértelműen versenyellenes jellegére tekintettel súlyosan sértené az uniós versenyjog végrehajtását.
- 219 Ennél fogva a Törvényszék, amikor a megtámadott ítélet 1006. pontjában úgy ítélte meg, hogy mivel a Krka vitarendezési és licenciamegállapodások nem tartották fenn a piac egy részét a Krkának, „[n]em állapítható meg tehát a piacfelosztás fennállása abban az értelemben, hogy [az e] megállapodás[ok]ban részes felek között a belső piac e része átjárhatatlanul fel lett volna osztva”, az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének téves értelmezésére támaszkodott, következésképpen az említett 1006. pont jogellenes.
- 220 Ebből következik, hogy a harmadik jogalap első részének helyt kell adni.

b) A második részről

1) A felek érvelése

- 221 Harmadik jogalapjának második részében a Bizottság a megtámadott ítélet 1012. pontját kifogásolja, amelyből kitűnik, hogy az érintett szabadalom érvényességének felek általi elismerésén alapuló szerződésegyüttes nem minősíthető a piacról való kizárásra irányuló

megállapodásnak. A Törvényszék elferdítette a 947. sz. szabadalom érvényességének felek általi felfogására vonatkozó bizonyítékok egyértelmű értelmét. Még ha a Krka vitarendezési megállapodás ezen elismerésen alapult is, e megállapodás nem kerülhetett ki az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésében előírt tilalom alól, mivel az említett megállapodás célja a piac felosztása volt.

222 A Servier szerint az elferdítésre vonatkozó kifogást el kell utasítani, mivel a Bizottság a bizonyítékok elemzése során elkövetett legcsekélyebb hibát sem azonosított. A Törvényszék a Bizottság által hivatkozott ítélkezési gyakorlat figyelmen kívül hagyása nélkül állapította meg, hogy a Krka vitarendezési és licenciamegállapodások a 947. sz. szabadalom érvényességének a felek általi elismerésén alapultak.

2) A Bíróság álláspontja

223 A megtámadott ítélet 1012. pontjában a Törvényszék úgy ítélte meg, hogy „az ösztönzés fennállásának bizonyítása hiányában [...] a forgalmazástilalmi és megneemtámadási kikötéseket egy szabadalmi jogvita egyezség útján történő rendezés[é]ről szóló jogszerű megállapodásból következő kikötéseknek kell tekinteni, amely megállapodáshoz licenciamegállapodás kapcsolódik”, és hogy „[e]gy ilyen, a szabadalom érvényességének elismerésén alapuló szerződés együttes következképpen nem minősíthető a piacról való kizárásra irányuló megállapodásnak”.

224 A jelen ítélet 102. és 132. pontjában megállapítottaknak megfelelően meg kell állapítani, hogy bár valamely, két fél közötti jogvita tárgyát képező szabadalom érvényességének elismerése releváns tényező lehet annak értékelése szempontjából, hogy – ugyanazon a piacon – az e jogvitát egyezség útján rendező megállapodásból eredő versenykorlátozásokat enyhítheti vagy akár semlegesítheti-e az e szabadalomra vonatkozó licenciamegállapodás ugyanezen felek közötti megkötése, ezen elismerés önmagában nem minősül döntő vagy akár releváns tényezőnek annak meghatározása szempontjából, hogy cél általi versenykorlátozásnak minősíthető-e az olyan összejátszásra irányuló magatartás, mint amelyet a vitatott határozat a Servier-nek és a Krkának betudott, amely abban állt, hogy a különösen a jogsértés földrajzi hatálya alá tartozó piacokra vonatkozó, szabadalmi jogvitát egyezség útján rendező megállapodás és a jogsértés földrajzi hatálya alá nem tartozó piacokra vonatkozó, e szabadalommal kapcsolatos licenciamegállapodás révén felosztották egymás között a piacokat.

225 Márpedig a jelen ítélet 102., 132., 178–184. és 224. pontjában kifejtett megfontolásokból az következik, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot egyrészt azért, hogy a 947. sz. szabadalom Krka általi elismerésére támaszkodott, holott e tényező önmagában nem döntő jelentőségű, másrészt pedig azért, hogy a Krka vitarendezési és licenciamegállapodások tartalmára és formájára támaszkodott, nem pedig a verseny tekintetében való károságuk azon összefüggésre tekintettel való konkrét elemzésére, amelybe a megállapodások illeszkednek, annak érdekében, hogy e megállapodások cél általi versenykorlátozásnak minősítését érvénytelenítse.

226 Egyébiránt igaz, hogy a valamely szabadalmi jogvitát egyezség útján rendező megállapodást és az e szabadalomra vonatkozó licenciamegállapodást az említett szabadalom érvényességének a felek általi elismerése alapján jogszerű célból teljesen jogszerűen is meg lehet kötni, amennyiben nem áll fenn az EUMSZ 101. cikk megsértését megvalósító bármely más körülmény. Ugyanakkor az a tény, hogy az ilyen megállapodások jogszerű célt követnek, e megállapodásokat nem vonja ki az EUMSZ 101. cikk alkalmazása alól, amennyiben bebizonyosodik, hogy azok egyúttal a piacok

felosztására vagy más versenykorlátozás megvalósítására is irányulnak (lásd ebben az értelemben: 1985. január 30-i BAT Cigaretten-Fabriken kontra Bizottság ítélet, 35/83, EU:C:1985:32, 33. pont; 2014. szeptember 11-i CB kontra Bizottság ítélet, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, 70. pont).

227 Ennélfogva a harmadik jogalap második részének helyt kell adni.

c) A harmadik részből

1) A felek érvelése

228 Harmadik jogalapjának harmadik részében a Bizottság arra hivatkozik, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 987. és 988. pontjában elferdítette a Krka licenciamegállapodás szövegét. A Törvényszék azt állította, hogy az e megállapodás hatálya alá tartozó hét tagállamban – a Krka fő piacain – *de facto* duopólium esetleges bevezetése nem az említett megállapodás szövegéből, hanem a Servier és a Krka által egyénileg hozott későbbi döntésekből eredt. Márpedig ezen állításnak ellentmond ugyanezen megállapodás 2. cikkének (2) bekezdése, amely értelmében a Servier vállalta, hogy e hét nemzeti piacon nem engedélyezi harmadik gazdasági szereplő számára a 947. sz. szabadalom hasznosítását.

229 A Servier vitatja, hogy a Krka licenciamegállapodás *de facto* duopóliumot vezetett volna be. Egyrészt e megállapodás szerint a Servier adhatott további licenciát harmadik gazdasági szereplőnek. Másrészt, mivel a Bizottság nem vitatta a Servier és a Krka közötti, a megtámadott ítélet 991. pontjában megállapított, bizonyos fokú verseny fennállását, ezen érv hatástalan.

2) A Bíróság álláspontja

230 A megtámadott ítélet 987. pontjában a Törvényszék úgy ítélte meg, hogy még ha a Krka licenciamegállapodás lehetővé is tette volna a Servier és a Krka közötti „előnyös duopólium” kialakítását, „egy ilyen duopólium nem magából a megállapodásból következne, hanem a Servier és a Krka által a megállapodást követően hozott döntésekből, vagyis a Servier tekintetében azon döntésből, hogy más generikus társaságnak nem ad licenciát, illetve nem forgalmazza alacsony áron saját perindopriljának generikus változatát [...], a Krka tekintetében pedig azon döntésből, hogy nem folytat agresszív árpolitikát”.

231 E tekintetben meg kell állapítani, hogy a Krka licenciamegállapodás 2. cikke, amelyet a megtámadott ítélet 46. pontja említ, és amely a Servier első fokon benyújtott keresetlevelének A.176. mellékletében szerepel, a következőképpen szól:

„A Servier ezennel a 947. sz. szabadalomra vonatkozóan kizárólagos és visszavonhatatlan licenciát ad a Krkának, a Krka pedig elfogadja azt abból a célból, hogy a jelen megállapodás időtartama alatt a területen a perindopril terc-butilamin só alfa kristályos formáját tartalmazó Krka-termékeket felhasználja, előállítsa, értékesítse, eladásra kínálja, népszerűsítse és importálja.

A fentiek sérelme nélkül a Servier fenntartja magának a jogot, hogy közvetlenül, illetve leányvállalatain keresztül vagy országonként egyetlen harmadik félén keresztül hasznosíthatja a 947. sz. szabadalmat a fent említett műveletek valamelyikének a területen történő végzése céljából.

A Krka a leányvállalatainak adott allicenciáktól eltekintve nem adhat allicenciákat a Servier előzetes írásbeli beleegyezése nélkül.”

232 E világos és pontos megfogalmazásból tehát kitűnik, hogy a Servier kizárólagosan és visszavonhatatlanul megadta a Krkának a 947. sz. szabadalom licenciáját, azzal a fenntartással, hogy a Servier jogosult e szabadalmat „közvetlenül leányvállalatain vagy országonként egyetlen harmadik félen keresztül” hasznosítani. Bár e fenntartás fennállása is magyarázhatja azt, hogy a Bizottság miért fogalmazott óvatosan, amely intézmény – többek között a vitatott határozat (1728), (1734) és (1742) preambulumbekzdésében – a Krka fő piacain fennálló *de facto* duopóliumra való hivatkozásra szorítkozott, e fenntartás szövege a Krkának adott licencia kizárólagos és visszavonhatatlan jellegére figyelemmel nem értelmezhető úgy, mint amely lehetővé teszi a Servier számára, hogy az említett szabadalomra vonatkozó licenciát adjon olyan másik generikusgyógyszer-gyártónak, amely a Servier-től függetlenül tevékenykedve versenyezhetne a Krkával. Így a Törvényszék azáltal, hogy a megtámadott ítélet 987. pontjában megállapította, hogy a Servier és a Krka közötti duopólium nem a Krka licenciamegállapodás rendelkezéseiből ered, hanem a Servier azon későbbi döntéséből, hogy „más generikus társaságnak nem ad licenciát”, e megállapodást a szövegével összeegyeztethetetlen módon értelmezte. Mivel a Törvényszék az említett megállapodás értelmét elferdítette, ezen ítélet 987. pontja jogellenes.

233 E körülmények között a harmadik jogalap harmadik részének helyt kell adni.

d) A negyedik részről

1) A felek érvelése

234 Harmadik jogalapjának negyedik részében a Bizottság arra hivatkozik, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor a megtámadott ítélet 989. és 990. pontjában megállapította, hogy a vitatott határozat a cél általi versenykorlátozás fennállásának megállapítása érdekében nem támaszkodhatott volna a Servier és a Krka közötti duopólium létrehozására anélkül, hogy elemezte volna a Krka vitarendezési és licenciamegállapodások potenciális hatásait. A Bizottság szerint ugyanis e megállapodások célja az volt, hogy jelentősen módosítsák a Servier fő piacainak szerkezetét azáltal, hogy licenciát adnak a Krkának az e piacokra történő belépésről való lemondásának ellentételezéseként. Következésképpen a hatásaik vizsgálata nem volt szükséges, és azokat a Bizottság a vitatott határozatban csak a teljesség kedvéért végezte el.

235 A Servier szerint ezen érvelés a megtámadott ítélet téves olvasatán alapul.

2) A Bíróság álláspontja

236 Emlékeztetni kell arra, hogy amint az a jelen ítélet 96. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatból következik, a cél általi versenykorlátozás fogalma csak a vállalkozások közötti olyan megállapodásokra alkalmazható, amelyek a verseny tekintetében elegendő károssági fokot mutatnak ahhoz, hogy úgy lehessen tekinteni, hogy hatásaik vizsgálata nem szükséges.

237 Annak értékelése érdekében, hogy valamely vállalkozások közötti megállapodás ilyen károssági fokkal bír-e, e megállapodás rendelkezéseinek tartalmát és az általa elérni kívánt célkitűzéseket, valamint azt a gazdasági és jogi háttérrel kell megvizsgálni, amelybe a megállapodás illeszkedik. Az említett háttér értékelése keretében figyelembe kell venni továbbá az érintett termékek vagy szolgáltatások jellegét, valamint az érintett piac vagy piacok működésének és szerkezetének tényleges feltételeit is (2014. szeptember 11-i CB kontra Bizottság ítélet, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, 53. pont).

- 238 Ugyanakkor, amint arra a jelen ítélet 93. és 94. pontja emlékeztetett, és amint azt a Bizottság helyesen hangsúlyozza, a cél általi versenykorlátozásnak minősített magatartásokat illetően nem kell megvizsgálni, és még kevésbé kell bizonyítani a versenyre gyakorolt hatásait. A tapasztalat ugyanis azt mutatja, hogy bizonyos magatartások önmagukban negatív következményekkel járhatnak a piacokra (lásd ebben az értelemben: 2014. szeptember 11-i CB kontra Bizottság ítélet, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, 51. pont; 2023. december 21-i European Superleague Company ítélet, C-333/21, EU:C:2023:1011, 162. pont). Ezenkívül a jelen ítélet 97. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlatból következik, hogy a piacok felosztására irányuló megállapodásoknak már önmagukban versenykorlátozó céljuk van, és az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése által kifejezetten tiltott megállapodások csoportjába tartoznak, mivel e tilalom nem kérdőjelezhető meg az érintett versenyellenes magatartás gazdasági összefüggéseinek elemzése révén.
- 239 Ennélfogva, amint arra maga a Törvényszék is rámutatott a megtámadott ítélet 221. és 989. pontjában, a Bíróságnak a jelen ítélet 236–238. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy a cél általi versenykorlátozás fennállásának megállapítása nem eredményezheti – különösen a szóban forgó megállapodás gazdasági és jogi háttere vizsgálatának leple alatt – e megállapodás hatásainak értékelését, mivel ellenkező esetben nem valósulna meg az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésében előírt, a versenykorlátozó cél és versenykorlátozó hatás közötti különbségtétel hatékony érvényesülése. Márpedig a Törvényszék ezen ítélet ugyanezen 989. pontjában – amely visszautal az említett ítélet 304. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatra – azt is kimondta, hogy a Bizottság és az uniós bíróság egy megállapodás korlátozó céljának vizsgálata során, és különösen a megállapodás gazdasági és jogi hátterének figyelembevétele keretében nem hagyhatja teljesen figyelmen kívül annak potenciális hatásait. Ugyanezen ítélet 990. pontjában a Törvényszék tehát megállapította, hogy „a szóban forgó állítólagos potenciális hatás, vagyis a Bizottság által hivatkozott duopólium hipotetikus, és így a megállapodás megkötésének időpontjában objektíven előre nem látható körülményeken alapul”.
- 240 Meg kell állapítani, hogy a megtámadott ítélet 989. pontja belső ellentmondást tartalmaz, mivel egyszerre jelenti ki azt, hogy a cél általi versenykorlátozás hatásait nem kell értékelni e korlátozás fennállásának bizonyítása érdekében, és azt, hogy az ilyen hatásokat nem lehet figyelmen kívül hagyni a megállapodás korlátozó céljának vizsgálata során. Márpedig e két állítás összeegyeztethetetlen.
- 241 Ezenkívül a megtámadott ítélet 304. és 989. pontja téves jogalkalmazást tartalmaz, mivel a Törvényszék megjegyezte, hogy a Bizottság és az uniós bíróság valamely megállapodás korlátozó céljának vizsgálata során nem hagyhatja teljesen figyelmen kívül e megállapodás potenciális hatásait. Ezen észrevétel ugyanis, amely nem alapul a Bíróság egyetlen ítéletén sem, közvetlenül ellentmond a jelen ítélet 236–238. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlatnak, miszerint a cél általi versenykorlátozásnak minősített magatartásokat illetően nem kell megvizsgálni, és még kevésbé kell bizonyítani a versenyre gyakorolt hatásait.
- 242 E téves értékelés egyébiránt összekeveri az annak vizsgálatában álló gyakorlatot, hogy valamely magatartás már a jellegénél fogva alkalmas-e arra, hogy sajátos jellemzői folytán szisztematikusan torzítsa a versenyt, tehát elegendő károsági fokot mutat-e ahhoz, hogy cél általi versenykorlátozásnak lehessen minősíteni, az annak elemzésében álló gyakorlattal, hogy egy konkrét magatartás az adott esetben milyen tényleges vagy potenciális hatásokkal jár, amely utóbbi elemzés kizárólag az esetleges hatás általi versenykorlátozás fennállásának értékelése szempontjából releváns.

- 243 Annak meghatározásához ugyanis, hogy valamely magatartás ilyen károssági fokot mutat-e, semmiképpen nem szükséges vizsgálni, még kevésbé bizonyítani e magatartásnak a versenyre gyakorolt tényleges vagy potenciális, negatív vagy pozitív hatásait (lásd ebben az értelemben: 2023. december 21-i European Superleague Company ítélet, C-333/21, EU:C:2023:1011, 159., 162. és 166. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 244 Figyelemmel a jelen ítélet 236–238. és 243. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlatra, amely kizárja valamely megállapodás vagy magatartás hatásainak figyelembevételét, a Törvényszék a megtámadott ítélet 990. pontjában tévesen alkalmazta a jogot, amikor a vitatott határozatban azon tény alapján megállapított cél általi versenykorlátozásra vonatkozó okfejtése keretében, hogy a Krka vitarendezési és licenciamegállapodások az Unión belüli földrajzi piacok felosztását eredményezték, e megállapodások potenciális hatásainak állítólagosan hipotetikus jellegére vonatkozó megfontolásokat tett, ilyen megfontolásokat márpedig a Bizottságnak e tekintetben nem kellett figyelembe vennie.
- 245 Következésképpen a harmadik jogalap negyedik részének helyt kell adni.

e) Az ötödik részről

1) A felek érvelése

- 246 Harmadik jogalapjának ötödik részében a Bizottság azt kifogásolja, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 1023. pontjában elutasította a Lupinnak a vitatott határozat (1730) preambulumbekzdésében említett azon nyilatkozatát, miszerint „úgy tűnik, hogy a Servier szempontjából [a Krka vitarendezési megállapodás] indokát azon fő piacok védelme jelentette, ahol a helyettesítés és/vagy a [nemzetközi szabadnévvel] történő gyógyszerfelírás magas szintje jellemző”, azzal az indokkal, hogy e nyilatkozat nem teszi lehetővé a Servier azon szándékának bizonyítását, hogy a Krkával piacfelosztó vagy a piacról kizáró megállapodásokat kössön. Márpedig e nyilatkozat a Bizottság szerint nem a Servier szándékának bizonyítására irányult, hanem arra, hogy megerősítse a Krka egy későbbi nyilatkozatát, amely lehetővé tette annak bizonyítását, hogy a Krka vitarendezési és licenciamegállapodások lehetővé tették a piacfelosztás egy formáját, ily módon hozzájárulva e megállapodások versenyellenes céljának megállapításához.
- 247 A Servier azt állítja, hogy ezen ötödik rész elfogadhatatlan, mivel a bizonyítékok Törvényszék általi értékelésének megkérdőjelezésére irányul.

2) A Bíróság álláspontja

- 248 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 256. cikk (1) bekezdéséből és az Európai Unió Bírósága alapokmánya 58. cikkének első bekezdéséből kitűnik, hogy a fellebbezés csak jogkérdésekre vonatkozhat, és ezért kizárólag a Törvényszék rendelkezik hatáskörrel a releváns tények és a bizonyítékok megállapítására és értékelésére. A tények és bizonyítékok értékelése – az elferdítés esetét kivéve – nem minősül jogkérdésnek, amely mint olyan a fellebbezés keretében a Bíróság felülvizsgálatának hatálya alá tartozna (2023. február 16-i Bizottság kontra Olaszország ítélet, C-623/20 P, EU:C:2023:97, 116. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 249 A jelen ügyben meg kell állapítani, hogy a Bizottság nem hivatkozik elferdítésre, így a harmadik jogalap ötödik része elfogadhatatlan.

f) A hatodik részről

1) A felek érvelése

- 250 Harmadik jogalapjának hatodik részében a Bizottság arra hivatkozik, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 248., 958. és 965. pontjában tévesen értelmezte a 772/2004 rendeletet és a jelen ítélet 53. pontjában említett, az EUMSZ 101. cikknek a technológiaátadási megállapodásokra történő alkalmazásáról szóló iránymutatást.
- 251 A Servier vitatja, hogy a Törvényszék a cél általi versenykorlátozás fogalmának alkalmazása során tévesen alkalmazta a jogot.

2) A Bíróság álláspontja

- 252 Meg kell állapítani, hogy a megtámadott ítélet 248. pontja – amely lényegében csupán emlékeztet a jelen ítélet 250. pontjában hivatkozott iránymutatás bizonyos pontjaira, és magyarázza azokat – azon előzetes megfontolások részét képezi, amelyek alapján a Törvényszék a megtámadott ítélet 252. pontjában kimondta, hogy „egyensúlyt kell találni egyrészt aközött, hogy a vállalkozások számára meg kell engedni az egyezségkötést, mivel az egyezségek kidolgozása előnyös a közösség számára, és másrészt aközött, hogy meg kell előzni az egyezség útján történő vitarendezésről szóló megállapodásokkal való visszaélés kockázatát, mivel az ellentétes a versenyjoggal, és minden érvényességet nélkülöző szabadalmak fenntartásához vezet, ami különösen a gyógyszerek ágazatában pénzügyileg indokolatlanul megterheli az állami költségvetéseket”. Márpedig, mivel az ilyen előzetes megfontolások általános jellegük miatt nem befolyásolják ezen ítélet rendelkező részét, az említett ítélet 248. pontjával szemben felhozott kifogás tehát hatástalan. Ezenkívül a jelen ítélet 179–184. pontjában a második jogalap második részére válaszul kifejtett megfontolásokból következik, hogy a megtámadott ítélet 943–972. pontja jogellenes. Ennélfogva a megtámadott ítélet 958. és 965. pontját megkérdőjelező kifogásokra nem szükséges válaszolni.
- 253 Mivel a harmadik jogalap első–negyedik része, valamint hatodik része megalapozott, a harmadik jogalapról helyt kell adni.

7. A negyedik jogalapról

- 254 Negyedik jogalapjával a Bizottság a Törvényszék által a Krka megállapodásokban részes felek szándékát illetően végzett értékeléseket vitatja. E jogalap négy részből áll.

a) Az első részről

1) A felek érvelése

- 255 Negyedik jogalapjának első részében a Bizottság azt kifogásolja, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 1015. pontjában úgy ítélte meg, hogy a vitatott határozat nem bizonyította, hogy a Servier-nek vagy a Krkának szándékában állt versenyellenes megállapodásokat kötni. Az ilyen bizonyítás ugyanis nem szükséges, mivel az e vállalkozásoknak betudott jogsértés cél általi versenykorlátozás. Még ha az említett vállalkozásoknak nem is volt a verseny korlátozására

irányuló szándékuk, e körülmény nem befolyásolja azt a tényt, hogy a Krka megállapodások a Servier fő piacain a verseny tekintetében elegendő károssági fokot mutattak ahhoz, hogy a cél általi versenykorlátozásnak minősítésük indokolt legyen.

256 A Servier azt állítja, hogy mivel a felek szándékának bizonyítása nem szükséges a cél általi versenykorlátozásnak minősítéshez, a negyedik jogalap teljes egészében a megtámadott ítélet indokolásának mellékes része ellen irányul, ennél fogva hatástalan.

2) A Bíróság álláspontja

257 A Törvényszék, miután a megtámadott ítélet 985. pontjában lényegében megállapította, hogy a Bizottság nem minősíthette volna a Krka vitarendezési és licencmegállapodásokat cél általi versenykorlátozásnak, úgy ítélte meg, hogy ezen értékelést nem kérdőjelezheti meg a vitatott határozatban figyelembe vett többi körülmény. Ami e körülményeket illeti, ezen ítélet 1015. pontja kimondja, hogy „a Bizottság nem bizonyította, hogy a Servier-nek vagy a Krkának szándékában állt volna a piac felosztására vagy a piacról való kizárásra irányuló megállapodást kötni, vagy akár, hogy a Servier arra kívánta volna ösztönözni a Krkát, hogy hagyjon fel a vele való versengéssel, vagy hogy a Krkának – ösztönző előny ellenében – szándékában állt volna, hogy felhagyjon azzal, hogy a Servier-re versenynyomást gyakorol”. Az említett ítélet 1016–1024. pontjában kifejtett indokok miatt a Törvényszék ezt követően elutasított bizonyos, a vitatott határozatban említett, a Krka megállapodásokban részes felek szándékaira vonatkozó bizonyítékokat, és ugyanezen ítélet 1025. pontjában megállapította, hogy a Bizottság mindenesetre nem tudott olyan releváns és egybehangzó valószínűsítő körülményeket előterjeszteni, amelyek lehetővé tették volna a megtámadott ítélet 985. pontjában általa levont következtetés megkérdőjelezését.

258 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy – amint arra a Bíróság a jelen ítélet 108. és 182. pontjában rámutatott – az a körülmény, hogy azok a vállalkozások, amelyek magatartása cél általi versenykorlátozásnak minősíthető, a verseny megakadályozására, korlátozására vagy torzítására irányuló szándék nélkül jártak el, valamint az a tény, hogy bizonyos jogszerű célokat követtek, az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének alkalmazása szempontjából nem meghatározó (lásd ebben az értelemben: 2023. december 21-i European Superleague Company ítélet, C-333/21, EU:C:2023:1011, 167. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Noha a valamely megállapodásban részes felek szándékaira vonatkozó bizonyítékok bizonyos esetekben hozzájárulhatnak annak bizonyításához, hogy e megállapodás a verseny tekintetében milyen objektív célok elérésére irányul, az előző pontban felidézett ítélkezési gyakorlatból következik, hogy a Törvényszék – azáltal, hogy a Bizottság terhére róta, hogy nem bizonyította lényegében azt, hogy a Servier vagy a Krka szándéka a közöttük fennálló verseny korlátozása volt, miközben a cél általi versenykorlátozás fennállásának alátámasztásához ezt nem kellett bizonyítani – tévesen alkalmazta a jogot, és jogellenessé tette a megtámadott ítélet 251. pontját.

259 A negyedik jogalap első részének ennél fogva helyt kell adni.

b) A második részről

1) A felek érvelése

- 260 Negyedik jogalapjának második részében a Bizottság azt állítja, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 1016–1024. pontjában a Servier-nek és a Krkának a piacok egymás közötti felosztására irányuló szándékáról határozva hibákat követett el a bizonyítékok elemzésére irányadó elvek értelmezése során. E tekintetben négy kifogásra hivatkozik.
- 261 Először is, ami a 947. sz. szabadalom érvényességének a Servier és a Krka általi elismerését illeti, a Törvényszék ezen ítélet 1017–1024. pontjában bizonyos, a vitatott határozatban említett iratok vizsgálatára szorítkozott, holott azt kellett volna megvizsgálnia, hogy az okirati bizonyítékok összessége egységes egészként elemezve lehetővé teszi-e a jogsértésnek a megkövetelt bizonyítási küszöb szerinti bizonyítását. A Törvényszék így nem vette figyelembe a vitatott határozat (873), (874) és (1759) preambulumbekzdésében említett dokumentumokat.
- 262 Másodsor, ami az említett ítélet 1016. pontjában a Krka vitarendezési és licenciamegállapodások tartalmának tulajdonított jelentőséget illeti, a Törvényszék lényegében téves, *a contrario* jellegű érvelést követett, és tévesen értelmezte a 2004. január 7-i Aalborg Portland és társai kontra Bizottság ítéletből (C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P és C-219/00 P, EU:C:2004:6, 57. pont) eredő, a valószínűsítő körülményekből abban az esetben levonható következtetésekre vonatkozó ítélkezési gyakorlatot, ha a felek nem őriztek meg a megállapodásuk tartalmára vonatkozó okirati bizonyítékokat. A Törvényszék ugyanis ebből azt a következtetést vont le, hogy az a tény, hogy valamely megállapodás tartalma rendelkezésre áll, relativizálja a többi okirati bizonyíték relevanciáját. E téves jogalkalmazás hiányában a Törvényszéknek figyelembe kellett volna vennie a Krka 2005. szeptember 29-i, a követett versenyellenes stratégiát azonosító elektronikus levelét, valamint a Lupinnak a vitatott határozat (1730) és (1748) preambulumbekzdésében említett nyilatkozatát, amely megerősíti e stratégia fennállását.
- 263 Harmadszor, a megtámadott ítélet 1016. pontjában a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor általános és elvont módon úgy ítélte meg, hogy a megállapodásokkal egyidejű dokumentumok „nem kérdőjelezhetnek meg könnyen egy olyan következtetést, amely magán a megállapodások tartalmán alapul”. A bizonyításvétel keretében ugyanis nem létezik ilyen hierarchia. A Törvényszék figyelmen kívül hagyta a bizonyíték fő funkcióját, amely abban áll, hogy meggyőzően bizonyítsa, milyen tényezők támasztanak alá valamely érvet, és tévesen alkalmazta a jogot, amikor nem vizsgálta meg a vitatott határozat (1758)–(1760) preambulumbekzdésében említett összes bizonyíték hitelességét.
- 264 Negyedszer a Bizottság azt állítja, hogy a megtámadott ítélet 1019. pontja elégtelen indokolást tartalmaz. Közelebbről ezen ítélet nem fejt ki, hogy a vitatott határozat (1758)–(1760) preambulumbekzdésében említett bizonyítékok – e határozat (1687)–(1690) preambulumbekzdésével összefüggésben értelmezve – miért nem voltak elegendőek annak bizonyításához, hogy a Krka nem ismerte el a 947. sz. szabadalom érvényességét.
- 265 A Servier azzal érvel, hogy a Törvényszék kifejtette azon okokat, amelyek miatt a Krka által indított bírósági eljárások nem kérdőjelezték meg azt, hogy e vállalkozás elismerte a 947. sz. szabadalom érvényességét, anélkül hogy megsértette volna az összes releváns bizonyíték elemzésére vonatkozó kötelezettségét vagy az indokolási kötelezettségét. A második és a

harmadik kifogást illetően a Servier emlékeztet arra, hogy mivel a Krka megállapodásokat nyilvánosságra hozták, a Törvényszék által e megállapodások és a titkos kartellek között tett különbségtétel releváns volt.

2) A Bíróság álláspontja

- 266 Mivel a Bizottság az első kifogása keretében olyan érveket adott elő, amelyek átfedésben vannak a negyedik jogalapjának negyedik részében hivatkozott érvekkel, ezen érvek összességét e negyedik rész értékelése keretében kell megvizsgálni.
- 267 Az indokolási kötelezettség megsértésére alapított negyedik kifogást illetően emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint az ítélet indokolásából világosan és egyértelműen ki kell tűnnie a Törvényszék érvelésének oly módon, hogy az érdekelt megismerhessék a meghozott határozat indokait, a Bíróság pedig gyakorolhassa felülvizsgálati jogkörét (2023. március 9-i *Les Mousquetaires és ITM Entreprises kontra Bizottság* ítélet, C-682/20 P, EU:C:2023:170, 40. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 268 A Törvényszék a megtámadott ítélet 1019. pontjában a vitatott határozat (849)–(854) és (1758)–(1760) preambulumbekzdésében említett bizonyítékokat azzal az indokkal utasította el, hogy azok túlságosan „töredezetek vagy kétértelműek” ahhoz, hogy megcáfolják a Törvényszék azon megállapítását, miszerint a Krka végül elismerte a 947. sz. szabadalom érvényességét. Ezen indokolás azonban – bár szűkszavú – elegendő ahhoz, hogy ezen ítélet 1016. pontjára tekintettel meg lehessen érteni, hogy a Törvényszék milyen okokból utasította el ily módon e bizonyítékokat. Mivel a negyedik kifogás megalapozatlan, azt következképpen el kell utasítani.
- 269 Az együttesen vizsgálandó második és harmadik kifogást illetően a Bizottság lényegében úgy érvel, hogy a megtámadott ítélet 1016. pontjában a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amennyiben úgy ítélte meg, hogy a megállapodásokkal egyidejű dokumentumok nem kérdőjelezhetnek meg könnyen egy olyan következtetést, amely magán e megállapodások tartalmán alapul.
- 270 A megtámadott ítélet 1016. pontjában a Törvényszék a 2007. január 25-i *Sumitomo Metal Industries és Nippon Steel kontra Bizottság* ítéletre (C-403/04 P és C-405/04 P, EU:C:2007:52, 51. pont) hivatkozva helyesen emlékeztetett arra, hogy még ha a Bizottság fel is fedez olyan iratokat, amelyek kifejezetten tanúsítják a piaci szereplők közötti jogellenes kapcsolatfelvételt, e dokumentumok általában csak töredékesek és szórványosak, és ezért gyakran következtetésekkel kell bizonyos részleteket rekonstruálni. A Törvényszék azonban ezen 1016. pontban úgy ítélte meg, hogy a Krka vitarendezési és licenciamegállapodások esetében „valódi szerződésekről van szó, amelyek egyébiránt nagy nyilvánosságot is kaptak (a [vitatott] határozat (915) preambulumbekzdése)”, hogy „[m]ivel a Bizottság könnyen szert tehetett a szóban forgó megállapodások teljes tartalmára, az előbbieken hivatkozott ítélkezési gyakorlat kevésbé meggyőzően alkalmazandó”, és hogy „[í]gy a levelek vagy más dokumentumok részleges kivonataiból a felek szándékainak megállapítása érdekében levont következtetések nem kérdőjelezhetnek meg könnyen egy olyan következtetést, amely magán a megállapodások tartalmán alapul, vagyis azokon a kötelező jogi kapcsolatokon, amelyek egymás közötti kialakításáról a felek döntöttek”.

- 271 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az uniós jogban érvényesülő elv a bizonyítékok szabad értékelésének elve, és az előterjesztett bizonyítékok értékelése során egyetlen releváns szempont azok hitelessége (2007. január 25-i Dalmine kontra Bizottság ítélet, C-407/04 P, EU:C:2007:53, 49. és 63. pont; 2017. április 27-i FSL és társai kontra Bizottság ítélet, C-469/15 P, EU:C:2017:308, 38. pont).
- 272 Ahhoz, hogy eleget tegyen a rá háruló bizonyítási tehernek, a Bizottságnak kellően komoly, pontos és egybehangzó bizonyítékokat kell beszereznie azon szilárd meggyőződésének alátámasztásához, hogy az állítólagos jogsértés megtörtént (lásd ebben az értelemben: 1984. március 28-i Compagnie royale asturienne des mines és Rheinzink kontra Bizottság ítélet, 29/83 és 30/83, EU:C:1984:130, 20. pont; 2007. január 25-i Sumitomo Metal Industries és Nippon Steel kontra Bizottság ítélet, C-403/04 P és C-405/04 P, EU:C:2007:52, 42. és 45. pont).
- 273 Nem szükséges azonban, hogy a Bizottság által előterjesztett minden egyes bizonyíték a jogsértés összes elemét tekintve eleget tegyen e feltételeknek. Elegendő, ha az intézmény által felhozott valószínűsítő körülmények csoportja a maga teljességében értékelve megfelel e követelménynek (lásd ebben az értelemben: 2002. október 15-i Limburgse Vinyl Maatschappij és társai kontra Bizottság ítélet, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P–C-252/99 P és C-254/99 P, EU:C:2002:582, 513–523. pont; 2020. május 14-i NKT Verwaltungs és NKT kontra Bizottság ítélet, C-607/18 P, EU:C:2020:385, 180. pont).
- 274 Amint arra a főtanácsnok az indítványának 97. és 220. pontjában rámutatott, a bizonyításvételre vonatkozó ezen elvek nem csak akkor alkalmazandók, ha a Bizottságnak magára az összejátszásra irányuló magatartás fennállására töredékes és szórványos bizonyítékokból kell következtetnie, hanem akkor is, ha a Bizottság rendelkezésére állt az e magatartás végrehajtására irányuló megállapodások tartalma. Ilyen helyzetben ugyanis e megállapodások tartalma önmagában nem teszi szükségképpen lehetővé annak megállapítását, hogy az említett megállapodások versenyellenes magatartás keretébe illeszkednek-e, még kevésbé pedig azt, hogy e magatartás elegendő károsági fokot mutat-e ahhoz, hogy cél általi versenykorlátozásnak lehessen minősíteni.
- 275 Márpedig, amint az a jelen ítélet 183. pontjában a második jogalap második részére válaszolva már kifejtésre került, az, hogy az összejátszásra irányuló magatartás végrehajtását célzó megállapodások rendelkezései nem tárnak fel versenyellenes célt, önmagában nem meghatározó. Ezért nemcsak e megállapodások tartalmát, hanem céljaikat, valamint azt a gazdasági és jogi hátteret is figyelembe kell venni, amelybe illeszkednek (lásd ebben az értelemben: 2015. november 26-i Maxima Latvija ítélet, C-345/14, EU:C:2015:784, 20. pont; 2018. január 23-i F. Hoffmann-La Roche és társai ítélet, C-179/16, EU:C:2018:25, 78. és 79. pont). E tekintetben, noha a felek szándéka nem szükséges elem a vállalkozások közötti megállapodás korlátozó jellegének meghatározásához, a versenyhatóságokat, a nemzeti bíróságokat vagy az uniós bíróságot semmi nem akadályozza abban, hogy tekintetbe vegyék e szándékot (2014. szeptember 11-i CB kontra Bizottság ítélet, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, 54. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat) különösen azért, hogy a megállapodás megkötésének hátterére figyelemmel megértsék e megállapodás valódi célját, amint ezt a Bíróság a jelen ítélet 258. pontjában kimondta.
- 276 Ennélfogva először is a Törvényszék megsértette a bizonyítékok szabad értékelésének uniós jogi elvét, amikor a megtámadott ítélet 1016. pontjában úgy ítélte meg, hogy a jogsértés fennállásának megállapítása során a töredékes és szórványos bizonyítékok figyelembevételét illetően jogi különbség áll fenn azon helyzetek között, amikor a Bizottság rendelkezésére áll a versenyellenes megállapodások tartalma, és azon helyzetek között, amikor nem rendelkezik azzal. Másodszor a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor ezen 1016. pontban megjegyezte, hogy „a levelek

vagy más dokumentumok részleges kivonataiból a felek szándékainak megállapítása érdekében levont következtetések nem kérdőjelezhetnek meg könnyen egy olyan következtetést, amely magán a megállapodások tartalmán alapul, vagyis azokon a kötelező jogi kapcsolatokon, amelyek egymás közötti kialakításáról a felek döntöttek”. Ezáltal a Törvényszéknek az ezen ítélet 1016–1025. pontjában foglalt értékelései jogellenesek.

277 A negyedik jogalap második részének – a második és harmadik kifogását illetően – ennél fogva helyt kell adni.

c) A harmadik részcéről

1) A felek érvelése

278 Negyedik jogalapjának harmadik részében a Bizottság azt állítja, hogy az első jogalapjának hatodik részében kifejtett okokból az 1017. és 1024. pont téves jogalkalmazáson alapul.

279 A Servier szerint e harmadik részt ugyanazon okokból, mint amelyek szerinte az első jogalap hatodik részének elutasítását is indokolják, el kell utasítani.

2) A Bíróság álláspontja

280 Mivel a Bíróság az első jogalap hatodik részének a jelen ítélet 163. pontjában helyt adott, a negyedik jogalap harmadik részéről nem szükséges külön határozni.

d) A negyedik részcéről

1) A felek érvelése

281 Negyedik jogalapjának negyedik részében a Bizottság azt kifogásolja, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 999., 1000., 1010. és 1026. pontjában megsértette azon elveket, amelyek arra kötelezik, hogy a bizonyítékok összességét teljeskörűen és pártatlanul értékelje. A Törvényszék a Krka vitarendezési és licenciamegállapodások megkötésének időpontját követően keletkezett szubjektív bizonyítékokat „előnyben részesítette” az ezen ítélet 1015–1024. pontjában említett korabeli bizonyítékokkal szemben, noha ez utóbbiak lehetővé tették volna számára annak vizsgálatát, hogy a Krka ténylegesen elismerte-e a 947. sz. szabadalom érvényességét. Még ha e vállalkozás azt is állította, hogy az ESZH 2006. július 27-i határozata alapján azt hitte, hogy a 947. sz. szabadalom érvényes, ezen állítás nem teheti feleslegessé a bizonyítékok összességének teljes körű és pártatlan értékelését. A Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor nem vizsgálta meg a vitatott határozat 5.5. szakaszában említett valamennyi bizonyítékot.

282 A Servier szerint a negyedik jogalap negyedik része a megtámadott ítélet téves értelmezésén alapul. A Törvényszék elemezte mind a későbbi bizonyítékokat, mind pedig a Krka vitarendezési és licenciamegállapodásokkal egyidejű bizonyítékokat. Mindenesetre ez utóbbiak nem voltak bizonyító erejűek, mivel megelőzték az ESZH 2006. július 27-i határozatát. Ezenkívül a Bizottság nem kifogásolhatja, hogy a Törvényszék nem vizsgálta meg a vitatott határozat 5.5. szakaszában említett valamennyi bizonyítékot. Közelebbről e kifogás elfogadhatatlan, mivel a Bizottság nem jelöli meg egyértelműen, hogy szerinte melyek azok a konkrét bizonyítékok, amelyeket a Törvényszéknek ebben az 55 oldalas szakaszban meg kellett volna vizsgálnia. A Servier

véleménye szerint a Törvényszéknek nem feladata, hogy a Bizottság által a peres szakaszban előterjesztett bizonyítékokon túlmenően vizsgálja felül a vitatott határozatot, és a Bíróságnak sem feladata az, hogy a Törvényszék értékelését a sajátjával helyettesítse.

2) A Bíróság álláspontja

- 283 A negyedik jogalap második részének első kifogásában, valamint e jogalap negyedik részében a Bizottság lényegében azt állítja, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor a 947. sz. szabadalom érvényességének a Krka általi elismerésére és a Krka megállapodásokban részes felek szándékaira vonatkozó bizonyítékok hiányos és szelektív értékelése alapján határozott a cél általi versenykorlátozás fennállásának kérdéséről.
- 284 E tekintetben a Bíróság a jelen ítélet 160–162. pontjában kimondta, hogy a Törvényszék – azzal, hogy elmulasztotta figyelembe venni az ezen ítélet 158. és 159. pontjában említett, a Krkának a 947. sz. szabadalom érvényességével kapcsolatos felfogására vonatkozó elemeket, és nem fejtette ki ezek figyelmen kívül hagyásának okait, miközben a versenyszabályokba ütköző jogsértés fennállása csak akkor értékelhető megfelelően, ha a vitatott határozatban hivatkozott valószínűsítő körülményeket a maguk összességében vizsgálják – elferdítette a vitatott határozatot, és a megtámadott ítéletet hiányosan indokolta. E körülmények között a negyedik jogalap második része első kifogásának és negyedik részének helyt kell adni.
- 285 A fenti megfontolásokra tekintettel a negyedik jogalap első részének, második részének – az első-harmadik kifogását illetően –, valamint negyedik részének helyt kell adni.

8. Az ötödik jogalapról

a) A felek érvelése

- 286 Ötödik jogalapjával a Bizottság a megtámadott ítélet 1007–1009., valamint 1031. pontját kifogásolja, amely pontokban a Törvényszék figyelembe vette a Krka licenciamegállapodásnak a Krka fő piacaira gyakorolt pozitív hatásait. A Törvényszék három hibát követett el. Először is, mivel e piacokon semmilyen jogsértést nem állapítottak meg, az állítólagos pozitív hatások nem igazolják a versenynek a többi piacon való korlátozását. Továbbá a Törvényszék figyelmen kívül hagyta az 1966. július 13-i Consten és Grundig kontra Bizottság ítéletet (56/64 és 58/64, EU:C:1966:41), amely szerint lényegében az abszolút területi védelmet biztosító kizárólagos forgalmazási megállapodás cél általi versenykorlátozásnak minősül. Végül a Törvényszék figyelmen kívül hagyta azt az állandó ítélkezési gyakorlatot, amely szerint valamely megállapodás versenyre gyakorolt pozitív és negatív hatásainak egymással szembeni mérlegelésére csak az EUMSZ 101. cikk (3) bekezdése keretében kerülhet sor.
- 287 A Servier vitatja ezen érvelést. Megkérdőjelez bármilyen, az 1966. július 13-i Consten és Grundig kontra Bizottság ítélet (56/64 és 58/64, EU:C:1966:41) alapjául szolgáló ügygel való analógiát, amely ügy nem egy szabadalmi jogvita egyezség útján történő rendezésére vonatkozott. A Krka megállapodások nem biztosítanak abszolút területi védelmet. A Servier szabadon értékesíthetett a Krka fő piacain, míg a Krka szabadon kifejleszthetett nem szabadalombitorló terméket az Unió többi részén. Azon állítás, miszerint a potenciális versenyt e piacokon kiiktatták, pontatlan, mivel a Krka vitarendezési megállapodás csak a 947. sz. szabadalom megsértését tiltotta meg a Krkának, amely szabadalom érvényessége éppen akkoriban nyert megerősítést. A Servier szerint a Krka egyébként aktívan dolgozott a perindopril egy nem szabadalombitorló formájának kifejlesztésén.

Mindenesetre a Servier véleménye szerint a Törvényszék a megtámadott ítélet 304. és 996. pontjában a cél általi versenykorlátozásnak minősítés megcáfolása érdekében figyelembe vehette háttérbeli elemként a Krka licenciamegállapodás versenyt támogató hatásait.

b) A Bíróság álláspontja

- 288 Emlékeztetni kell arra, hogy – amint azt a Bíróság kimondta – annak bizonyítása érdekében, hogy valamely magatartás elegendő károssági fokot mutat-e ahhoz, hogy az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése értelmében vett cél általi versenykorlátozásnak minősüljön, semmilyen módon nem szükséges megvizsgálni, még kevésbé bizonyítani e magatartásnak a versenyre gyakorolt tényleges vagy potenciális, negatív vagy pozitív hatásait (2023. december 21-i European Superleague Company ítélet, C-333/21, EU:C:2023:1011, 159. és 166. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Ebből következik, hogy valamely magatartás esetleges pozitív vagy versenytámogató hatásait nem lehet figyelembe venni annak értékelésekor, hogy e magatartást az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése értelmében vett cél általi versenykorlátozásnak kell-e minősíteni, és pedig azon kérdés esetleges vizsgálata keretében sem, hogy a szóban forgó magatartás az ilyen minősítéshez szükséges károssági fokot mutat-e.
- 289 Mindenesetre, amint arra a Bíróság a jelen ítélet 175. pontjában rámutatott, a Krka licenciamegállapodás olyan piacokra vonatkozik, amelyek nem tartoznak az EUMSZ 101. cikkbe ütköző jogsértés földrajzi hatálya alá. E körülmények között azok az esetleges versenytámogató hatások, amelyeket e megállapodás e piacokon kifejtethet, még ha feltételezzük is, hogy léteznek, logikailag egyáltalán nem lennének relevánsak a Servier fő piacain a jelen ügyben megállapított jogsértés fennállásának értékelése szempontjából.
- 290 Ennélfogva a Törvényszék azáltal, hogy a megtámadott ítélet 1031. pontjában, valamint 1032. pontjában – amelyben mindebből levonja a következtetéseket – az általa ezen ítélet 1007–1009. pontjában a Krka fő piacain megállapított versenytámogató hatásokra támaszkodott, tévesen értelmezte és alkalmazta az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdését, és jogellenessé tette e pontok mindegyikét.
- 291 Következésképpen az ötödik jogalapnak helyt kell adni.

9. Az első–ötödik jogalapra vonatkozó közbenső következtetés

- 292 A megtámadott ítéletben a Törvényszék lényegében úgy ítélte meg, hogy Krka vitarendezési és licenciamegállapodások cél általi versenykorlátozásnak minősítése érdekében a Bizottságnak egyrészt azt kell bizonyítania, hogy e két megállapodás között kellően közvetlen kapcsolat áll fenn ahhoz, hogy azok összekapcsolása indokolt legyen, és másrészt, hogy ilyen kapcsolat hiányában a Bizottságnak azt kell bizonyítania, hogy a Krka licenciamegállapodást nem a szokásos piaci feltételek mellett kötötték, hanem e megállapodás a Servier által a Krka javára teljesített fordított kifizetést leplez, amelynek célja az volt, hogy késleltesse az utóbbi belépését a Servier fő piacaira.
- 293 Márpedig, amint az a jelen ítélet 133–135. és 179–184. pontjából kitűnik, a Törvényszék elvonatkoztatott magától az EUMSZ 101. cikkbe ütköző, a Servier-nek és a Krkának betudott jogsértésnek a jellegétől, amely jogsértés nem korlátozódott egy szabadalmi jogvitát fordított kifizetés ellenében egyezség útján rendező megállapodásra, hanem azt a tágabb célt követte, hogy e vállalkozások között felosszák a piacokat. A Törvényszék elvonatkoztatott e jogsértés földrajzi hatályától is, amely nem terjedt ki a Krka fő piacaira.

- 294 E téves jogalkalmazás alapján a Törvényszék – amint az a jelen ítélet 178–184. pontjából következik – a Servier-nek és a Krkának betudott jogsértő magatartás cél általi versenykorlátozásnak minősítését az e magatartás végrehajtására irányuló megállapodások formáját és jogi jellemzőit elemezve, nem pedig az említett magatartás gazdasági hatásaira tekintettel vizsgálta meg. A Törvényszék e téves kritériumokra tekintettel tulajdonított meghatározó jelentőséget annak, hogy a Krka elismerte a 947. sz. szabadalom érvényességét, és annak a kérdésnek, hogy a Krka licenciamegállapodás szerinti díjmérték megfelelt-e a szokásos piaci feltételeknek, miközben – amint az a jelen ítélet 196–200. és 223–226. pontjából kitűnik – ezen elemek önmagukban nem voltak döntő jelentőségűek.
- 295 Egyébiránt, amikor e téves jogalkalmazások alapján a Törvényszék megvizsgálta, hogy a Krka vitarendezési és licenciamegállapodások megkötését igazolja-e az a körülmény, hogy a Krka, miután bíróság előtt kétszer is kudarcot szenvedett, már nem volt meggyőződve a 947. sz. szabadalom érvénytelenségéről, a Törvényszék, amint az a jelen ítélet 145–162. pontjából következik, elferdítette e bírósági határozatok egyikének világos és pontos értelmét, a másikat illetően pedig elferdítette a vitatott határozatot, és megsértette az indokolási kötelezettségét.
- 296 Ezenkívül azon – az imént összefoglalt téves jogalkalmazásokkal érintett – következtetés alátámasztása érdekében, miszerint a Bizottság nem minősíthette volna a Krka vitarendezési és licenciamegállapodásokat cél általi versenykorlátozásnak, a Törvényszék hét olyan elemet utasított el, amelyek a vitatott határozat szerint azt bizonyították, hogy a Krka licenciamegállapodás annak ellentételezése volt, hogy e vállalkozás lemondott arról, hogy a Servier-vel annak fő piacain versenyezzen.
- 297 Először is, a Törvényszék a megtámadott ítélet 987–991. pontjában azzal az indokkal utasította el a Krka fő piacain a Servier és a Krka közötti *de facto* duopólium létrehozásának lehetőségét, hogy e duopólium nem a Krka licenciamegállapodásból, hanem az e megállapodásban részes felek későbbi döntéseiből ered. E megállapítás azonban kizárólag e megállapodás kikötései tartalmának vizsgálatán – elvonatkoztatva annak gazdasági összefüggéseitől – és e kikötések egyike szövegének elferdítésén alapul, amint az a jelen ítélet 178–184. és 230–232. pontjából kitűnik.
- 298 Másodszor, a Törvényszék a megtámadott ítélet 992–999. pontjában elutasította annak lehetőségét, hogy a Krka licenciamegállapodás a Krka vitarendezési megállapodás ellentételezésének minősülhetett, azzal az indokkal, hogy a 947. sz. szabadalom érvényességének a Krka általi elismerése volt a döntő tényezője annak, hogy a Krka az egyezség mellett döntött. Mindazonáltal ezen értékelés egyrészt a jelen ítélet 223–226. pontjában ezen elismerés döntő jellegét illetően megállapított téves jogalkalmazáson, másrészt pedig a jelen ítélet 145–162., valamint 283–285. pontjában megállapított elferdítéseken és az indokolás hiányán alapul.
- 299 Harmadszor, a Törvényszék a megtámadott ítélet 1000–1002. pontjában azt állította, hogy a Krka vitarendezési megállapodás alternatív költségének Krka általi értékelése nem teszi lehetővé annak bizonyítását, hogy a Krka licenciamegállapodás a Krka vitarendezési megállapodás ellentételezése volt, hanem azt erősíti meg, hogy e vállalkozás elismerte a 947. sz. szabadalom érvényességét. Mindazonáltal ez utóbbi körülmény önmagában nem döntő jelentőségű, amint az a jelen ítélet 223–226. pontjából kitűnik.
- 300 Negyedszer, a Törvényszék a megtámadott ítélet 1003–1014. pontjában mindenekelőtt megállapította azt, hogy a Krka számára fenntartott piacok hiányában a Bizottság nem bizonyította a piacok „átjárhatatlan” felosztásának fennállását, majd azt, hogy a licenciacsere a Krka fő piacain versenytámogató hatást gyakorolt, végül pedig azt, hogy a piac egyetlen részét sem

tartották fenn jogellenesen a Servier-nek. A jelen ítélet 216–219., 225. és 226. pontjából azonban kitűnik, hogy ezen értékelések egyrészt a Krka vitarendezési és licenciamegállapodások formalista elemzésén, nem pedig a versenyre való károságuk konkrét elemzésén alapulnak, másrészt pedig az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének téves értelmezésén, mivel a piacok felosztására irányuló megállapodások tilalma nem kizárólag az e piacok közötti „átjárhatatlan” felosztást megvalósító megállapodásokra alkalmazandó.

- 301 Ötödször, a Törvényszék a megtámadott ítélet 1015–1025. pontjában úgy ítélte meg, hogy a Bizottság nem bizonyította, hogy a Servier és a Krka piacfelosztó megállapodást szándékozott kötni. Mindazonáltal azon túlmenően, hogy – amint az a jelen ítélet 258. pontjában megállapításra került – a Bizottság nem volt köteles bizonyítani, hogy a Servier vagy a Krka szándéka a közöttük fennálló verseny korlátozására irányult, a jelen ítélet 145–162. és 269–276. pontjából kitűnik, hogy ezen értékelés a vitatott határozat és a High Court 2006. október 3-i határozatának elferdítésén, valamint az ítéletek indokolására vonatkozó kötelezettség megsértésén és a bizonyításfelvétellel vonatkozó elvek téves alkalmazásán alapul.
- 302 Hatodszor, a Törvényszék a megtámadott ítélet 1026–1028. pontjában megállapította, hogy az, hogy a Krka az ESZH 2006. július 27-i határozatát követően is vitatta a Servier szabadalmait, nem jelenti azt, hogy e határozat nem gyakorolt döntő hatást a 947. sz. szabadalom érvényességének Krka általi megítélésére, és hogy a Krka továbbra is versenynyomást gyakorolt a Servier-re. A Törvényszék szerint a peres eljárások ezen folytatását magyarázhatta a Krka azon szándéka, hogy megerősítse pozícióját a Servier-vel folytatott tárgyalások során, és azon meggyőződése, hogy csak korlátozott a kockázata annak, hogy bitorlási keresetet indítanak ellene. Mindazonáltal a jelen ítélet 130–137. és 145–162. pontjából kitűnik, hogy a Törvényszék e megállapítása a 947. sz. szabadalom érvényessége Krka általi elismerésének döntő jellegére vonatkozó téves előfeltevéseken alapul, amely előfeltevés maga is nem csupán egy bizonyítéknak, hanem magának a vitatott határozatnak az elferdítésén, valamint a megtámadott ítélet indokolásának a hiányán alapul.
- 303 Hetedszer, a Törvényszék a megtámadott ítélet 1029–1031. pontjában megismételte azon álláspontját, miszerint egyrészt a Krka licenciamegállapodás alapja az volt, hogy e vállalkozás elismerte a 947. sz. szabadalom érvényességét, és másrészt a Bizottság nem bizonyította, hogy e megállapodást nem a szokásos piaci feltételek mellett kötötték. A jelen ítélet 90–104., 131–134. és 196–200. pontjából azonban kitűnik, hogy e megfontolások jogilag téves kritériumok alkalmazásán alapulnak.
- 304 A fenti megfontolások összességére tekintettel, valamint figyelembe véve a Törvényszék által elkövetett, az első–ötödik jogalap elemzése keretében azonosított téves jogalkalmazások terjedelmét, jellegét és hatályát, meg kell állapítani, hogy e téves jogalkalmazások a Krka vitarendezési és licenciamegállapodások cél általi versenykorlátozásnak minősítésére vonatkozó, a megtámadott ítélet 943–1032. pontjában kifejtett érvelés egészét érintik.

10. A hatodik jogalapról

a) A felek érvelése

- 305 Hatodik jogalapjával a Bizottság azt kifogásolja, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 1041–1060. pontjában kifejtett okokból megtagadta annak elismerését, hogy a Krka átruházási és licenciamegállapodás cél általi versenykorlátozásnak minősül, azzal az indokkal, hogy e minősítés

a Krka és a Servier közötti piacfelosztás fennállásának téves megállapításán alapul. Mivel ezen értékelés téves előfeltevésen alapul, nem tartható fenn. A Bizottság ezenkívül úgy véli, hogy a Törvényszék az említett értékelést nem indokolta meg megfelelően.

306 A Servier szerint e jogalap azon az – általa vitatott – előfeltevésen alapul, hogy az első–ötödik jogalap érvényes.

b) A Bíróság álláspontja

307 A megtámadott ítélet 1053., 1054. és 1059. pontjában a Törvényszék rámutatott arra, hogy a vitatott határozatban a Bizottság a Krka vitarendezési és licenciamegállapodásokból eredő piacfelosztó megállapodás fennállásának megállapítására támaszkodva minősítette a Krka átruházási és licenciamegállapodást cél általi versenykorlátozásnak. A Törvényszék, mivel e megállapítást érvénytelenítette, úgy ítélte meg, hogy pusztán ezen okból a Krka átruházási és licenciamegállapodás tekintetében is el kell utasítani a cél általi versenykorlátozásnak minősítést.

308 Az első–ötödik jogalap vizsgálatából azonban az következik, hogy a Törvényszéknek a megtámadott ítélet 943–1032. pontjában kifejtett, a Krka vitarendezési és licenciamegállapodások minősítésére vonatkozó érvelése teljes egészében jogellenes. Mivel így téves azon érvelés előfeltevése, amellyel a Törvényszék az átruházási és licenciamegállapodás tekintetében elutasította a cél általi versenykorlátozásnak minősítést, a hatodik jogalapról hely kell adni.

B. A hetedik, az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése értelmében vett hatás általi versenykorlátozás fennállására vonatkozó jogalapról

1. A vitatott határozat és a megtámadott ítélet releváns pontjai

a) A vitatott határozat

309 A vitatott határozat (1214)–(1218) preambulumbekkezdésében a Bizottság kifejtette, hogy valamely megállapodás versenyellenes hatásainak értékelésekor e hatások bekövetkezésének konkrét körülményeit nemcsak a tényleges versenyre, hanem a potenciális versenyre is tekintettel kell figyelembe venni. E határozat (1219) és (1220) preambulumbekkezdésében a Bizottság pontosította, hogy ezen értékelést az e megállapodás megkötésekor fennálló tények alapján kell elvégezni, figyelembe véve a megállapodás tényleges végrehajtását.

310 A vitatott határozat (1221)–(1227) preambulumbekkezdésében a Bizottság jelezte, hogy a megállapodás hatásait össze kell hasonlítani azzal, hogy az említett megállapodás hiányában mi következett volna be, különösen ami a potenciális versenyt illeti. E határozat (1228)–(1243) preambulumbekkezdése szerint a perindopril piacán kifejtett fő versenynyomás e gyógyszer generikus változatainak e piacra való belépéséből eredt, amely piacra lépés hiányában a Servier a versenyképes árnál magasabb szinten tudta tartani az árait. Az e vállalkozás által generikusgyógyszer-gyártókkal kötött vitarendezési megállapodások tehát közvetlenül versenyellenes hatásokat váltottak ki. Az említett határozat (1244)–(1269) preambulumbekkezdésében a Bizottság hangsúlyozta, hogy a Niche-sel, a Matrixszal, a Tevával, a Krkával és a Lupinnal kötött vitarendezési megállapodásokat követően csak két generikusgyógyszer-gyártó – az Apotex és a Sandoz – jelentett jelentős fenyegetést a

Servier fő piacaira való belépéssel, ami azt bizonyítja, hogy csekély számú potenciális versenytárral szemben az ilyen belépés valószínűségének jelentős csökkentéséhez már egyetlen ilyen versenytárs kiiktatása is elegendő.

- 311 Ami konkrétan a Krka megállapodások Franciaország, Hollandia és az Egyesült Királyság piaca tekintetében való hatás általi versenykorlátozásnak minősítését illeti – e jogsértés megállapítása céljából kizárólag e piacokat vették figyelembe –, a vitatott határozat (1813)–(1850) preambulumbekzdéséből kitűnik, hogy a Krka e piacokon a Servier potenciális versenytársa volt, és tényleges és konkrét lehetőségekkel rendelkezett arra, hogy e piacokra rövid időn belül belépjen. A Krka az Egyesült Királyságban peres eljárásokat indított, és előkészítette az említett piacokra való belépését. A Krka megállapodások, e vállalkozást arra ösztönözve, hogy e tervről mondjon le, azzal a hatással jártak, hogy kiiktattak egy potenciális versenyforrást.
- 312 Ezenkívül e megállapodások jelentősen csökkentették a más generikusgyógyszer-gyártók piacra lépésének kockázatát, amelyek számára a Krka perindopril alapú termékeket tudott volna szállítani. E körülmények alapján a Bizottság úgy ítélte meg, hogy az említett megállapodások azzal a hatással jártak, hogy érzékelhetően korlátozták a potenciális versenyt, és e tekintetben e határozat (1850) preambulumbekzdésében megjegyezte, hogy ugyanezen megállapodások „érezhetően növelték annak valószínűségét, hogy a Servier piacon való kizárólagosságát hosszabb időszakon keresztül nem vitatják, és hogy a fogyasztókat megfosztják az árak olyan jelentős csökkenésétől, amely a generikus gyógyszerek kellő időben történő tényleges forgalomba hozatalából eredt volna”.

b) A megtámadott ítélet

- 313 A megtámadott ítélet 1075–1234. pontjában kifejtett indokok alapján a Törvényszék helyt adott az első fokon felhozott tizedik jogalapnak, amelyben a Servier vitatta a Krka megállapodások hatás általi versenykorlátozásnak minősítését az említett három földrajzi piacon.
- 314 Először is, miután ezen ítélet 1078–1104. pontjában emlékeztetett azokra az indokokra, amelyek alapján a Bizottság e minősítést elfogadta, a Törvényszék az említett ítélet 1107–1139. pontjában megállapította, hogy a valamely megállapodás potenciális hatásainak figyelembevételére vonatkozó, különösen az 1999. január 21-i Bagnasco és társai ítéletből (C-215/96 és C-216/96, EU:C:1999:12, 34. pont), a 2006. november 23-i Asnef-Equifax és Administración del Estado ítéletből (C-238/05, EU:C:2006:734, 50. pont), a 2013. február 28-i Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas ítéletből (C-1/12, EU:C:2013:127, 71. pont) és a 2015. november 26-i Maxima Latvija ítéletből (C-345/14, EU:C:2015:784, 30. pont) eredő ítélkezési gyakorlat nem alkalmazható akkor, ha e megállapodást már végrehajtották. A Törvényszék szerint a Bizottság nem állapíthat meg hatás általi versenykorlátozást pusztán valamely potenciális versenyforrás korlátozása vagy akár kiiktatása alapján. Az ilyen hatások bizonyítása a realizmus érdekében megköveteli valamennyi releváns ténybeli fejlemény, különösen az érintett megállapodás megkötését követő fejlemények figyelembevételét.
- 315 Másodszor, a Törvényszék a megtámadott ítélet 1140–1217. pontjában megállapította, hogy a Bizottság azáltal, hogy kizárólag a potenciális verseny akadályozására és hipotetikus megfontolásokra támaszkodott, tévesen minősítette a Krka vitarendezési megállapodást, valamint a Krka átruházási és licenciamegállapodást hatás általi versenykorlátozásnak.

- 316 Mindenekelőtt az ezen ítélet 1142–1187. pontjában kifejtett indokok alapján a Törvényszék úgy ítélte meg, hogy a Bizottság nem bizonyította, hogy a Krka vitarendezési megállapodásban előírt forgalmazástilalmi kikötés hiányában a Krka valószínűleg piacra lépett volna Franciaországban, Hollandiában és az Egyesült Királyságban. Az említett ítélet szerint a Bizottság elmulasztotta figyelembe venni azt a tényt, hogy a Krka elismerte a 947. sz. szabadalom érvényességét, és nem bizonyította, hogy e megállapodás hiányában a verseny valószínűleg nyitottabb lett volna, mivel nem fejtette ki az ilyen helyzetnek az árakra, a termelésre vagy az innovációra gyakorolt valószínű hatásait.
- 317 Ezt követően a Törvényszék az említett ítélet 1188–1213. pontjában megállapította, hogy a Bizottság nem bizonyította, hogy a Krka vitarendezési megállapodásban előírt megneemtadási kikötés hiányában a 947. sz. szabadalommal kapcsolatos jogviták folytatása valószínű, sőt hihető módon lehetővé tette volna e szabadalom gyorsabb vagy teljesebb körű érvénytelenítését. A Törvényszék szerint a Bizottság tehát nem bizonyította, hogy e kikötésnek versenykorlátozó hatása volt.
- 318 Végül a Törvényszék ugyanezen ítélet 1214. és 1215. pontjában rámutatott arra, hogy a Bizottság nem bizonyította, hogy a Krka átruházási és licenciamegállapodás versenykorlátozó hatással járt, mivel e megállapodás nem írt elő semmilyen, a forgalmazástilalmi kikötéshez hasonló kizorító intézkedést.
- 319 Harmadszor, miután a megtámadott ítélet 1216. és 1217. pontjában helyt adott a Krka megállapodások versenyellenes hatásainak hiányára alapított jogalapnak, a Törvényszék megvizsgálta, hogy „a Bizottság [a vitatott határozatban] ezenkívül tévesen is alkalmazta-e a jogot”. E tekintetben ezen ítélet 1219–1232. pontjában megállapította, hogy a Bizottság azáltal, hogy nem vette figyelembe a vitatott határozat időpontjában megfigyelhető események lefolyását, és hipotetikus megfontolások alapján elemezte azt, hogy a Krka megállapodások hiányában hogyan alakult volna a verseny, mind a versenyre gyakorolt potenciális hatások figyelembevételére vonatkozó ítélkezési gyakorlatra, mind pedig a potenciális verseny megszüntetésére vonatkozó ítélkezési gyakorlatra tekintettel indokolatlanul korlátozta e megállapodások versenyre gyakorolt hatásainak vizsgálatát. Az ilyen hiányos vizsgálat ellentétes az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésében bevezetett, a cél általi versenykorlátozások és a hatás általi versenykorlátozások közötti különbségtétellel.

2. A felek érvelése

- 320 A hetedik jogalap hét részből áll.
- 321 Az első részben a Bizottság azt kifogásolja, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 1128., 1178., 1179. és 1227–1231. pontjában úgy ítélte meg, hogy a potenciális verseny korlátozásában álló hatás – noha tényleges – nem elegendő a hatás általi versenykorlátozás fennállásának megállapításához.
- 322 A második részben a Bizottság arra hivatkozik, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 1107–1128. és 1225. pontjában tévesen értelmezte és alkalmazta az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdését, amikor úgy ítélte meg, hogy a potenciális hatások figyelembevétele nem elegendő a már végrehajtott kartell hatásainak bizonyításához.
- 323 A harmadik részben a Bizottság a megtámadott ítélet 399., 1160., 1165., 1168., 1169., 1173., 1174., 1178., 1204., 1206., 1207., 1209., 1221. és 1223. pontját vitatja. Azt kifogásolja, hogy a Törvényszék úgy ítélte meg, hogy a Bizottság köteles lett volna bizonyítani, hogy a Krka a Krka megállapodások

hiányában valószínűleg belépett volna a perindopril piacára Franciaországban, Hollandiában és az Egyesült Királyságban, többek között a 947. sz. szabadalommal kapcsolatos jogviták kimenetelére vonatkozó találgatásokba bocsátkozva.

- 324 A negyedik részben az Egyesült Királyság által támogatott Bizottság a megtámadott ítélet 1089–1092., 1130–1133., 1151., 1170., 1181., 1210. és 1219. pontját kifogásolja. Közelebbről a Törvényszék ezen ítélet 1130. pontjában megkövetelte, hogy a Bizottság vegyen figyelembe bizonyos, a megállapodások megkötését követő ténybeli fejleményeket. Márpedig valamely megállapodást a megkötésének időpontjában kell elemezni azon valószínű fejlemények alapján, amelyek e megállapodás hiányában bekövetkeztek volna a piacon.
- 325 Az ötödik részben a Bizottság arra hivatkozik, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 1148–1151. és 1154. pontjában elferdítette a vitatott határozatot, amikor azt állította, hogy e határozat nem vette figyelembe a 947. sz. szabadalom hatásait és e szabadalom érvényességének a Krka általi elismerését.
- 326 A hatodik részben a Bizottság azt kifogásolja, hogy a Törvényszék a vitatott határozat megállapításait a tényekre vonatkozó saját értékelésével helyettesítette, túllépve ezáltal a jogszerűségi vizsgálat korlátait. A Törvényszék a megtámadott ítélet 1162–1170. pontjában így módon úgy ítélte meg egyrészt, hogy a Krka azon döntése, hogy az ESZH 2006. július 27-i határozatát követően továbbra is vitatja a 947. sz. szabadalmat, pusztán arra irányuló stratégia volt, hogy megerősítse pozícióját a Servier-vel folytatott tárgyalások során, holott ezen értékelés nem alapul semmilyen, a tényállással egyidejű bizonyítékon, másrészt pedig, hogy a Krka valószínűleg nem lépett volna be a Servier fő piacaira.
- 327 A hetedik részben a Bizottság a megtámadott ítélet 1198–1207. pontját kifogásolja. A Törvényszék tévesen rótt a Bizottságra az annak bizonyításával kapcsolatos terhet, hogy a szabadalmakkal kapcsolatos bírósági eljárások Krka általi folytatása lehetővé tette volna a 947. sz. szabadalom gyorsabb vagy teljesebb körű érvénytelenítését.
- 328 Az első részt illetően a Servier vitatja, hogy egy potenciális versenyforrás kiiktatása elegendő lehet a versenyre gyakorolt negatív hatások fennállásának bizonyításához. E tekintetben a Servier és az EFPIA úgy véli, hogy a Törvényszék megvizsgálta, hogy a Krka vitarendezési megállapodás hiányában ténylegesen hogyan alakult volna a verseny.
- 329 A második részt illetően a Servier úgy véli, hogy a megállapodások között aszerint történő különbségtétel, hogy végrehajtották-e azokat, vagy sem, megalapozott. A már végrehajtott megállapodások által előidézett versenystruktúrának azon versenyszerkezettel való összehasonlításakor, amely e megállapodások hiányában állt volna fenn, figyelembe kell venni az e megállapodások megkötése utáni tényeket. E megkülönböztetés, amely az EFPIA szerint nem új, összhangban áll „Az [EUMSZ 101. cikknek] a horizontális együttműködési megállapodásokra való alkalmazhatóságáról szóló iránymutatás” című bizottsági közlemény (HL 2001. C 3., 2. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 2. kötet, 25. o.) 29. pontjával. A második rész tehát nem megalapozott.
- 330 Ami a harmadik részt illeti, a Servier és az EFPIA szerint a Törvényszék nem a Krka valószínű piacra lépésének bizonyítását követelte meg, hanem egyszerűen a vitatott határozatban szereplő érvelés egyik elemét érvénytelenítette. Mindenesetre egy ilyen követelmény nem kötelezné a Bizottságot arra, hogy egy szabadalmi jogvita kimenetelével kapcsolatos találgatásokba bocsátkozzon, mivel a Servier fő piacaira úgynevezett „kockázattal történő” belépés fogalmilag azt

jelentette, hogy a Krka nem várja meg e jogvita kimenetelét ahhoz, hogy e piacokra belépjen. A kontrafaktuális elemzésnek nem pusztán találgatásokon, hanem kézzelfogható bizonyítékokon kell alapulnia. Egyébiránt az, hogy az EUMSZ 101. cikk a versenyt mint olyat védi, nem mentesíti a Bizottságot a versenyre gyakorolt konkrét hatások bizonyítása alól.

- 331 Ami a negyedik részt illeti, a Bizottságnak a Krka megállapodások megkötésének időpontját követő hatásoknak a megtámadott ítéletben való figyelembevételére vonatkozó érvelése a Törvényszék ténybeli értékelése ellen irányul. A Servier szerint ezen érvelést elfogadhatatlannak kell nyilvánítani.
- 332 E rész érdemét illetően a Servier azt állítja, hogy a Bizottság érvelése ellentmondásos. Ezen intézmény, miközben kifogásolja a Krka megállapodásokat követő események figyelembevételét, azt állítja, hogy figyelembe vett ilyen eseményeket azzal az indokkal, hogy azok észszerűen előre láthatóak voltak.
- 333 A Servier vitatja, hogy a Krka megállapodások által előidézett helyzet és a kontrafaktuális forgatókönyvből eredő helyzet összehasonlítása során bármilyen téves jogalkalmazás történt volna. A valószínű fejlemények figyelembevétele a kontrafaktuális forgatókönyvet érinti. Márpedig a vitatott határozatban a Bizottság az említett megállapodások által előidézett helyzet jellemzésekor kizárólag hipotetikus megfontolásokra támaszkodott.
- 334 A Servier és az EFPIA az elferdítésre alapított ötödik rész elfogadhatatlanságára hivatkozik, mivel a Bizottság a vitatott határozat számos preambulumbekzdésének értelmezésére való utalásra szorítkozott.
- 335 A Servier és az EFPIA szerint a hatodik rész elfogadhatatlan, mivel a Bizottság a Törvényszék ténybeli értékelését kifogásolja. Ezenkívül a Bizottság érvelése nem egyértelmű, és nem jelöli meg pontosan a Törvényszék által állítólag elkövetett téves jogalkalmazást, mivel csupán azt ismételteti, hogy a vitatott határozat megalapozott. E rész egyébiránt hatástalan, mivel nem eredményezheti a megtámadott ítélet hatályon kívül helyezését. Az említett rész mindenesetre megalapozatlan, mivel a vitatott határozat nem zárja ki, hogy a Krka taktikai okokból is eljárhatott. A bírósági felülvizsgálat korlátainak semmilyen túllépése nem állapítható meg.
- 336 A hetedik rész a megtámadott ítélet téves értelmezésén alapul. A Bizottság összemossa a Krka megállapodások által előidézett helyzet elemzését a kontrafaktuális helyzet elemzésével. A 947. sz. szabadalom Apotex által elért érvénytelenítése nem kontrafaktuális feltételezés, hanem tény. A Bizottságnak egy valószínű kontrafaktuális, a Krka megállapodások által előidézett helyzetnél versenyképesebb helyzetre kellett volna hivatkoznia.

3. A Bíróság álláspontja

- 337 Hetedik jogalapjával a Bizottság lényegében azt kifogásolja, hogy a Törvényszék úgy ítélte meg, hogy a vitatott határozat nem bizonyította, hogy a Krka megállapodások a potenciális verseny korlátozásában álló hatással jártak, mivel ezen intézménynek nem sikerült bizonyítania, hogy e megállapodások hiányában a Krka valószínűleg belépett volna a Servier fő piacaira.
- 338 Amint azt a főtanácsnok az indítványának 292. pontjában hangsúlyozta, valamely vállalkozások közötti megállapodás nemcsak a célja, hanem a versenyre gyakorolt hatásai miatt is az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének hatálya alá tartozhat, ideértve azon esetet is, amikor e hatások sértik az egy vagy több olyan vállalkozás által támasztott potenciális versenyt, amely vagy

amelyek, noha nincsenek jelen az érintett piacon, rendelkeznek a piacra lépésre való képességgel, és ezáltal befolyásolják az e piacon már jelen lévő vállalkozások magatartását. A potenciális versenyre gyakorolt ilyen hatások bizonyításának terhe a Bizottságra hárul.

- 339 A Bíróságnak a Törvényszék által a megtámadott ítélet 1076. pontjában felidézett állandó ítélkezési gyakorlata szerint a valamely vállalkozások közötti megállapodás által okozott versenyellenes hatások fennállásának értékelésekor össze kell hasonlítani az e megállapodásból eredő versenyhelyzetet azzal, amely a megállapodás hiányában állna fenn (lásd ebben az értelemben: 1966. június 30-i LTM-ítélet, 56/65, EU:C:1966:38, 360. o.; 2014. szeptember 11-i MasterCard és társai kontra Bizottság ítélet, C-382/12 P, EU:C:2014:2201, 161. pont; 2021. november 18-i Visma Enterprise ítélet, C-306/20, EU:C:2021:935, 74. pont).
- 340 Ezen úgynevezett „kontrafaktuális” módszer célja az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének alkalmazása keretében annak megállapítása, hogy fennáll-e okozati összefüggés egyrészt a vállalkozások közötti megállapodás, másrészt pedig a verseny azon piacon fennálló szerkezete vagy működése között, amelyen belül e megállapodás kifejti a hatásait. Így lehetővé teszi annak biztosítását, hogy a hatás általi versenykorlátozásnak minősítés ne azon megállapodásokra legyen fenntartva, amelyek csupán összefüggést mutatnak e piac versenyhelyzetének romlásával, hanem azokra, amelyek e romlást okozzák.
- 341 A kontrafaktuális módszer létjogosultsága az, hogy az ilyen okozati összefüggés feltárását akadályozza az, hogy ténylegesen lehetetlen megfigyelni ugyanabban az időpontban a piac állapotát az érintett megállapodás esetén, illetve annak hiányában, mivel e két állapot fogalmilag kölcsönösen kizárja egymást. Össze kell tehát hasonlítani a megfigyelhető helyzetet, vagyis az e megállapodásból eredő helyzetet azzal a helyzettel, amely akkor következett volna be, ha az említett megállapodást nem fogadták volna el. Az említett módszer tehát megköveteli, hogy a megfigyelhető helyzetet egy abban az értelemben *per definitionem* hipotetikus forgatókönyvvel hasonlítsák össze, hogy az nem valósult meg. Márpedig egy vállalkozások közötti megállapodás hatásainak az EUMSZ 101. cikk alapján történő értékelése megköveteli annak a konkrét keretnek a figyelembevételét, amelybe e megállapodás illeszkedik, különös tekintettel arra a gazdasági és jogi háttérre, amelyben az érintett vállalkozások működnek, az érintett termékek vagy szolgáltatások jellegére, valamint az érintett piac vagy piacok működésének és szerkezetének tényleges feltételeire. Ebből következik, hogy az említett megállapodás hiányából kiinduló kontrafaktuális forgatókönyvnek reálisnak és hihetőnek kell lennie (lásd ebben az értelemben: 2020. január 30-i Generics (UK) és társai ítélet, C-307/18, EU:C:2020:52, 115–120. pont).
- 342 A kontrafaktuális módszer megfelelő alkalmazásához tehát elengedhetetlen annak biztosítása, hogy az elvégzett összehasonlítás mind a vizsgált – a vállalkozások közötti megállapodásból eredő – helyzetet, mind pedig a kontrafaktuális forgatókönyvet illetően megbízható és ellenőrizhető alapokon nyugszik. Ehhez az ilyen összehasonlítás elvégzését lehetővé tevő időbeli viszonyítási pontnak azonosnak kell lennie a megfigyelt helyzet és a kontrafaktuális forgatókönyv esetében, mivel valamely cselekmény versenyellenes jellegét annak elkövetése időpontjában kell értékelni (lásd ebben az értelemben: 2012. december 6-i AstraZeneca kontra Bizottság ítélet, C-457/10 P, EU:C:2012:770, 110. pont).
- 343 Ebből következik, hogy – amint arra a főtanácsnok az indítványának 318. pontjában rámutatott – mivel a kontrafaktuális forgatókönyv arra irányul, hogy reális képet adjon arról a piaci helyzetről, amely a megkötött megállapodás hiányában következett volna be, e forgatókönyv nem alapulhat az

e megállapodás megkötésének időpontja utáni eseményeken, éppen azért, mert ebben az időpontban ezen események nem következtek be, és – ami a jelen ügy körülményeit illeti – a Krka megállapodások fennállása miatt nem is következhetnek be a jövőben.

- 344 A kontrafaktuális forgatókönyvtől eltérően a megfigyelt helyzet az a helyzet, amely a megállapodás megkötésének időpontjában fennálló és a megállapodásból eredő versenyfeltételeknek felel meg. E helyzet valós, tehát annak értékeléséhez nem szükséges reális feltételezésekre támaszkodni. Ennélfogva az EUMSZ 101. cikk megsértésének megállapítása céljából e helyzet értékelésekor figyelembe lehet venni az e megállapodás megkötését követő eseményeket. Mindazonáltal a jelen ítélet 342. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlatnak megfelelően az ilyen események csak annyiban relevánsak, amennyiben hozzájárulnak az e jogsértés elkövetésének időpontjában fennálló versenyfeltételek meghatározásához, amint azok közvetlenül az említett megállapodás fennállásából erednek.
- 345 A jelen ügyben a Törvényszék a megtámadott ítélet 1078–1103. pontjában elemezte a Bizottság által a vitatott határozatban a Servier és az e határozattal érintett generikusgyógyszer-gyártók közötti szabadalmi jogvitákat egyezség útján rendező megállapodások minősítése érdekében követett megközelítést, és hangsúlyozta e megközelítés hipotetikus jellegét. Egyébiránt ezen ítélet 1107–1139. pontjában úgy ítélte meg, hogy azon ítélkezési gyakorlat, miszerint valamely vállalkozások közötti megállapodás a potenciális hatásai miatt hatás általi versenykorlátozásnak minősíthető, már nem alkalmazható akkor, ha e megállapodást végrehajtották.
- 346 Mivel egy ilyen megállapodás versenyre gyakorolt tényleges hatásai a megkötését követő események fényében figyelhetők meg, a Törvényszék az említett ítélet 1122. és 1123. pontjában úgy ítélte meg, hogy paradox lenne lehetővé tenni, hogy a Bizottság a versenyellenes hatások fennállását bizonyíthassa úgy, hogy megelepszik azzal, hogy kizárólag a megállapodás potenciális hatásai alapján kontrafaktuális elemzést végez, miközben egyrészt ezen intézmény e megállapodás tényleges hatásait illetően megfigyelhető tényekkel rendelkezik, másrészt pedig, hogy a Bizottságra háruló, a versenyellenes hatások bizonyítására vonatkozó kötelezettség csak cél általi versenykorlátozás fennállása esetén könnyíthető.
- 347 Ezáltal a Törvényszék három fő szempontból is figyelmen kívül hagyta az EUMSZ 101. cikk alkalmazása során a hatás általi versenykorlátozás értékelésének szerves részét képező kontrafaktuális módszer jellemzőit.
- 348 Először is a Törvényszék megállapította, hogy a Krka vitarendezési megállapodás versenyellenes hatásainak értékelése hipotetikus megközelítésen és e hatások hiányos vizsgálatán alapul, mivel a Bizottság nem foglalta bele a kontrafaktuális forgatókönyvbe az e megállapodást követő események tényleges menetét. A Törvényszék ezen érvelése azonban elvonatkoztat attól, hogy – amint arra a jelen ítélet 341–343. pontja emlékeztetett – valamely megállapodás versenyellenes hatásainak feltárása olyan kontrafaktuális forgatókönyv alkalmazását teszi szükségessé, amely *per definitionem* hipotetikus abban az értelemben, hogy nem valósult meg, és amely tehát nem alapulhat az említett megállapodás megkötését követően bekövetkezett tényeken. Ebből következik, hogy a Törvényszék az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének értelmezése és alkalmazása során tévesen alkalmazta a jogot, ezért a megtámadott ítélet 1078–1103., 1089., 1090., 1102., 1151., 1170., 1181., 1203., 1210., 1219–1223. és 1227. pontjában kifejtett indokok jogellenesek.

- 349 Másodszor azáltal, hogy a megtámadott ítélet 1107–1139. pontjában úgy ítélte meg, hogy azon ítélkezési gyakorlat, miszerint valamely vállalkozások közötti megállapodás a potenciális hatásai miatt hatás általi versenykorlátozásnak minősíthető, már nem alkalmazható akkor, ha e megállapodást végrehajtották, azzal az indokkal, hogy az említett megállapodás versenyre gyakorolt tényleges hatásai megfigyelhetők, a Törvényszék az érvelését a kontrafaktuális módszer – a jelen ítélet 340–344. pontjában felidézett – létjogosultságának, céljának és működésének hibás értelmezésére alapította.
- 350 Kétségtelen, hogy olyan megállapodás esetén, amelynek végrehajtása módosította az ugyanazon piacon belül már jelen lévő vállalkozások számát vagy magatartását, a kontrafaktuális módszer alkalmazása gyakorlati szempontból és a ténybeli körülményektől függően jelentheti egyrészt az e vállalkozások közötti verseny e megállapodás megkötése előtti állapotának, másrészt az említett vállalkozások közötti, e megállapodás végrehajtásából eredő összehangolásnak az összehasonlítását, amely összehangolást adott esetben a megállapodás megkötését követő események is tanúsíthatják.
- 351 Ezzel szemben akkor, ha valamely megállapodás nem vezet az e piacon már jelen lévő versenytárs vállalkozások számának vagy magatartásának módosulásához, hanem – éppen ellenkezőleg – fenntartja e vállalkozások számát vagy magatartását azáltal, hogy megakadályozza vagy késlelteti egy új versenytárs e piacra való belépését, az említett piacon az e megállapodás végrehajtása előtt és után megállapított helyzet egyszerű összehasonlítása nem lenne elegendő a versenyellenes hatás hiányának megállapításához. Ilyen helyzetben ugyanis a versenyellenes hatás egy olyan versenyforrásnak az említett megállapodás miatti biztos eltűnésében áll, amely e megállapodás megkötésének időpontjában potenciális marad, mivel e versenyforrást egy olyan vállalkozás jelenti, amely bár még nincs jelen az érintett piacon, mégis képes befolyásolni az e piacon már jelen lévő vállalkozások magatartását, mivel az e piacra való belépése hitelt érdemlő fenyegetést jelent.
- 352 Végül, amint arra a főtanácsnok az indítványának 326. pontjában rámutatott, a Törvényszék által a megtámadott ítélet 1107–1139. pontjában a hatás általi versenykorlátozásnak minősítés szempontjából a vállalkozások által kötött megállapodások között attól függően tett különbségtétel, hogy azokat végrehajtották-e, vagy sem, figyelmen kívül hagyja a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatát, amely szerint a versenykorlátozó hatások lehetnek mind ténylegesek, mind pedig potenciálisak, viszont kellően érezhetőeknek kell lenniük (lásd ebben az értelemben: 1969. július 9-i Völk ítélet, 5/69, EU:C:1969:35, 7. pont; 2006. november 23-i Asnef-Equifax és Administración del Estado ítélet, C-238/05, EU:C:2006:734, 50. pont), és csökkentené az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésében előírt tilalom teljes érvényesülését.
- 353 Harmadszor, amint arra a jelen ítélet 340. pontja emlékeztetett, a kontrafaktuális módszer nem annak előrejelzésére irányul, hogy milyen magatartást tanúsított volna valamelyik fél, ha nem kötött volna megállapodást a versenytársával, illetve versenytársaival, hanem arra, hogy rávilágítson az e megállapodás és a piaci versenyhelyzet romlása közötti okozati összefüggésre egy kontrafaktuális forgatókönyv alapján, amelynek – noha hipotetikus – reálisnak és hihetőnek kell lennie. E tekintetben a Bíróságnak már volt alkalma arra, hogy egy szabadalmi jogvitát fordított kifizetés ellenében egyezség útján rendező megállapodással összefüggésben pontosítsa, hogy a kontrafaktuális forgatókönyv kizárólagos célja a generikusgyógyszer-gyártó által e megállapodás hiányában tanúsított magatartás reális lehetőségeinek megállapítása. Jóllehet az említett kontrafaktuális forgatókönyv nem lehet közömbös abban a kérdésben, hogy e gyártónak milyen pernyertességi esélyei voltak a szabadalommal kapcsolatos eljárásban, vagy akár arra vonatkozóan, hogy milyen valószínűsége volt egy kevésbé korlátozó egyezség megkötésének, e

körülmények csupán a figyelembe veendő elemek egyikét jelentik. Következésképpen a versenyre gyakorolt érezhető – potenciális vagy tényleges – hatások fennállásával kapcsolatos bizonyítási terhet viselő jogalannak a kontrafaktuális forgatókönyv felállításakor nem feladata, hogy végleges megállapítást tegyen arra vonatkozóan, hogy a generikusgyógyszer-gyártónak a szabadalmi jogvitában milyen pernyertességi esélyei voltak, vagy hogy milyen valószínűség volt egy kevésbé korlátozó egyezség megkötésének (lásd ebben az értelemben: 2020. január 30-i Generics (UK) és társai ítélet, C-307/18, EU:C:2020:52, 119–121. pont).

- 354 E körülményekből következik, hogy a Bizottságnak bizonyítania kell, hogy a hatás általi versenykorlátozás fennállását megállapító határozatban elfogadott kontrafaktuális forgatókönyv reális és hihető.
- 355 A jelen ügyben a Törvényszék feladata volt megvizsgálni, hogy a Bizottság által alkalmazott kontrafaktuális forgatókönyv e kritériumoknak megfelelt-e. Márpedig, mivel a vitatott határozatban megállapított versenykorlátozás abban állt, hogy biztosan és szándékosan kiiktatták a Krka által az erbuminnak a 947. sz. szabadalom oltalma alatt álló alfa kristályos formájából álló saját perindoprilja révén a Servier-vel szemben gyakorolt potenciális verseny forrását, a kontrafaktuális forgatókönyv elemzése lényegében e potenciális verseny fennállása elemzésének felelt meg, mivel az ilyen verseny kiiktatása – amennyiben bizonyítást nyer – a jelen ítélet 352. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlat értelmében *per definitionem* a versenyre gyakorolt kellően érezhető hatásnak minősül. Így annak meghatározása érdekében, hogy a Krka megállapodások azáltal, hogy megtiltották a Krka számára, hogy piacra lépjen Franciaországban, Hollandiában és az Egyesült Királyságban, bizonyított hatással voltak-e a potenciális versenyre, a jelen ítélet 101. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlatnak és a 351. pontjában megállapítottaknak megfelelően a Törvényszék feladata volt megvizsgálni, hogy a Krkának tényleges és konkrét lehetősége volt-e arra, hogy e piacokra olyan határidőn belül lépjen, amely versenynyomást gyakorolhatott a Servier-re, így az ilyen belépéssel való fenyegetést reálisnak és hihetőnek lehetett tekinteni.
- 356 Márpedig a Törvényszék, mivel a megtámadott ítélet 1142–1168. pontjában úgy ítélte meg, hogy a Bizottság nem bizonyította, hogy a Krka vitarendezési megállapodásban előírt forgalmazástilalmi kikötés hiányában a Krka valószínűleg piacra lépett volna Franciaországban, Hollandiában és az Egyesült Királyságban, ezen ítélet 1188–1213. pontjában pedig megállapította, hogy a Bizottság nem bizonyította, hogy az e megállapodásban szereplő megnemtámadási kikötés hiányában a 947. sz. szabadalom érvényességét vitató peres eljárások folytatása az említett ítélet 1203. pontjának megfogalmazása szerint „valószínű vagy akár hihető módon e szabadalom gyorsabb vagy teljesebb körű érvénytelenítését tette volna lehetővé”, tévesen értelmezte és alkalmazta az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdését, ezért a megtámadott ítélet 1147–1168., valamint 1188–1213. pontja jogellenes.
- 357 Az így azonosított téves jogalkalmazások jogellenessé teszik a Törvényszéknek a Krka megállapodások hatás általi versenykorlátozásnak minősítésére vonatkozó, a megtámadott ítélet 1075–1234. pontjában kifejtett érvelésének egészét.
- 358 A fentiekre tekintettel helyt kell adni a hetedik jogalapnak, anélkül hogy külön határozni kellene e jogalap minden egyes részéről, és különösen a vitatott határozat elferdítésére alapított ötödik részről, valamint a hatodik részről, amely szerint a Törvényszék a Bizottság értékelését a sajátjával helyettesítette.

C. A nyolcadik–tizenegyedik, az EUMSZ 102. cikk megsértésére vonatkozó jogalapokról

359 A nyolcadik és a kilencedik jogalap azon alapul, hogy a Törvényszék a perindopril árának és terápiás helyettesíthetőségének – az érintett termékpiac meghatározása során – tulajdonított jelentőség értékelésekor tévesen alkalmazta a jogot. A tizedik jogalap a Servier által az első fokon benyújtott beadványaihoz mellékletként csatolt bizonyos iratok elfogadhatatlanságán alapul. A tizenegyedik jogalap a perindopril hatóanyagára vonatkozó technológia piacának meghatározásával kapcsolatos téves jogalkalmazáson alapul.

1. A vitatott határozat és a megtámadott ítélet releváns pontjai

a) A vitatott határozat

360 Az EUMSZ 102. cikk alkalmazása céljából a Bizottság a vitatott határozatban mindenekelőtt a 2000 és 2009 közötti időszak vonatkozásában Franciaország, Hollandia, Lengyelország és az Egyesült Királyság tekintetében megfigyeltek alapján a perindopril piacaként határozta meg az érintett piacot, lényegében két elemre támaszkodva.

361 Egyrészt e határozat (2445)–(2457) preambulumbekzdésében megállapította, hogy az azonos hatásmechanizmussal, valamint hasonló terápiás javallattal és mellékhatásokkal rendelkező tizenhat ACE-gátló gyógyszer közül a perindopril bizonyos olyan sajátos jellemzőkkel rendelkezik, amelyeket a Servier a többi ACE-gátló gyógyszertől való megkülönböztetésre irányuló politikája keretében az orvosok körében tett promóciós erőfeszítései keretében kihangsúlyozott.

362 Másrészt az említett határozat (2460)–(2495), (2528) és (2546) preambulumbekzdésében rámutatott, hogy a többi ACE-gátló gyógyszer árának a generikus változatok megjelenését követő jelentős csökkenése nem vezetett a perindopril árának és a Servier promóciós kiadásainak csökkenéséhez, amelyek a vizsgált időszak egésze alatt stabilak maradtak, sem pedig a perindopril értékesített mennyiségeinek csökkenéséhez, amelyek folyamatosan nőttek. Ezen árcsökkenés tehát nem járt azzal, hogy a perindopril iránti kereslet e többi ACE-gátló gyógyszer irányába mozdult volna el. A Bizottság ebből azt a következtetést vonta le, hogy a többi ACE-gátló gyógyszer által ugyanezen időszakban gyakorolt jelentős versenyképesség hiányában a Servier tehát képes volt arra, hogy e gyógyszerek gyártóitól jelentős mértékben függetlenül viselkedjen. A Bizottság szerint e helyzet eltért a perindopril generikus változatainak piacra lépéséből eredő helyzettől, amely piacra lépés hatása az volt, hogy e gyógyszer ára Franciaországban átlagosan 27%-kal, Hollandiában 81%-kal, Lengyelországban 17%-kal, az Egyesült Királyságban pedig 90%-kal csökkent.

363 Ezt követően a Bizottság a vitatott határozat (2561)–(2600) preambulumbekzdésében megállapította, hogy a Servier Franciaországban, Hollandiában, Lengyelországban és az Egyesült Királyságban erőfölénnyel rendelkezett a perindopril piacán. Ezen intézmény ezenkívül e határozat (2601)–(2758) preambulumbekzdésében megállapította, hogy a Servier az e gyógyszer hatóanyagára vonatkozó technológia piacán is erőfölényben volt.

364 Végül a Bizottság az említett határozat (2759)–(2998) preambulumbekzdésében úgy ítélte meg, hogy a Servier arra irányuló egységes és folyamatos stratégiája, hogy a perindopril generikus változatainak piacra lépését késleltesse azáltal, hogy többek között kombinálja az e gyógyszer

hatóanyagára vonatkozó technológia megszerzését a szabadalmi jogvitát fordított kifizetés ellenében egyezség útján rendező megállapodásokkal, az EUMSZ 102. cikkbe ütköző egységes és folyamatos jogsértésnek minősül.

b) A megtámadott ítélet

- 365 A Törvényszék a megtámadott ítélet 1367–1592. pontjában megállapította, hogy a Bizottság tévesen korlátozta az érintett termékpiac meghatározását kizárólag a perindoprilra, kizárva a többi ACE-gátló gyógyszert.
- 366 A Törvényszék, miután először is elutasította a Servier első, a gazdasági háttér összes eleme figyelembevételének hiányára alapított kifogását, ezt követően helyt adott a többi ACE-gátló gyógyszer perindoprillal való helyettesíthetőségével kapcsolatos értékelési hibára alapított kifogásnak. E tekintetben a Törvényszék a megtámadott ítélet 1418–1482. pontjában megállapította azt, hogy a Bizottság hibát követett el, amikor megállapította, hogy a perindopril és a többi ACE-gátló gyógyszer között terápiás különbségek állnak fenn, ezen ítélet 1483–1513. pontjában azt, hogy a Bizottság nem bizonyította, hogy a perindopril tekintetében a gyógyszert rendelő orvosok inerciája és hűsége hozzájárult a többi ACE-gátló gyógyszer által gyakorolt versenynyomás korlátozásához, az említett ítélet 1514–1540. pontjában azt, hogy a Bizottság alábecsülte a perindoprillal kezelt betegek gyógyszerváltásra való hajlandóságát, ugyanezen ítélet 1541–1566. pontjában pedig azt, hogy a Bizottság nem vette figyelembe a Servier promóciós erőfeszítéseinek jelentőségét.
- 367 Végül a Törvényszék a megtámadott ítélet 1567–1585. pontjában kifejtett indokok alapján helyt adott azon kifogásnak, amelyben a Servier arra hivatkozott, hogy a Bizottság az érintett piac meghatározása során túlzott jelentőséget tulajdonított az áraknak. Ezen ítélet 1586. pontjában megállapította, hogy a Servier-nek a Bizottság ökonometriai elemzését érintő módszertani hibákra alapított kifogásáról már nem szükséges határozni.
- 368 A Törvényszék az említett ítélet 1595–1608. és 1611–1622. pontjában érvénytelenítette a Bizottságnak a perindopril piacán, valamint az e gyógyszer hatóanyagára vonatkozó technológia piacán fennálló erőfölényre vonatkozó megállapításait. Az érintett termékpiac megfelelő meghatározásának hiányában a Törvényszék az ugyanezen ítélet 1625–1632. pontjában kifejtett indokok alapján elvetette a vitatott határozatban a Servier-nek betudott erőfölénnyel való visszaélésre vonatkozóan tett megállapításokat.
- 369 Ezen elemekre tekintettel a Törvényszék a vitatott határozat 6. cikkét és 7. cikkének (6) bekezdését megsemmisítette.

2. A nyolcadik jogalapról

a) A felek érvelése

- 370 Nyolcadik jogalapjával a Bizottság azt kifogásolja, hogy a Törvényszék úgy ítélte meg, hogy a vitatott határozat az érintett termékpiac meghatározása során túlzott jelentőséget tulajdonított az áraknak. E jogalap hat részből áll.

- 371 Nyolcadik jogalapjának első, harmadik és ötödik részében a Bizottság lényegében a Törvényszéknek a megtámadott ítélet 1380–1405. és 1567–1586. pontjában szereplő, az érintett piac meghatározására vonatkozó értékeléseit kifogásolja.
- 372 A Bizottság mindenekelőtt azzal érvel, hogy ezen ítélet 1567–1586. pontjában a Törvényszék a meghatározás során a perindopril árainak tulajdonítandó jelentőséget minimalizálta, és az e gyógyszer minőségére vonatkozó megfontolásokat részesítette előnyben. A Törvényszék nem vette figyelembe azt a tényt, hogy a perindopril árai stabilak maradtak, és hogy e gyógyszer értékesítéseinek volumene nőtt, miközben a többi ACE-gátló gyógyszer ára e gyógyszerek generikus változatainak megjelenését követően (Lengyelországban 28% és 90% közötti, Franciaországban 47% és 58% közötti, az Egyesült Királyságban 88% és 90% közötti, Hollandiában pedig 94% és 97% közötti mértékben) jelentősen csökkent. A Törvényszék a minőségi kényszerek és az „áron alapuló” kényszerek közötti különbségtételre támaszkodott, amely mesterséges, elvont, továbbá ellentétes az érintett piac meghatározása céljából kialakított módszerrel és a 2012. december 6-i AstraZeneca kontra Bizottság ítéletben (C-457/10 P, EU:C:2012:770) foglalt megállapításokkal.
- 373 A Bizottság ezt követően előadja, hogy a Törvényszék a perindopril iránti kereslet jellemzőinek értékelése keretében túlértékelte a gyógyszert rendelő orvosok szerepének jelentőségét. Először is a Törvényszék a megtámadott ítélet 1393–1395. pontjában tévesen állapította meg, hogy a keresletet kizárólag az e gyógyszert rendelő orvosok határozták meg, anélkül hogy figyelembe vett volna egyéb releváns tényezőket. Másodszer a Bizottság szerint az, hogy a gyógyszert rendelő orvosok nem árérzékenyek, nagyobb szabadságot biztosít a Servier számára, amelynek nem kell az árait módosítania annak érdekében, hogy ezen orvosokat meggyőzze a perindopriljának felírásáról. A Törvényszék azáltal, hogy inkább a gyógyszert rendelő orvosokat terhelő kényszerekre, és nem a Servier-re nehezedő kényszerekre összpontosított, tévesen alkalmazta az érintett piac fogalmát.
- 374 Végül a Bizottság azt állítja, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 1385., 1395., 1397., 1401., 1404., 1576–1579. és 1584. pontjában elhanyagolta a perindopril generikus változatai által támasztott verseny jelentőségét. E jelentőség megállapítását követően a Törvényszéknek rá kellett volna mutatnia arra, hogy a többi ACE-gátló gyógyszer semmilyen kényszert nem gyakorolt a perindoprilra. Mesterséges úgy tekinteni – amint azt a Törvényszék ezen ítélet 1392. pontjában tette –, hogy a generikus gyógyszerek által gyakorolt versenykényszert csak a piacra való tényleges belépésüket követően lehet figyelembe venni.
- 375 Nyolcadik jogalapjának második, negyedik és hatodik részében a Bizottság lényegében azt állítja, hogy a megtámadott ítélet 1392. és 1567–1586. pontjának indokolása elégtelen, illetve ellentmondásos.
- 376 A Servier úgy véli, hogy a megtámadott ítélet indokolása megfelelő, és nem tartalmaz ellentmondásokat.
- 377 E jogalap érdemét illetően a Servier és az EFPIA mindenekelőtt azt állítja, hogy a Törvényszék nem alkalmazta tévesen a jogot, amikor az ártényezőnek kisebb jelentőséget tulajdonított, mint a Bizottság. A gyógyszeripari ágazatban a terápiás szempontok enyhítik az árak által kifejtett versenynyomást. A Törvényszék nem hagyta figyelmen kívül a többi ACE-gátló gyógyszer árának jelentős csökkenését, hanem úgy ítélte meg, hogy a perindopril árának stabilitása nem elegendő az e többi gyógyszer által a perindoprilra gyakorolt versenynyomás fennállásának kizárásához. A Törvényszék nem zárta ki a perindopril értékesítéseinek volumenére vonatkozó elemzés

relevanciáját, hanem csupán elvetette a Bizottság által e gyógyszer ára stabilitásának tulajdonított jelentőséget. Ezenkívül a Törvényszék a megtámadott ítélet 1499. és 1500. pontjában rámutatott arra, hogy az értékesített többi ACE-gátló gyógyszer mennyisége is nőtt, és pedíg a ramipril esetében nagyobb mértékben, mint a perindopril esetében. A Servier nyereségességét illetően a Törvényszék ezen ítélet 1559. pontjában megállapította, hogy a Bizottság az érintett piac meghatározása során sosem támaszkodott e tényezőre. A Törvényszék anélkül végezte el a versenykénszerek átfogó elemzését, hogy azokat rangsorolta volna.

- 378 A Servier továbbá úgy véli, hogy a Bizottságnak a gyógyszert rendelő orvosok árérzékenységének hiányára vonatkozó érvelése elfogadhatatlan, mivel az a Törvényszék ténybeli értékeléseire vonatkozik. Mindenesetre ezen érvelés nem megalapozott. A Törvényszék ugyanis az árral kapcsolatos tényezőket nem minimalizálta, hanem azokat azon tény figyelembevételével értékelte, hogy a gyógyszeripari ágazat sajátos jellemzői korlátozzák az árak által gyakorolt versenynyomást, anélkül hogy figyelmen kívül hagyta volna a piac meghatározásának funkcióját.
- 379 Végül a Törvényszék nem vonatkoztatott el a generikus gyógyszerek által a perindoprilra gyakorolt versenynyomástól. Ellenkezőleg, a Törvényszék a megtámadott ítélet 1579. pontjában úgy ítélte meg, hogy e gyógyszer árának a generikus változatok piacra lépését követő csökkenése nem teszi lehetővé annak megállapítását, hogy e piacra lépést megelőzően nem állt fenn versenykénszer. Az, hogy e generikus gyógyszerek a perindopril legközelebbi versenytársai, nem jelenti azt, hogy más ACE-gátló gyógyszerek e gyógyszerre nem gyakoroltak versenynyomást, amely nyomás fennállását tanúsítja a Servier promóciós politikája és belső stratégiája, amint az ezen ítélet 1550., 1577. és 1590. pontjából kitűnik.

b) A Bíróság álláspontja

- 380 Előjáróban rá kell mutatni arra, hogy a Servier állításával ellentétben a Bizottság azon körülményre vonatkozó érvelése, hogy az orvosok valamely gyógyszer felírásával kapcsolatos döntését kevésbé az e gyógyszer árával kapcsolatos megfontolások, hanem inkább terápiás megfontolások indokolják, nem a Törvényszék ténybeli értékeléseire, hanem ezen értékelések jogi minősítésére vonatkozik. Ezen érvelés ugyanis mind az indokolás, mind pedig azon jogi kritériumok vitatására irányul, amelyek alapján a Törvényszék úgy ítélte meg, hogy a Bizottság a vitatott határozatban az érintett piac meghatározása során túl nagy jelentőséget tulajdonított a perindopril árainak. Ennélfogva a nyolcadik jogalap részleges elfogadhatatlanságára alapított kifogást el kell utasítani.
- 381 E jogalap érdemi értékelését illetően emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 102. cikk alkalmazása keretében az érintett piac meghatározása főszabály szerint előfeltételét képezi az érintett vállalkozás erőfölényének esetleges fennállásával kapcsolatos értékelésnek (lásd ebben az értelemben: 1973. február 21-i Europemballage és Continental Can kontra Bizottság ítélet, 6/72, EU:C:1973:22, 32. pont), amelynek célja azon határok kijelölése, amelyek között meg kell vizsgálni azon kérdést, hogy e vállalkozás számára lehetséges-e, hogy versenytársaitól, ügyfeleitől és a fogyasztóktól nagymértékben függetlenül viselkedjen (lásd ebben az értelemben: 1983. november 9-i Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin kontra Bizottság ítélet, 322/81, EU:C:1983:313, 37. pont; 2020. január 30-i Generics (UK) és társai ítélet, C-307/18, EU:C:2020:52, 127. pont).
- 382 Az érintett piac meghatározása feltételezi először is a termékpiac, majd másodszor annak földrajzi piaca meghatározását (lásd ebben az értelemben: 1978. február 14-i United Brands és United Brands Continentaal kontra Bizottság ítélet, 27/76, EU:C:1978:22, 10. és 11. pont).

- 383 Ami a termékpiacot illeti, a Bíróság ítélezési gyakorlatból kitűnik, hogy az érintett piac fogalma magában foglalja, hogy hatékony verseny létezhet a piac részét képező termékek vagy szolgáltatások között, ami feltételezi, hogy az ugyanazon piac részét képező valamennyi termék vagy szolgáltatás között elegendő mértékű felcserélhetőség áll fenn az azonos felhasználás tekintetében. A felcserélhetőséget vagy a helyettesíthetőséget nemcsak a szóban forgó termékek vagy szolgáltatások objektív jellegzetességeire figyelemmel kell értékelni. Figyelembe kell venni a versenyfeltételeket, valamint a piaci kereslet és kínálat szerkezetét is (2018. január 23-i F. Hoffmann-La Roche és társai ítélet, C-179/16, EU:C:2018:25, 51. pont, valamint az ott hivatkozott ítélezési gyakorlat).
- 384 Ezen elemekből következik, hogy két termék helyettesíthetőségének értékelése nem korlátozódik annak meghatározására, hogy e termékek funkcionális szempontból alkalmasak-e ugyanazon szükséglet kielégítésére, hanem azt is meg kell határozni, hogy gazdaságilag e termékek a gyakorlatban egymással ténylegesen helyettesíthetők-e. Két termék gazdasági helyettesíthetősége akkor állapítható meg, ha a relatív áraik változása esetén az egyik termék értékesítései átirányulnak a másik felé. E tekintetben hangsúlyozni kell, hogy amint az a Törvényszék által a megtámadott ítélet 1384. pontjában hivatkozott és a jelen ítélet 2. pontjában említett, a piac meghatározásáról szóló közlemény 13. pontjából kitűnik, közgazdasági nézőpontból a keresleti helyettesíthetőség jelenti a legközvetlenebb és leghatékonyabb fegyelmező erőt egy adott termék szállítóira. E helyettesíthetőség értékelése lényegében a kereslet árhoz viszonyított keresztrugalmasságának vizsgálatában áll, meghatározva azt, hogy a kismértékű, de tartós áremelkedés tárgyát képező termék fogyasztói helyettesítő termékek felé fordulnának-e.
- 385 A jelen ügyben a Törvényszék a megtámadott ítélet 1404. pontjában megállapította, hogy a perindopril iránti kereslet a többi ACE-gátló gyógyszer árához képest viszonylag rugalmatlan, és ezen ítélet 1573. pontjában hangsúlyozta, hogy a Servier e ténybeli elemet nem kérdőjelezte meg. Ezen elem a vitatott határozat (2460)–(2495) preambulumbekzdésében hivatkozott azon megfigyelésen alapul, miszerint a perindoprillal azonos gyógyászati felhasználásra szánt ACE-gátló gyógyszerek árának jelentős csökkenése ellenére a referencia-időszakban a perindopril ára stabil maradt, értékesítéseinek volumene pedig nőtt.
- 386 A Törvényszék ugyanakkor a megtámadott ítélet 1574–1586. pontjában lényegében úgy ítélte meg, hogy az a tény, hogy a perindopril iránti kereslet a többi ACE-gátló gyógyszer árának jelentős csökkenése ellenére is stabil maradt, „nem teszi lehetővé” a perindopril generikus változatainak piacra lépéséig „a nem az áron, hanem a minőségen alapuló versenynyomás hiányának megállapítását”, azzal az indokkal, hogy többek között a gyógyszeripari ágazat sajátosságai miatt a verseny nem csupán az árakon, hanem – többek között a többi ACE-gátló gyógyszer gyártóinak promóciós tevékenységei révén – a gyógyszereknek a gyógyszert rendelő orvosok által elismert minőségén is alapul. Ezen ítélet 1584. pontjában a Törvényszék ebből azt a következtetést vonta le, hogy a Bizottság a vitatott határozatban az érintett termékpiac meghatározása során túlzott jelentőséget tulajdonított az ártényezőnek.
- 387 Hangsúlyozni kell azonban, hogy az érintett piac meghatározása szempontjából valamely termék ára és értékesített mennyisége nem a verseny olyan elkülönülő típusának kifejeződése, amelyet fel lehetne hozni az e termék minőségétől függő versennyel vagy a kereskedelmi reklámozásának biztosítása érdekében tett erőfeszítésekkel szemben. Ellenkezőleg, a gazdasági helyettesíthetőség a szóban forgó termékek valamennyi jellemzőjét tükrözi, beleértve a promóciós költségeikhez, valamint tényleges vagy érzékelt minőségükhöz kapcsolódó jellemzőket is. A minőségi termék nyújtására való ösztönzés ugyanis végső soron a fogyasztó azon szándékától függ, hogy e minőségért fizessen, függetlenül attól, hogy – amint arra a Törvényszék helyesen rámutatott – a

gyógyszerek iránti keresletet inkább a gyógyszert rendelő orvosoknak, mintsem betegeknek a döntése irányítja, és hogy ez utóbbiak a különböző egészségbiztosítási mechanizmusok beavatkozása miatt általában nem viselik a teljes – akár szabályozott, akár nem szabályozott – árat.

- 388 Ebből következik, hogy függetlenül a gyógyszeripari ágazat azon sajátos jellemzőitől, amelyek az alkalmazandó szabályozáshoz, a gyógyszert rendelő orvosok szerepéhez és a gyógyszerek árának biztosítási mechanizmusokon keresztül történő átvállalásához kapcsolódnak, a bizonyos gyógyszerek közötti gazdasági helyettesíthetőséget az azonos terápiás javallatra szánt gyógyszerek értékesítéseinek az e gyógyszerek relatív árainak változásai által kiváltott átirányulására tekintettel kell vizsgálni. Az ilyen helyettesíthetőség hiányának megállapítása elkülönülő piac fennállására világít rá, függetlenül ennek okaitól, legyen szó akár az e piachoz tartozó gyógyszer vagy gyógyszerek tényleges minőségéről, akár a gyártóik által tett promóciós erőfeszítésekről.
- 389 E megfontolásokat egyébként a Törvényszék megfelelően figyelembe vette, amikor a megtámadott ítélet 1380–1398. pontjában megfogalmazta a gyógyszeripari ágazatban az érintett termékpiac meghatározására alkalmazandó elveket. Egyrészt ugyanis ezen ítélet 1386. pontjában kimondta, hogy „a gyógyszeripari ágazat versenymechanizmusait jellemző sajátosságok nem rontják le az árakkal összefüggő tényezők jelentőségét a versenynyomás értékelése során, ugyanakkor e tényezőket sajátos összefüggéseikre tekintettel kell értékelni”. Másrészt az említett ítélet 1390. pontjában kifejtette, hogy „az a körülmény, hogy a gyógyszeripari ágazatban az árak révén gyakorolt versenynyomás nagymértékben csökkent [...], [...] igazolhatja szűk piacok meghatározását”, és ugyanezen ítélet 1391. pontjában kimondta, hogy amennyiben „egy termékcsoporthoz nincs kitéve számottevő mértékben a más termékek által gyakorolt versenynyomásnak, és ily módon e csoport az érintett termékpiac alkotójának tekinthető, az e termékcsoporthoz bármely jelentős versenynyomás alól kivonó tényezők típusa vagy jellege csak korlátozott jelentőséggel bír, mivel az ilyen versenynyomás hiányának a megállapítása arra a következtetésre vezet, hogy az így meghatározott piacon erőfölényben lévő vállalkozás képes lehet a fogyasztók érdekeit megsérteni ezen a piacon azáltal, hogy visszaélészerű magatartásával megakadályozza a hatékony verseny fenntartását”.
- 390 A Törvényszék tehát nyilvánvalóan ellentmondásba keveredett, és figyelmen kívül hagyta az általa imént kifejtett ezen elveket, amikor a megtámadott ítélet 1399–1405. és 1574–1586. pontjában úgy ítélte meg, hogy a perindopril iránti kereslet árral szembeni viszonylagos rugalmatlansága az érintett piac meghatározása szempontjából nem releváns, mivel azt magyarázhatja, illetve igazolhatja e gyógyszer minősége és a gyártója által tett jelentős promóciós erőfeszítések. A Törvényszék tehát tévesen alkalmazta a jogot, ezért ezen ítélet 1399–1405. és 1574–1586. pontja jogellenes.
- 391 Ennélfogva a nyolcadik jogalapnak teljes egészében helyt kell adni.

3. A kilencedik és a tizedik jogalapról

- 392 Kilencedik jogalapjával a Bizottság arra hivatkozik, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor a megtámadott ítélet 1418–1566. pontjában elvetette a perindopril piacának meghatározása érdekében elvégzett, e gyógyszernek a többi ACE-gátló gyógyszerrel fennálló terápiás helyettesíthetőségi viszonyaira vonatkozó elemzést. Tizedik jogalapjával a Bizottság azt kifogásolja, hogy a Törvényszék ezen ítélet 1461–1463. pontjában elismerte a Servier által az első fokon benyújtott beadványaihoz mellékletként csatolt bizonyos iratok elfogadhatóságát e terápiás helyettesíthetőségi viszonyok Bizottság általi értékelésének vitatása érdekében.

393 A nyolcadik jogalapra adott válasza tekintettel, amelyből kitűnik, hogy ellentmondásos a Törvényszék által a megtámadott ítélet 1585. pontjában tett azon megállapítás indokolása, miszerint a Bizottság a termékek helyettesíthetőségének az árakra vonatkozó gazdasági megfontolásokra összpontosító elemzése alapján tévesen állapította meg, hogy a perindopril és a többi ACE-gátló gyógyszer nem helyettesíthető egymással, a kilencedik és a tizedik jogalapról nem szükséges határozni, mivel e többi jogalap e gyógyszerek terápiás helyettesíthetőségére vonatkozik.

4. A tizenegyedik jogalapról

a) A felek érvelése

394 Tizenegyedik jogalapjával a Bizottság azt kifogásolja, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 1611–1622. pontjában úgy ítélte meg, hogy a perindopril hatóanyagára vonatkozó technológia piacának meghatározása és a Servier e piacon fennálló erőfölényének megállapítása téves. A Törvényszék kizárólag a perindopril piacának meghatározása tekintetében általa megállapított hibákra támaszkodott. A Bizottság e tekintetben három kifogást hoz fel.

395 Első kifogásában azt állítja, hogy e két piac, bár szomszédos, mind a kínálati, mind a keresleti oldalon eltérő jellemzőkkel rendelkezik. Következésképpen a Törvényszék a megtámadott ítélet 1615. pontjában nem állíthatta volna, hogy mivel a perindopril piacának meghatározása érvénytelen, automatikusan érvénytelen az e gyógyszerre vonatkozó technológia piacának meghatározása, valamint szükségszerűen a Servier e piacon fennálló erőfölényének megállapítása is. A Törvényszék ezen okfejtés alátámasztása érdekében tévesen állította, hogy a vitatott határozat (2648)–(2651) preambulumbekzdéséből kitűnik, hogy a perindopril hatóanyagára vonatkozó technológia iránti kereslet a perindopril iránti keresletből ered. E preambulumbekzdések ugyanis nem tartalmaznak olyan elemet, amely alapján úgy lehetne tekinteni, hogy a perindopril hatóanyagára vonatkozó technológia iránti kereslet e gyógyszer piacának meghatározásától függ.

396 Második kifogásával a Bizottság azt állítja, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor a megtámadott ítélet 1618–1621. pontjában úgy ítélte meg, hogy a vitatott határozat nem következtethetett volna a Servier-nek a perindopril hatóanyagára vonatkozó technológia piacon fennálló erőfölényére a piacon fennálló erőfölény megnyilvánulásai alapján, mivel a Törvényszék által megállapítottak szerint ez utóbbi piac nem korlátozódott kizárólag a perindoprilra. Mivel ugyanis e két piac eltérő, a Servier első piacon fennálló erőfölényének megállapítása nem függ a második piacon fennálló erőfölényétől.

397 Harmadik kifogásával a Bizottság azt kifogásolja, hogy a Törvényszék figyelmen kívül hagyta a perindopril hatóanyagára vonatkozó technológia piacának elemzését, amely a vitatott határozatban, közelebbről a kereslet jellemzőit illetően a (2632)–(2647) preambulumbekzdésben, a Servier e piacon fennálló erőfölényét illetően pedig a (2671)–(2757) preambulumbekzdésben szerepel. A Törvényszék így elmulasztott válaszolni az előtte felhozott jogalapokra.

398 A Servier erre azt válaszolja, hogy e jogalap teljes egészében hatástalan, mivel a perindopril hatóanyagára vonatkozó technológia piacának meghatározására vonatkozó értékelést kifogásolja, noha a Törvényszék e kérdéstről nem határozott. A Bizottság állításával ellentétben ugyanis a

Törvényszék nem e piac meghatározásáról határozott, hanem a vitatott határozatban a Servier e piacon fennálló erőfölényével kapcsolatban tett megállapításokat vizsgálta felül a perindopril mint gyógyszer piacának téves meghatározása során elkövetett hibák miatt.

- 399 Egyébiránt az említett jogalap nem vezethet a megtámadott ítélet hatályon kívül helyezéséhez, mivel a Bizottság nem vitatta ezen ítélet 1627–1631. pontját, amelyen az említett ítélet rendelkező része alapul. E pontokból kitűnik, hogy a Törvényszék egyrészt azt állította, hogy „a Servier erőfölényének csak a [perindopril] piacán fennálló hiánya önmagában kétségesse teszi [...] a Servier terhére rótt erőfölénnyel való visszaélés fennállását” a perindopril hatóanyagára vonatkozó technológia piacán, másrészt pedig azt, hogy a vitatott határozat nem hivatkozik e vállalkozás egyetlen olyan magatartására sem, amelynek jogsértő jellege független lenne a perindopril piacán fennálló állítólagos erőfölényétől.
- 400 Továbbá a Servier azt állítja, hogy a Bizottság három kifogása hatástalan, és nélkülözi a ténybeli alapot.
- 401 Az első kifogás ténybeli hibákra vonatkozik, és elferdíti a megtámadott ítéletet, mivel a Törvényszék ezen ítélet 1615. pontjában csupán azt állapította meg, hogy a Bizottság a vitatott határozatban a perindopril piacának meghatározását használta fel az e gyógyszer hatóanyagára vonatkozó technológia piacának elemzésére.
- 402 Hasonlóképpen, a második kifogás a megtámadott ítélet 1618. és 1619. pontjának elferdítésén alapul, amely pontokban a Törvényszék hangsúlyozta, hogy a vitatott határozat a két érintett piacot nem egymástól függetlenül vizsgálta. Ezzel szemben e határozat 7.2.1.2.3. szakaszából kitűnik, hogy a perindopril hatóanyagára vonatkozó technológia iránti kereslet a perindopril iránti keresletből ered. A Bizottság a Servier-nek az e gyógyszer piacán fennálló erőfölényére támaszkodott, amikor e vállalkozásnak az említett gyógyszer hatóanyagára vonatkozó technológia piacán fennálló erőfölényére következtetett.
- 403 Ami a harmadik kifogást illeti, az hatástalan, mivel a Bizottság nem vitatta a Törvényszék azon értékelését, miszerint a perindopril piacának meghatározását érintő hibák kihatottak az e gyógyszer hatóanyagára vonatkozó technológia piacának meghatározására. A Servier hozzáteszi, hogy a Bizottság csupán egy jogalap megválaszolásának elmulasztására hivatkozik, anélkül hogy pontosítaná, hogy melyik jogalapról van szó.

b) A Bíróság álláspontja

- 404 A megtámadott ítélet 1615. pontjában a Törvényszék megállapította, hogy a perindopril hatóanyagára vonatkozó technológia piacának meghatározását illetően a vitatott határozatból kitűnik, hogy „[az e technológia] iránti kereslet a perindopril kész gyógyszere iránti keresletből ered ([e határozat] (2648)–(2651) preambulumbekzdése)”, és hogy „[a] Bizottság tehát a releváns piacnak a késztermékek piaca tekintetében elfogadott téves meghatározását alkalmazta a technológia piacára vonatkozó elemzése keretében, különösen az ez utóbbi piacon fennálló kereslet értékelését illetően”.
- 405 Mindazonáltal a vitatott határozat (2648)–(2651) preambulumbekzdésének olvasatából kitűnik, hogy bár a Bizottság megállapította, hogy a perindopril hatóanyagára vonatkozó technológia iránti kereslet az e gyógyszer iránti keresletből ered, e határozat (2649) preambulumbekzdésében azt is hangsúlyozta, hogy e jellegzetesség nem jelenti azt, hogy az e technológia iránti kereslet feltételei pontosan tükrözik a perindopril iránti kereslet feltételeit.

- 406 E körülmények alapján a Bizottság az említett határozat (2651) preambulumbekzdésében úgy ítélte meg, hogy a perindopril iránti kereslet viszonylagos rugalmatlanságára tekintettel valószínűleg az e gyógyszer hatóanyagára vonatkozó technológia iránti kereslet is rugalmatlan. E körülményekből következik, hogy ellentétben azzal, ami a megtámadott ítélet 1615. pontjának megfogalmazásából kitűnik, a vitatott határozat (2648)–(2651) preambulumbekzdésében szereplő, a perindopril hatóanyagára vonatkozó technológia iránti kereslet jellemzőire vonatkozó elemek nem magának a perindopril piacának a meghatározásán, hanem az e technológia iránti kereslet és az említett gyógyszer iránti kereslet között fennálló kapcsolatokon alapulnak, mivel e két termék egymást kiegészíti, ugyanis az előbbi az utóbbi gyártásához használt inputtermék.
- 407 Bár igaz tehát, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 1615. pontjában részlegesen és pontatlanul ismertette a vitatott határozat tartalmát, azt sugallva, hogy a Bizottság úgy határozta meg a perindopril hatóanyagára vonatkozó technológia piacát, hogy egyszerűen átvette e gyógyszer piacának meghatározását, ezen ítélet 1616. pontjában korlátozta e hiba terjedelmét, amikor jelezte, hogy „a Bizottság, amint azt előadja, a technológia piacának elemzése keretében más körülményeket is figyelembe vett a technológia piacának meghatározása érdekében, többek között a kínálati oldali helyettesíthetőség elemzését (a [vitatott] határozat (2657) és azt követő preambulumbekzdései)”.
- 408 Ennélfogva, az imént feltárt hibától eltekintve, nem megalapozott a Bizottság első kifogása, amellyel lényegében a vitatott határozat annyiban történő elferdítésére hivatkozik, amennyiben a Törvényszék nem vette figyelembe a két piac között mind a kínálati, mind pedig a keresleti oldalon fennálló különbségeket.
- 409 Végül a megtámadott ítélet 1617–1619. pontjában a Törvényszék úgy ítélte meg, hogy azon kérdésről, hogy a perindopril hatóanyagára vonatkozó technológia piaca hibásan került-e meghatározásra, vagy sem, a Servier e piacon fennálló erőfölényének bizonyításakor a Bizottság által elkövetett hibákra alapított jogalap vizsgálatakor nem szükséges határozni, azzal az indokkal, hogy a Bizottság „döntően” a perindopril piacának meghatározására „támaszkodott” a Servier-nek az e gyógyszer hatóanyagára vonatkozó technológia piacán fennálló erőfölénye megállapításakor. A Törvényszék ezen ítélet 1621. pontjában vonta le a következtetéseket a perindopril piaca meghatározásának téves jellegére vonatkozóan általa elvégzett értékelésből. A Törvényszék megállapította, hogy a Bizottság nem tudta bizonyítani, hogy a Servier erőfölényben volt az e gyógyszer hatóanyagára vonatkozó technológia piacán, és következésképpen az említett ítélet 1622. pontjában úgy ítélte meg, hogy helyt kell adni az első fokon felhozott, a Servier-nek a perindopril hatóanyagára vonatkozó technológia piacán fennálló erőfölényének bizonyítása során a Bizottság által elkövetett hibákra alapított jogalpnak.
- 410 Márpedig a jelen ítélet 380–390. pontjából kitűnik, hogy a Törvényszéknek a perindopril piaca meghatározásának téves jellegére vonatkozó értékelése maga téves jogalkalmazáson alapul. Ennélfogva meg kell állapítani, hogy a Törvényszék által a megtámadott ítélet 1611–1622. pontjában a Servier-nek a perindopril hatóanyagára vonatkozó technológia piacán fennálló erőfölényére vonatkozóan elvégzett értékelések téves előfeltevéseken alapulnak, és ennélfogva jogellenesek. Mivel ezen értékelések közvetlenül befolyásolják a megtámadott ítélet rendelkező részének 3. pontját, amelyben a Törvényszék a vitatott határozatot megsemmisítette annyiban, amennyiben az megállapította az EUMSZ 102. cikk Servier általi megsértését, a tizenegyedik jogalpnak helyt kell adni.

D. A fellebbezésre vonatkozó következtetés

- 411 Mivel a Bíróság az első–nyolcadik, valamint a tizenegyedik jogalapnak helyt adott, a Bizottság kérelmeinek megfelelően hatályon kívül kell helyezni a megtámadott ítélet rendelkező részének 1–3. pontját, amely pontokban a Törvényszék megsemmisítette először is a vitatott határozat 4. cikkét annyiban, amennyiben az megállapítja a Servier Krka megállapodásokban való részvételét, másodszer e határozat 6. cikkét, amely megállapítja, hogy a Servier megsértette az EUMSZ 102. cikket, harmadszor pedig az említett határozat 7. cikke (4) bekezdésének b) pontját és 7. cikkének (6) bekezdését, amely rendelkezések megállapítják a Servier-vel szemben az ugyanezen határozat 4., illetve 6. cikkében említett jogsértések miatt kiszabott bírság összegét.

VIII. A megtámadott ítélet hatályon kívül helyezésének következményeiről

- 412 Az Európai Unió Bírósága alapokmánya 61. cikkének első bekezdése szerint a Bíróság a Törvényszék határozatának hatályon kívül helyezése esetén az ügyet maga is érdemben eldöntheti, ha a per állása megengedi, illetve határozathozatalra visszautalhatja a Törvényszékhez.
- 413 A jelen ügyben a vitatott határozatnak az EUMSZ 101. cikk megsértésére vonatkozó 4. cikkének megsemmisítésére irányuló, első fokon felhozott kereseti jogalapokat illetően a Bíróság úgy ítéli meg, hogy a per állása nem engedi meg, hogy a Bíróság teljes egészében elbírálja az ügyet. Kilencedik jogalapjának második részében ugyanis a Servier azt állítja, hogy a Bizottság több értékelési hibát is elkövetett, amikor a Krka átruházási és licenciamegállapodást cél általi versenykorlátozásnak minősítette. Márpedig, amint az a jelen ítélet 307. pontjából kitűnik, a Törvényszék e minősítést pusztán azzal az indokkal érvénytelenítette, hogy a Krka vitarendezési és licenciamegállapodások tekintetében elutasította ugyanezen minősítést, anélkül azonban, hogy e második részről érdemben határozott volna. Ennélfogva az ügyet vissza kell utalni a Törvényszék elé, hogy határozzon az első fokon benyújtott kereset kilencedik jogalapjának második részéről.
- 414 Ami a vitatott határozatnak az EUMSZ 102. cikk megsértésére vonatkozó 6. cikkének megsemmisítésére irányuló, első fokon felhozott kereseti jogalapokat illeti, a fellebbezés nyolcadik jogalapjára adott válaszból kitűnik, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor úgy ítélte meg, hogy a Bizottság az érintett piac meghatározását tévesen korlátozta a perindopril piacára. A Törvényszék úgy ítélte meg, hogy ezen értékelés elegendő ahhoz, hogy az első fokon felhozott tizenegyedik jogalapnak helyt lehessen adni, anélkül hogy határozni kellene e jogalap első részéről, amelyben a Servier a Bizottság ökonometriai elemzését érintő több szabálytalanságra hivatkozott. Mivel a Törvényszék ezen első részről nem határozott, a per állása nem engedi meg, hogy a Bíróság e kérdésben döntést hozzon.
- 415 Ezenkívül a tizenegyedik fellebbezési jogalapra a jelen ítélet 404–410. pontjában adott válaszból kitűnik, hogy a Törvényszék nem vizsgálta meg önállóan a Servier első fokon felhozott tizenhatodik és tizenhetedik jogalapját, amely jogalapok a perindopril hatóanyagára vonatkozó technológia piacának meghatározása és a Servier e piacon fennálló erőfölényének megállapítása ellen irányultak, hanem egyszerűen megismételte azon indokokat, amelyek alapján helyt adott a Servier első fokon felhozott, a perindopril piacának meghatározása során elkövetett hibára alapított, tizenegyedik jogalapjának. A per állása tehát nem engedi meg a határozathozatalt, ezért az ügyet vissza kell utalni a Törvényszék elé, hogy határozzon az első fokon felhozott, az EUMSZ 102. cikk megsértésével kapcsolatos jogalapokról.

- 416 Ebben az összefüggésben a Bizottság kérte, hogy a Bíróság utalja vissza az ügyet a Törvényszék elé annak érdekében, hogy az a megtámadott ítéletet meghozó ítélkező testülettől eltérő összetételben eljárva hozzon határozatot.
- 417 A Törvényszék eljárási szabályzata 216. cikkének (1) bekezdése értelmében azonban, ha a Bíróság valamelyik tanács ítéletét helyezi hatályon kívül, az ügyet másik, azonos számú bíróval eljáró tanácsnak is ki lehet osztani, amely döntés a Törvényszék elnökének hatáskörébe tartozik. E tekintetben a Bíróságnak már volt alkalma hangsúlyozni, hogy az ügynek az ezen ügyet először megvizsgáló ítélkező testülettől eltérő összetételű ítélkező testület elé utalása az uniós jog keretében nem tekinthető általános jellegű kötelezettségnek (lásd ebben az értelemben: 2008. július 1-jei Chronopost és La Poste kontra UFEX és társai ítélet, C-341/06 P és C-342/06 P, EU:C:2008:375, 57. pont). A Bizottság kérelmének tehát nem kell helyt adni.
- 418 A fenti megfontolásokra tekintettel az ügyet vissza kell utalni a Törvényszék elé annak érdekében, hogy az határozzon a Servier által első fokon benyújtott kereset kilencedik jogalapjának második, a Krka átruházási és licenciamegállapodás cél általi versenykorlátozásnak minősítésére vonatkozó részéről, az első fokon felhozott, az EUMSZ 102. cikk megsértésére vonatkozó tizennegyedik–tizenhetedik jogalapról, valamint az első fokon felhozott, a bíróság összegének vitatására irányuló másodlagos jogalapokról.

IX. A Törvényszék előtti keresetről

- 419 Első fokon benyújtott keresetében a Servier a kilencedik jogalapjának első részében a Krka vitarendezési és licenciamegállapodások cél általi versenykorlátozásnak minősítését vitatja. Tizedik jogalapjával a Servier a Krka vitarendezési megállapodás és a Krka átruházási és licenciamegállapodás hatás általi versenykorlátozásnak minősítését vitatja.
- 420 Tekintettel különösen arra a körülményre, hogy e jogalapok a Törvényszék előtt kontradiktórius vita tárgyát képezték, és hogy a vizsgálatukhoz nem szükséges semmilyen további pervezető vagy bizonyításfelvételi intézkedés meghozatala, a Bíróság úgy ítéli meg, hogy a kilencedik jogalap első részét, valamint tizedik jogalapot illetően a per állása megengedi a határozathozatalt.

A. Az első fokon benyújtott kereset kilencedik jogalapjának első részéről

1. A felek érvelése

- 421 Kilencedik jogalapjának első részében a Servier a Krka vitarendezési és licenciamegállapodások cél általi versenykorlátozásnak minősítését vitatja, és e tekintetben öt kifogást hoz fel. Először is azt állítja, hogy „a határozat elferdíti a tényeket annak megállapításával, hogy a Krka képes volt rövid időn belül a piacokra belépni”, másodsor, hogy „a határozat elferdíti a felek szándékait és az elérni kívánt – egyébként jogszerű – célokat”, harmadszor, hogy „a határozat tévesen minősíti a megállapodásokat piacfelosztónak”, negyedszer, hogy „a megállapodások tartalma a cél általi korlátozásnak minősítést sem igazolja, hanem éppen ellenkezőleg a jogszerű jellegüket bizonyítja”, és ötödször, hogy „a határozat tévesen minősíti a megállapodásokat cél általi versenykorlátozásnak, noha korlátozó hatásaik hipotetikusak voltak”. A Bíróságnak meg kell vizsgálnia, hogy a perindopril piacainak a Krka vitarendezési és licenciamegállapodások révén történő felosztásában álló jogsértés Bizottság általi megállapítása a Servier által ezen öt kifogás keretében hivatkozott téves jogalkalmazásokon és ténybeli hibákon alapul-e.

422 A Bizottság vitatja ezen érvelést.

2. A Bíróság álláspontja

- 423 Előzetesen emlékeztetni kell arra, hogy a versenyszabályok megsértésének fennállását csak akkor lehet helyesen értékelni, ha a vitatott határozatban hivatkozott valószínűsítő körülményeket nem elszigetelten, hanem összességükben vizsgáljuk, figyelembe véve az érintett termékpiac jellemzőit (1972. július 14-i Imperial Chemical Industries kontra Bizottság ítélet, 48/69, EU:C:1972:70, 68. pont). Az EUMSZ 263. cikkben foglalt jogszerűségi vizsgálat a Bizottság által az EUMSZ 101. és EUMSZ 102. cikk alkalmazására vonatkozó eljárásokban hozott határozatok valamennyi elemére kiterjed, amelyeket a Törvényszék mind jogi, mind pedig ténybeli szempontból alapos felülvizsgálatnak vet alá a felek által felhozott jogalapok fényében (2014. szeptember 11-i CB kontra Bizottság ítélet, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, 44. pont; 2016. január 21-i Galp Energía España és társai kontra Bizottság ítélet, C-603/13 P, EU:C:2016:38, 72. pont).
- 424 E tekintetben, bár az első fokon felhozott kilencedik jogalap első része öt kifogásra tagolódik, a Servier által ebben az összefüggésben előadott valamennyi érv vagy arra a kérdésre vonatkozik, hogy a Krka a Krka vitarendezési és licenciamegállapodások megkötésének időpontjában a Servier potenciális versenytársa volt-e annak ellenére, hogy a Krkát a 947. sz. szabadalom érvénytelenítésére irányuló kísérletei során egymást követően érték a kudarcok a bíróságok előtt, vagy pedig arra a kérdésre, hogy e megállapodások együttesen olyan piacfelosztó megállapodásnak minősültek-e, amely az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése értelmében vett cél általi versenykorlátozásnak minősül. Hangsúlyozni kell, hogy a Servier ezen érvelése, amely kifejezetten a Krka vitarendezési és licenciamegállapodásokra vonatkozik, átfedésben van az első fokon felhozott, arra vonatkozó negyedik jogalapja keretében előadott érveléssel, hogy a szabadalmi jogvitákat egyezség útján rendező megállapodások és a szabadalmi licenciára vonatkozó megállapodások a jellegüknél fogva jogszerűek.
- 425 A jelen ítélet 131. pontjában megállapítottaknak megfelelően először is meg kell vizsgálni – annyiban, amennyiben a Servier e kérdést a Törvényszék előtt felvetette –, hogy a Bizottság érvényesen minősíthette-e a Krka megállapodásokat a Krka által a Servier-vel szemben támasztott potenciális verseny korlátozásának. E célból meg kell vizsgálni, hogy a Krka vitarendezési és licenciamegállapodások megkötésének időpontjában fennállt-e annak a tényleges és konkrét lehetősége, hogy a Krka belép a perindopril piacára, és versenyez a Servier-vel. E vizsgálat szükségessé teszi annak meghatározását, hogy a Krka elegendő olyan lépést tett-e, amely alapján bizonyítható, hogy határozott szándéka volt az, hogy olyan határidőn belül belépjen a piacra, amely alkalmas arra, hogy versenynyomást gyakoroljon a Servier-re, és erre képes is volt, valamint meg kell vizsgálni, hogy e belépésnek esetleg nem voltak-e leküzdhetetlen akadályai, azzal, hogy a potenciális verseny megállapítását adott esetben további bizonyítékok is alátámaszthatják.
- 426 Ha ez a helyzet, akkor második lépésben a jelen ítélet 107. pontjában megállapítottaknak megfelelően meg kell határozni, hogy a Krka vitarendezési és licenciamegállapodások olyan piacfelosztó megállapodásnak minősültek-e, amely az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése értelmében a célja által korlátozta a versenyt, amint azt a Bizottság a vitatott határozatban megállapította. E célból meg kell vizsgálni e megállapodások célkitűzéseit, valamint azt a gazdasági kapcsolatot, amely a vitatott határozat szerint fennállt közöttük. Közelebbről azon kérdést kell megvizsgálni, hogy a Servier által a Krka licenciamegállapodás révén a Krka részére történő értékátruházás kellően jelentős volt-e ahhoz, hogy arra ösztönözze a Krkát, hogy elfogadja a perindopril nemzeti piacainak közte és a Servier közötti felosztását, akár csak ideiglenesen is

lemondva arról, hogy belépjen a Servier fő piacaira, annak ellenében, hogy biztos lehessen abban, hogy a perindopril saját maga által kifejlesztett generikus változatát a saját fő piacain forgalmazhatja, anélkül hogy fennállna annak a kockázata, hogy a Servier bitorlási keresetet indít vele szemben. Végül annyiban, amennyiben a Servier e kérdést releváns módon veti fel, figyelembe kell venni a Krka megállapodásokban részes felek szándékait, mivel azok hozzájárulhatnak az e megállapodásokkal elérni kívánt objektív célok bizonyításához.

a) A Krka által a Servier-vel szemben támasztott potenciális versenyről

- 427 A vitatott határozat (1672)–(1700) preambulumbekzdése szerint a Krka volt az első olyan generikusgyógyszer-gyártó, amely kihívást jelentett a Servier számára a perindopril piacán fennálló helyzetét illetően. E két vállalkozás már tényleges versenytárs volt a Cseh Köztársaság, Litvánia, Magyarország, Lengyelország és Szlovénia piacán, ahol a Krka elkezdte forgalmazni a perindopril egy generikus változatát. Az Unión belüli többi nemzeti piacon a Krka a Servier potenciális versenytársa volt. A Krka az e többi piacra való belépését konkrét és elegendő lépésekkel készítette elő, mivel többek között forgalombahozatali engedélyeket kapott Franciaországban, Hollandiában, valamint az Egyesült Királyságban, és már rendelkezett egy piacra vitelre kész termékkel. E többi piac némelyikén már együttműködött kereskedelmi partnerekkel. A Bizottság e határozat (1685) preambulumbekzdésében megállapította, hogy számos, az ESZH 2006. július 27-i határozatát megelőző okirati bizonyítékból kitűnik, hogy a Krka akkoriban meg volt győződve arról, hogy pernyertes lesz a Krka, illetve kereskedelmi partnerei és a Servier között a 340. és a 947. sz. szabadalom érvényessége tárgyában folyamatban lévő jogvitákban.
- 428 Így a vitatott határozat szerint a Krka vitarendezési és licenciamegállapodások megkötése előtt a Krka már versenyben állt a Servier-vel bizonyos nemzeti piacokon, és azokon a piacokon, ahol még nem volt jelen, nemcsak hogy képes volt arra, hogy e piacokra rövid időn belül belépjen, hanem határozottan ez is volt a szándéka. E körülményekre tekintettel a Krkát a Servier potenciális versenytársának lehetett tekinteni.
- 429 A Servier magukat e körülményeket nem vitatja, még ha azt is állítja, hogy a Krka stratégiája „a közép- és kelet-európai piacokra, nem pedig a nyugat-európai piacokra összpontosult”. Azt állítja, hogy a Bizottság nem tekinthette volna úgy, hogy a Krka vitarendezési és licenciamegállapodások megkötésének időpontjában a Krkát még mindig az ő potenciális versenytársának lehetett tekinteni. A Servier lényegében azt rója fel a Bizottságnak, hogy elferdítette a felek, és különösen a Krka szándékait, amikor megtagadta annak elismerését, hogy e vállalkozást a bíróságok előtti sorozatos kudarcai meggyőzték arról, hogy a 947. sz. szabadalom érvényes, és hogy ezért előnyösebb számára az, ha a Servier-vel tárgyal annak érdekében, hogy a fő piacain e szabadalomra vonatkozó licenciat kapjon. Ezek a Krka által bíróságok előtt elszenvedett, az ESZH 2006. július 27-i határozatából és a High Court 2006. október 3-i határozatából eredő kudarcok leküzdhetetlen akadályt jelentettek e vállalkozás számára azzal kapcsolatban, hogy a Servier fő piacaira rövid időn belül belépjen. A Krka egy 2006. szeptember 13-i belső dokumentuma bizonyítja, hogy az ESZH 2006. július 27-i határozata miatt e vállalkozás megváltoztatta a stratégiáját, amikor úgy döntött, hogy felhagy az erbuminnak a 947. sz. szabadalom oltalma alatt álló alfa kristályos formájából álló saját perindopriljának forgalmazásával, és inkább e gyógyszer nem szabadalombitorló formájának kifejlesztésébe kezd.
- 430 Ezenkívül a Servier emlékeztet arra, hogy közvetlenül az ESZH 2006. július 27-i határozatát követően egyrészt kapcsolatba lépett vele a Krka, amely bizonyos nemzeti piacok vonatkozásában a szabadalmi licencia lehetősége után érdeklődött, és hogy másrészt a Servier az Egyesült

Királyságban a Krkával szemben a 340. és a 947. sz. szabadalommal kapcsolatos bitorlási eljárást indított ideiglenes intézkedés iránti kérelmet is benyújtva. Jóllehet a Krka e szabadalmak megsemmisítése iránt viszontkeresetet terjesztett elő, a Servier szerint az egyébként költséges és kockázatos peres eljárásokhoz csak csekély érdeke fűződött.

- 431 A jelen ügyben annak eldöntése érdekében, hogy a Servier megalapozottan hivatkozik-e arra, hogy az ESZH 2006. július 27-i határozata és a High Court 2006. október 3-i határozata miatt a Krka már nem rendelkezik a Servier fő piacaira történő belépésre való képességgel, sem erre irányuló határozott szándékkal, tehát már nem minősült potenciális versenyforrásnak, emlékeztetni kell arra, hogy az olyan szabadalom fennállása, amely egy közkinccsé vált hatóanyag előállítási eljárását oltalmazza, önmagában nem tekinthető leküzdhetetlen akadálnak, és nem zárja ki, hogy az érintett originálszójoggyártó potenciális versenytársának minősüljön egy olyan generikusgyógyszer-gyártó, amelynek ténylegesen fennáll a határozott szándéka és képessége belépni a piacra, és amely az intézkedései révén késznek mutatkozik arra, hogy vitassa e szabadalom érvényességét, és felvállalja annak kockázatát, hogy a piacra történő belépése során az e szabadalom jogosultja által indított szabadalombitorlási keresettel szembesüljön (2020. január 30-i Generics (UK) és társai ítélet, C-307/18, EU:C:2020:52, 46. pont). Egyébiránt, amint a jelen ítélet 132. pontjában megállapításra került, akkor, ha még folyamatban vannak közöttük a szóban forgó szabadalom érvényességének kérdésével kapcsolatos jogviták, meg kell vizsgálni az összes releváns körülményt azon következtetés levonását megelőzően, hogy a szabadalom jogosultja és az ilyen generikusgyógyszer-gyártó nem potenciális versenytársak.
- 432 Ugyanis, ami a Krka arra vonatkozó határozott szándékát illeti, hogy folytatja a perindopriljának forgalmazása érdekében tett erőfeszítéseit, valamint azon kérdést illetően, hogy a Krkát bíróságok előtt ért kudarcok e vállalkozás rövid időn belül való piacra lépésének leküzdhetetlen akadályát képezték-e, amely piacra lépés a jelen ítélet 101. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlat értelmében alkalmas lett volna arra, hogy a Servier-re annak fő piacain versenynyomást gyakoroljon, a Bizottság által a vitatott határozat (1686)–(1691) preambulumbekzdésében hivatkozott bizonyítékokból kitűnik, hogy sem az ESZH 2006. július 27-i határozata, sem pedig a High Court 2006. október 3-i határozata nem készítette a Krkát arra, hogy felhagyjon az e piacokra való belépésre irányuló erőfeszítéseivel. Egyébiránt ezen időszakban, amint az a vitatott határozatnak a Servier által nem vitatott (1687) és (1700) preambulumbekzdéséből kitűnik, a Krkának Magyarországon 2006 szeptemberében sikerült elérnie a Servier 947. sz. szabadalommal kapcsolatos ideiglenes intézkedés iránti kérelmének elutasítását, noha a Krka a magyar piacon már forgalmazta az erbuminnak a 947. sz. szabadalom oltalma alatt álló alfa kristályos formájából álló saját perindoprilját.
- 433 Közelebbről, a vitatott határozat (1687) és (1688) preambulumbekzdésében a Bizottság olyan dokumentumokra hivatkozott, amelyekből éppen ellenkezőleg az tűnik ki, hogy a Krka kritikus volt az ESZH 2006. július 27-i határozatával szemben, és elhatározta, hogy nem törődik bele. Többek között a Krka egyik alkalmazottjának az e határozat (895) és (1688) preambulumbekzdésében szó szerint hivatkozott tanúvallomásából kitűnik, hogy „[a]mi különösen zavar minket, az az, hogy ez az eljárás hátrányosan megkülönböztető volt a generikus termékek ágazatával szemben, és nem hagyjuk, hogy ilyen könnyen megússzák”. A Krka nevében tett e kijelentés cáfolja a Servier azon állítását, miszerint a Krka lemondott arról, hogy vitassa a 947. sz. szabadalom érvényességét annak érdekében, hogy beléphessen a Servier fő piacaira. Ezenkívül a Krka által az ESZH 2006. július 27-i határozatát követően hozott konkrét intézkedések megerősítik, hogy e vállalkozás nem fogadta el e szabadalom érvényességét, mivel azt az ESZH

előtt továbbra is vitatta, és 2006. szeptember 1-jén és 8-án viszontkereseteket nyújtott be a Servier-vel szemben a 947. és a 340. sz. szabadalom megsemmisítése iránt a Servier által az Egyesült Királyságban indított bitorlási eljárások keretében.

- 434 Egyébiránt egyetlen, a Krka vitarendezési és licenciamegállapodásokkal egyidejű dokumentum sem utal arra, hogy az ESZH 2006. július 27-i határozata és a High Court 2006. október 3-i határozata oly mértékben megváltoztatta a 947. sz. szabadalom érvényességének a Krka általi megítélését, hogy lemondott volna a saját perindoprilljának forgalmazásával kapcsolatos terveiről. Közlelebbről, a Krka 2006. szeptember 13-i, a Servier által hivatkozott belső dokumentuma, amely szerint a Krka perindoprillal kapcsolatos tevékenységeit az e gyógyszer nem szabadalombitorló változatának kifejlesztésével kapcsolatos munkák miatt be kellett szüntetni, nem értelmezhető úgy, mint amely a Krka vezetőinek stratégiai döntését tükrözi. Amint azt ugyanis a Bizottság a vitatott határozat (1687) preambulumbekzdésében hangsúlyozta, e belső dokumentum csupán az e vállalkozás „Kutatás és fejlesztés” osztályának operatív ülésein kifejtett álláspontokat rögzíti, amelyek Servier általi értelmezését mindenesetre cáfolja az a tény, hogy a Krka folytatta az erbuminnak a 947. sz. szabadalom oltalma alatt álló alfa kristályos formájából álló saját perindoprilljának gyártását, amint azt a Krka ugyanezen belső dokumentumai is tanúsítják, ahogyan arra a Bizottság e határozat 2260. lábjegyzetében rámutatott. Mindenesetre a Bizottság által az említett határozat (1686)–(1691) preambulumbekzdésében hivatkozott ellenbizonyítékokra tekintettel e belső dokumentum nem bizonyítja meggyőzően azt, hogy – amint azt a Servier állítja – a Krka az ESZH 2006. július 27-i határozatát követően véglegesen lemondott volna arról, hogy e perindoprillal belépjen a Servier fő piacaira. E bizonyítékok ugyanis objektív módon tanúsítják, hogy a Krka továbbra is rendelkezett a Servier fő piacaira való belépésre való képességgel, valamint hogy továbbra is fennállt az e piacokra való belépésre irányuló szándéka.
- 435 Amennyiben a Servier azt kifogásolja, hogy a Bizottság „elferdítette” a felek szándékát, emlékeztetni kell arra, hogy a Bizottság a vitatott határozat (1688) és (1690) preambulumbekzdésében elismerte, hogy a Krka az ESZH 2006. július 27-i határozatát követően már nem volt olyan határozottan meggyőződve a perben képviselt álláspontjának helyességéről, valamint hogy a Krka e határozatra reagálva vette fel a kapcsolatot a Servier-vel annak érdekében, hogy megvitassák annak lehetőségét, hogy a Servier bizonyos földrajzi piacok tekintetében a 947. sz. szabadalomra vonatkozó licenciat ad a számára.
- 436 A Krka e kezdeményezése sem bizonyítja azonban azt, hogy e vállalkozás lemondott arról, hogy az erbuminnak a 947. sz. szabadalom oltalma alatt álló alfa kristályos formájából álló saját perindoprillja révén a Servier-vel ez utóbbi fő piacain versenyezzen. Amint ugyanis a Bizottság által a vitatott határozat (912) és (1688) preambulumbekzdésében hivatkozott bizonyítékokból kitűnik, a Krka tudatában volt annak, hogy a Servier az ESZH 2006. július 27-i határozatát követően azért fogadta el, hogy tárgyal vele, mivel „komoly fenyegetést” jelentett a Servier-re nézve, amely „úgy vélte, hogy a Krka az ESZH előtti felszólalási eljárásban és az Egyesült Királyságban folyamatban lévő visszavonási eljárásban rendelkezett a legjobb és legteljesebb bizonyítékokkal”. Ebből következik, hogy az ESZH előtt és az Egyesült Királyságban folyamatban lévő jogviták tárgyát képező 947. sz. szabadalom érvényességével kapcsolatban a Krka és a Servier között fennálló nézeteltérés, amelyet e két vállalkozás komolynak tekintett, a köztük fennálló potenciális versenyviszonyra utaló további valószínűsítő körülménynek minősül (lásd ebben az értelemben: 2020. január 30-i Generics (UK) és társai ítélet, C-307/18, EU:C:2020:52, 52. pont), mivel e verseny egyébként olyan határidőn belül ténylegessé válhatott, amely a jelen ítélet 101. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlat értelmében alkalmas volt arra, hogy

versenynyomást gyakoroljon a Servier-re. Szükségszerűen erről van szó, mivel e verseny fennállása ténylegesen befolyásolta a Servier üzleti magatartását, ugyanis e vállalkozást arra készítette, hogy licenciát adjon a Krkának ez utóbbi fő piacain.

- 437 Egyébiránt a Servier arra alapított érve, hogy a Krka kezdeményezte a licencia megadásával kapcsolatos tárgyalásokat, összekeveri egyrészt a Krkának a tárgyalások esetleges eredménytelensége esetén fennálló szándékait, másrészt a Krka által e tárgyalások keretében követett üzleti célokat. Márpedig csak az előbbiek relevánsak annak értékelése szempontjából, hogy a Krka vitarendezési és licenciamegállapodások aláírásának időpontjában fennállt-e potenciális verseny a Servier és a Krka között. A Krka által az említett tárgyalások keretében követett, állítólag jogszerű üzleti célkitűzések kizárólag e megállapodások céljának értékelése szempontjából voltak relevánsak.
- 438 E tekintetben ugyanis emlékeztetni kell arra, hogy ha több olyan vállalkozás köt egymással megállapodást, amelyek a gyártási lánc ugyanazon szintjén működnek, és amelyek közül bizonyos vállalkozások nincsenek jelen az érintett piacon, e megállapodás megkötése arra utaló jelentős valószínűsítő körülménynek minősül, hogy az említett vállalkozások között versenyviszony áll fenn (2020. január 30-i Generics (UK) és társai ítélet, C-307/18, EU:C:2020:52, 55. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 439 Márpedig, ha az a tény, hogy a Krka a Krka vitarendezési és licenciamegállapodásokhoz hasonló megállapodások megkötése céljából tárgyalásokat folytat a Servier-vel, elegendő lenne annak bizonyításához, hogy a Krkának már nem állt határozott szándékában az, hogy az erbuminnak a 947. sz. szabadalom oltalma alatt álló alfa kristályos formájából álló saját perindoprilja révén versenyezzen a Servier-vel, vagy akár annak alátámasztásához, hogy a Servier fő piacaira való ilyen belépésnek leküzdhetetlen akadálya volt, annak ellenére, hogy fennálltak objektív bizonyítékok, úgymint a Bizottság által a vitatott határozat (1686)–(1691) preambulumbekzdésében hivatkozott bizonyítékok, ez – a jelen ítélet előző pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlattal ellentétben – azt jelentené, hogy valamely vállalkozás azon döntése, hogy a gyártási lánc azonos szintjén működő más vállalkozással tárgyalásokat folytat, majd megállapodást köt azzal a céllal, hogy az érdemeken alapuló versenyt együttműködéssel helyettesítsék, azzal a következménnyel járhatna, hogy e vállalkozás a szerződéses partnerének többé már nem a potenciális versenytársa. Ha így lenne, akkor valamely vállalkozás azon tudatos döntése, hogy versenyellenes célú megállapodás megkötésében álló üzletpolitikát folytat, e megállapodást kivonhatná az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésében foglalt tilalom hatálya alól, ezáltal jelentős részben megfoszthatná e rendelkezést a hatékony érvényesülésétől.
- 440 A fentiekre tekintettel a Servier érvelése nem teszi lehetővé a Bizottság által a vitatott határozat (1700) preambulumbekzdésében tett azon megállapítás megcáfolását, miszerint a Krka vitarendezési és licenciamegállapodások megkötésének időpontjában a Krka a Servier potenciális versenytársa volt.
- 441 Ennélfogva a Servier-nek a Krka által gyakorolt potenciális versenyre vonatkozó érvelését el kell utasítani.

b) A piacfelosztó megállapodás fennállásáról

- 442 Második kifogásával a Servier azt állítja, hogy a Bizottság tévesen állapította meg, hogy a Krka vitarendezési és licenciamegállapodások célja az volt, hogy a Krkával egymás között felosszák a piacokat.
- 443 A Servier először is azt állítja, hogy e megállapodásokat a 947. sz. szabadalom érvényességének elismerése miatt kötötték, és azok arra irányultak, hogy megoldást találjanak a közte és a Krka között fennálló jogvitákra. A Krka ugyanis a 947. sz. szabadalom és az ESZH 2006. július 27-i határozata miatt nem forgalmazhatta a saját perindoprilját.
- 444 Ezen érveléssel azonban a Servier lényegében az e szabadalom érvényességének állítólagos elismerésére alapított, a Krka által gyakorolt potenciális verseny hiányára és a piacfelosztó megállapodás fennállására vonatkozó állításainak megisméltésére szorítkozik. Márpedig a Bíróság ezen érveket a jelen ítélet 427–440., illetve 178–184. pontjában kifejtett indokok alapján már elutasította.
- 445 A Servier másodszor az olyan piacfelosztó megállapodás fennállását vitatja, miszerint a Krka lemondott arról, hogy belépjen a Servier fő piacaira, annak ellenében, hogy a Krka fő piacain *de facto* duopóliumot hoznak létre. A Servier szerint azonban a Krka vitarendezési és licenciamegállapodások kikötéseiből kitűnik, hogy mindkét megállapodásnak jogszerű célja volt. Közelebbről semmi nem enged arra következtetni, hogy a Krka licenciamegállapodás ilyen duopóliumot kívánt létrehozni. Ellenkezőleg, számos, a Krka vitarendezési és licenciamegállapodások megkötésével egyidejű dokumentum azt bizonyítja, hogy az e két vállalkozás közötti verseny intenzív volt. A Bizottság tévesen állította a vitatott határozat (1724) és (1728) preambulumbekzdésében, hogy a Servier a Krka licenciamegállapodásban kötelezettséget vállalt arra, hogy nem vezet be harmadik versenytársat a Krka fő piacaira. Ezenkívül a Servier azt állítja, hogy a vitatott határozat elferdít egy 2005. szeptember 29-én kelt és többek között e határozat (849) preambulumbekzdésében említett dokumentumot, amelyben a Krka egyik alkalmazottja „a piac ellenőrzésére irányuló közös tevékenységre” hivatkozott.
- 446 A Servier vitatja, hogy a Krka licenciamegállapodás arra ösztönözhetette a Krkát, hogy fogadja el a Krka vitarendezési megállapodásban előírt versenykorlátozásokat. Még ha e licenciamegállapodás egyezsége való ösztönzést jelentett is, az ilyen körülmény önmagában nem elegendő az EUMSZ 101. cikk megsértésének megállapításához, mivel a felek szándékaiból az következik, hogy e megállapodások jogszerű célokat követtek. Ezenkívül e határozat (1738) preambulumbekzdésében a Bizottság tízmillió euróra becsülte azt a nyereséget, amelyet a Krka e licenciamegállapodásból húzhatott, ugyanakkor minimalizálta a megállapodás versenyt támogató hatásait azzal az – e határozat (1833) preambulumbekzdésében kifejtett – indokkal, hogy „nem világos, hogy a Krka vitarendezési megállapodás milyen mértékben erősítette ténylegesen a versenyhelyzetet a licenciatartó tagállamokban, mivel a Krka [a Krka vitarendezési] megállapodást megelőzően e tagállamok közül ötben már piacra vitte a perindoprilját”. A Servier azt is hangsúlyozza, hogy a Krka e megállapodások megkötését követően is szabadon beléphetett a Servier fő piacaira nem szabadalombitorló termékkel.
- 447 Amennyiben a Servier a Krka vitarendezési és licenciamegállapodások kikötéseinek állítólag „jogszerű” jellegére hivatkozik, mindenekelőtt emlékeztetni kell arra, hogy noha azok az objektív célok, amelyeket bizonyos megállapodások a verseny tekintetében el kívánnak érni, az esetleges versenyellenes céljuk értékelése szempontjából kétségtelenül relevánsak, az a körülmény, hogy a részt vevő vállalkozások a verseny megakadályozására, korlátozására vagy torzítására irányuló

szándék nélkül jártak el, valamint az a tény, hogy bizonyos jogszerű célokat követtek, az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének alkalmazása szempontjából nem meghatározó (2023. december 21-i European Superleague Company ítélet, C-333/21, EU:C:2023:1011, 167. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Így az a tény, hogy a gyártási lánc azonos szintjén működő vállalkozások esetében a valamely szabadalom érvényességével kapcsolatos jogvita lezárása érdekében egymás között ilyen megállapodások megtárgyalásában álló üzleti stratégia e vállalkozások szempontjából logikus és észszerű, egyáltalán nem bizonyítja, hogy e stratégia folytatása versenyjogi szempontból igazolható.

- 448 Ezenkívül, amint a jelen ítélet 226. pontjában megállapításra került, kétségtelenül igaz, hogy a szabadalmi jogvitát egyezség útján rendező megállapodásokat, csakúgy mint az ilyen megállapodásokhoz kapcsolódó licenciamegállapodásokat, a vitatott szabadalom érvényességének a felek általi elismerése alapján jogszerű célból teljesen jogszerűen is meg lehet kötni. Egyébiránt a hatóságok ösztönzik az egyezségkötéseket, mivel azok erőforrás-megtakarítást tesznek lehetővé, vagyis előnyösek a nagyközönség számára (2020. január 30-i Generics (UK) és társai ítélet, C-307/18, EU:C:2020:52, 79. pont). Hasonlóképpen, amint arra a Servier az első fokon benyújtott keresetlevelében helyesen rámutat, tagadhatatlan, hogy az olyan licenciamegállapodás, amely lehetővé teszi valamely generikusgyógyszer-gyártó számára, hogy belépjen bizonyos, a szabadalom fennállása miatt a verseny előtt lezárt piacokra, elméletileg alkalmas arra, hogy e piacokon a versenyt támogató hatásokat váltson ki.
- 449 Mindazonáltal, amint az a jelen ítélet 226. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatból következik, az, hogy bizonyos megállapodások olyan célt követnek, amely absztrakt módon alkalmas arra, hogy jogszerű legyen, e megállapodásokat nem vonhatja ki az EUMSZ 101. cikk alkalmazása alól, amennyiben bebizonyosodik, hogy az említett megállapodások egyúttal a piacok felosztására vagy más versenykorlátozás megvalósítására is irányulnak. Egyébiránt, amint arra a jelen ítélet 178–184. pontja emlékeztetett, az, hogy valamely megállapodás főszabály szerint jogszerű jogi formát ölt, és hogy e megállapodás szövege nem fed fel nyilvánvaló versenyellenes célt, önmagában nem döntő azon kérdés szempontjából, hogy e megállapodás az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének megsértését eredményezi-e. Ugyanis minden megállapodást a konkrét tartalmára és gazdasági összefüggéseire tekintettel, és különösen az érintett piac helyzetének fényében kell értékelni.
- 450 Márpedig a jelen ügyben a Servier által az első fokon felhozott kilencedik jogalapja keretében előadott, a Krka vitarendezési és licenciamegállapodások tartalmára vonatkozó érvek először is elvonatkoztatnak attól a tényről, hogy az e megállapodások közötti kapcsolatok miatt elengedhetetlen a rendelkezéseiket nem elszigetelten, hanem egységes egészként vizsgálni. Másodszor, ezen érvek nem veszik figyelembe azt, hogy a Krka licenciamegállapodás engedélyezte a Krka számára, hogy az erbuminnak a 947. sz. szabadalom oltalma alatt álló alfa kristályos formájából álló saját perindoprilját a fő piacain forgalmazza, amelyekre az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének a vitatott határozatban megállapított megsértése nem vonatkozik, miközben a Krka vitarendezési megállapodás megtiltotta a Krka számára, hogy e gyógyszert a Servier fő piacain forgalmazza, amelyekre e jogsértés vonatkozik.
- 451 Ami a Krka vitarendezési és licenciamegállapodások közötti kapcsolatokat illeti, e megállapodások rendelkezéseiből és megkötésük körülményeiből – amint azokat a Bizottság a vitatott határozat (1703) preambulumbekkezdésében ismertette – egyértelműen kitűnik, hogy gazdasági szempontból e megállapodások összekapcsolódnak abban az értelemben, hogy – amint arra a Bizottság e határozat (1702) preambulumbekkezdésében rámutatott – nem kötötték volna meg az egyiket a másik nélkül. Egyébiránt e kapcsolatot alátámasztják a Bizottság által a vitatott határozat

(1746) és (2103) preambulumbekzdésében hivatkozott okirati bizonyítékok, amelyekből kitűnik, hogy a Krka úgy vélte, hogy a Krka licenciamegállapodás az előfeltétele annak, hogy elfogadja, hogy tartózkodik a Servier fő piacaira való belépéstől, mivel a Krka vitarendezési megállapodásban előírt korlátozások elengedhetetlenek voltak e licencia megszerzéséhez. Ily módon, amennyiben a Servier – anélkül, hogy vitatná magát e kapcsolatok fennállását – e megállapodások Bizottság által elvégzett elemzését olyan érvelés alapján kívánja megkérdőjelezni, amely az említett megállapodásokat a tartalmuk állítólag jogszerű jellegének alátámasztása érdekében külön-külön vizsgálja, ezen érvelés téves előfeltevésen alapul. Ebből továbbá az is következik – amint az a jelen ítélet 195. pontjában megállapításra került, és a Servier érvelésével ellentétben –, hogy függetlenül attól, hogy a Krka licenciamegállapodásban előírt díj mértéke a piaci feltételekre tekintettel megfelelő volt-e, vagy sem, a Krkát a fő piacaihoz – szabadalombitorlás kockázata nélkül – való hozzáférés ösztönözte arra, hogy lemondjon az erbuminnak a 947. sz. szabadalom oltalma alatt álló alfa kristályos formájából álló saját perindopriljának a Servier fő piacain való értékesítéséről.

- 452 Egyébiránt a Servier arra alapított érvét, hogy a Krka licenciamegállapodás állítólag elősegíti a versenyt a Krka fő piacain, gyengíti az a tény, hogy e megállapodás nem terjed ki a Servier fő piacaira, amely piacok képezték az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésébe ütköző, a vitatott határozatban megállapított jogsértés kizárólagos tárgyát. E versenyt támogató jelleg ugyanis, még ha bizonyítást is nyerne, csak a Krka fő piacain gyakorolna pozitív hatást a versenyre. Mindenesetre, noha a bizonyos piacokon történő licencbe adás e licencia jogosultjának azon kötelezettségvállalása ellenében, hogy ugyanezen piacokat illetően lemond a vele szerződő fél szabadalma érvényességének vitatásáról, a szabadalom konkrét tartalmának és gazdasági összefüggéseinek értékelésére is figyelemmel a verseny szempontjából jogszerűnek tekinthető, más a helyzet akkor, ha a megállapodások összességükben lehetővé teszik e jogosult számára, hogy a bitorlás kockázata nélkül belépjen bizonyos földrajzi piacokra, ugyanakkor megtiltják számára a más piacokra való belépést.
- 453 Az ilyen megállapodásegüttes főszabály szerint e piacok felosztásával jár, következésképpen cél általi versenykorlátozást jelent, amelyet nem tehetnek viszonylagossá és nem is kompenzálhatnak bármilyen piacra gyakorolt esetleges pozitív vagy versenytámogató hatások. Márpedig a Bizottságnak nem feladata, hogy az esetleges cél általi versenykorlátozás fennállására vonatkozó értékelése keretében megvizsgálja valamely megállapodás vagy magatartás hatásait (lásd ebben az értelemben: 2023. december 21-i European Superleague Company ítélet, C-333/21, EU:C:2023:1011, 159. és 166. pont, valamint ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 454 Ezenkívül, amint azt a Bizottság a vitatott határozat (1745) preambulumbekzdésében kifejtette, éppen amiatt, hogy a Krka licenciamegállapodás és a Krka vitarendezési megállapodásból eredő, a szabadalombitorlástól való tartózkodásra vonatkozó kötelezettség nem ugyanazon nemzeti piacokra terjed ki, a Bizottság szerint e licenciamegállapodás nem volt jogszerű, hanem jelentős gazdasági ösztönzést jelentett a Krka számára arra, hogy elfogadja a Krka vitarendezési megállapodásban előírt korlátozásokat, és ennél fogva arra, hogy földrajzilag felossza e piacokat a Servier-vel. E *quid pro quo* tehát gazdasági szempontból a jelen ítélet 104. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlat értelmében vett értékátruházáshoz hasonlítható. Ezen elemzés megalapozottságának ellenőrzése érdekében ezen ítélkezési gyakorlatnak megfelelően azt kell megvizsgálni, hogy ezen, a Servier által a Krka részére teljesített értékátruházást kizárólag a Servier és a Krka ahhoz fűződő érdeke magyarázza-e, hogy ne folytassanak egymással érdemeken alapuló versenyt.

- 455 E tekintetben, amint arra a jelen ítélet 427. és 428. pontja emlékeztetett, a Krka a perindoprilját nem csupán a fő piacainak némelyikén értékesítette már, hanem ezenkívül a perindopril egyik generikus változatának többek között Franciaországban és az Egyesült Királyságban – vagyis a Servier fő piaci közül kettőn – történő forgalmazására irányuló tervei tekintetében is a Servier potenciális versenytársai előtt járt. Egyébiránt a többek között a vitatott határozat (2273)–(2401) preambulumbekzdésében szereplő, a perindopril értékesítéseire vonatkozó adatokból kitűnik, hogy az az ár, amelyen a Servier e gyógyszert Franciaország, Hollandia és az Egyesült Királyság piacán értékesítette, jóval magasabb volt annál, mint amelyen a Krka értékesítette a saját perindoprilját Lengyelország piacán. E körülmények között a Servier arra való ösztönzése, hogy késleltesse e gyógyszernek a saját fő piacaira való belépését, nyilvánvaló volt, és azt egyébként nem is vitatták.
- 456 Ami azt a kérdést illeti, hogy a Bizottság megalapozottan tekinthette-e úgy, hogy a Krka licenciamegállapodás a Krka vitarendezési megállapodás ellenszolgáltatásának minősül, mindenekelőtt emlékeztetni kell arra, hogy a Krka licenciamegállapodás a Krka fő piacain kizárólagosan és visszavonhatatlanul ez utóbbira ruházta a 947. sz. szabadalomhoz fűződő jogokat, annak ellenére, hogy a Servier fenntartotta magának azt a lehetőséget, hogy e jogokat közvetlenül, illetve leányvállalatain keresztül vagy országonként egyetlen harmadik félen keresztül is hasznosíthatja. E megállapodásból következik, hogy e piacok mindegyikén – a Servier-n, leányvállalatain, illetve egy általa kijelölt harmadik félen kívül – a Krka volt az egyetlen olyan vállalkozás, amely a 947. sz. szabadalom bitorlásának kockázata nélkül forgalmazni tudott olyan perindopril, amely az erbumin e szabadalom oltalma alatt álló alfa kristályos formájából állt.
- 457 Ezt követően, amint azt a Bizottság a vitatott határozat (1721), (1724), (1728)–(1730) és (1819) preambulumbekzdésében hangsúlyozta, az, hogy a Servier lemondott annak kifogásolásáról, hogy a Krka a perindopril generikus változatát a saját fő piacain forgalmazza, gazdasági szempontból ténylegesen a Krka részére történő értékátruházással egyenértékű. Egy ilyen *quid pro quo* révén mind a Servier, mind a Krka a saját fő piacain kedvezőbb pozíciót tarthatott fenn, mivel a Servier-nek a saját fő piacain sikerült kizárnia a Krkának az erbuminnak a 947. sz. szabadalom oltalma alatt álló alfa kristályos formájából álló saját perindopriljának piacra lépéséből eredő potenciális versenyt, a Krka pedig bizonyosságot szerzett arról, hogy e gyógyszert a saját fő piacain a bitorlás kockázata nélkül forgalmazhatja.
- 458 Ebben az összefüggésben a Servier arra hivatkozik, hogy a Bizottság minimalizálta a Krka licenciamegállapodás által a Krka fő piacaira gyakorolt versenytámogató hatást, valamint az e megállapodás által e vállalkozás számára jelentett előnyt, mivel a Krka e piacok közül ötön már jelen volt. A Servier ebből azt a következtetést vonja le, hogy a Krka által megszerzett bizonyosság – arra vonatkozóan, hogy az erbuminnak a 947. sz. szabadalom oltalma alatt álló alfa kristályos formájából álló saját perindoprilját a bitorlás kockázata nélkül forgalmazhatja – volt maga a Bizottság által elfogadott érvelés szerint az egyetlen olyan előny, amelyhez a Krka e megállapodás alapján jutott, és arra hivatkozik, hogy ezen előny nem volt elegendő ahhoz, hogy a Krkát arra ösztönözze, hogy lemondjon a Servier fő piacaira való belépésről. A Bizottság által a vitatott határozat (913) és (1748) preambulumbekzdésében hivatkozott bizonyítékokból azonban kitűnik, hogy 2009. augusztus 4-én maga a Krka jelezte a Bizottságnak ezen intézmény tájékoztatáskérésére válaszolva, hogy „feláldoz[ta]” a Servier fő piacait, amelyek „kevésbé jelentősek voltak a Krka számára”, „a közép- és kelet-európai piacokra való azonnali belépés ellenében”. A Bírósághoz benyújtott ügyiratokból tehát az következik, hogy a Krka számára ily módon kínált azon perspektíva, hogy a fő piacain a perindopril generikus változatának egyedüli gyártója lesz, a Krka szubjektív szempontjából – még ha a saját fő piacaira vonatkozó licenciamegadása hiányában nem is mondott volna le a Servier fő piacaira való belépésről – előnyösebb

volt, mint a Servier fő piacain indított, valószínűleg költséges bírósági eljárások perspektívája, amelyek kimenetele bizonytalan volt, és amelyekből pernyertesség esetén valamennyi generikusgyógyszer-gyártó profitált volna, amint azt a Bizottság a vitatott határozat (844), (874), (914), (1759) és (1763) preambulumbekzdésében megállapította.

- 459 Ami a Servier azon érvét illeti, miszerint azt, hogy a Krka fő piacain *de facto* duopólium állt fenn, cáfolja az a lehetőség, hogy a Servier valamely leányvállalata vagy általa feljogosított harmadik fél beléphetett a Krka fő piacaira, meg kell állapítani – amint az a jelen ítélet 232. pontjában megállapításra került –, hogy a Bizottság *de facto*, és nem *de iure* duopólium fennállását állapította meg, és hogy mindenesetre a Servier lemondott a *de iure* monopóliumáról, amikor vállalta, hogy azt a Krkával kizárólagossági alapon felosztja. Amennyiben a Servier arra hivatkozik, hogy e piacokon a Krka és a Servier egymással intenzív versenyt folytatott, hangsúlyozni kell, hogy bár a Bizottság a vitatott határozat (1728) és (1744) preambulumbekzdésében nem tagadta bizonyos mértékű verseny fennállását, az e piacokon fennálló verseny pontos mértéke nem releváns, mivel semmit nem változtat azon a tényen, hogy a Servier szükségképpen lemondott piaci részesedésekről, és így a nyereségnek egy részéről a Krka javára.
- 460 Végül, ami azt a kérdést illeti, hogy a jelen ítélet 457. pontjában említett értékátruházás kellően jelentős volt-e ahhoz, hogy arra ösztönözze a Krkát, hogy megkösse a Krka vitarendezési megállapodást, a vitatott határozat (1738) preambulumbekzdéséből kitűnik, hogy maga a Krka a Servier által – a Krka e vállalkozás fő piacaira való belépésről való lemondásra vonatkozó kötelezettségvállalásának ellentételezéseként – ily módon átruházott gazdasági értéket egy hároméves időszak vonatkozásában körülbelül tízmillió euróra becsülte. E becslés megbízhatónak bizonyult, mivel – amint az az iratoknak az e határozat 4112. lágjegyzetében hivatkozott elemeiből kitűnik – a Krka vitarendezési és licenciamegállapodások időtartama alatt a perindoprilnak a Krka által kizárólag Magyarország, Lengyelország és a Cseh Köztársaság piacán történő értékesítéséből származó nyereség elérte a tízmillió eurót. Márpedig, még ha e tízmillió eurós összegből le is vonnánk a Krka által a Krka licenciamegállapodás alapján a Servier-nek évente fizetendő díj összegét, a Servier által a Krkára történő ilyen jelentős értékátruházás nem magyarázható semmilyen más ellenszolgáltatással a Krka részéről, mint azon kötelezettségvállalásával, hogy a Servier-vel nem versenyez annak fő piacain.
- 461 Hozzá kell tenni, hogy a Servier által előterjesztett további konkrétabb érvek egyike sem cáfolja a Bizottság azon megállapítását, miszerint a Krka vitarendezési és licenciamegállapodások cél általi versenykorlátozásnak minősülő piacfelosztást vezettek be.
- 462 A Servier szerint a Bizottság a vitatott határozat (1747) preambulumbekzdésében tévesen állapította meg, hogy „a Krkának adott licencia földrajzi hatálya nem magyarázható a szabadalmak között e területeken fennálló különbségekkel”, mivel ténylegesen fennálltak ilyen különbségek, ugyanis a Krka e licencia megadásának időpontjában az említett licencia által lefedett piacok közül már többre is belépett, ami őt a szabadalombitorlási keresetek konkrét és azonnali kockázatának tette ki. Ezen érvelés előterjesztésekor a Servier téved a földrajzi piacok között a szabadalmi helyzetet illetően esetlegesen fennálló különbségek relevanciáját illetően.
- 463 Amint ugyanis arra a Bizottság a vitatott határozat (1754) preambulumbekzdésében helyesen rámutat, az ilyen különbségek csak akkor relevánsak valamely licencia földrajzi hatálya versenyjogi szempontból való jogszerűségének értékelésekor, ha azok a megadott licencia tárgyát képező szabadalom vagy szabadalmak érvénytelenítésének e piacok mindegyikén fennálló objektív kockázatának szintjéhez kapcsolódnak. Ennek az a magyarázata, hogy nem jogszerű bizonyos piacok annak érdekében történő „feláldozása” – az azokon fennálló verseny rovására –, hogy az

üzleti célszerűség szubjektív indokai miatt más piacokon licenciát szerezzenek. Ugyanezen okból el kell utasítani a Servier-nek az abból eredő állítólagos paradoxonra vonatkozó érvét is, hogy a nagyobb számú piacot lefedő licencia nyújtása alkalmasabb arra, hogy az e licencia hatálya alá nem tartozó piacokról való lemondásra ösztönzést jelentsen. Függetlenül ugyanis az említett licencia hatálya alá nem tartozó piacok számától, e piacokon korlátozott a verseny.

- 464 A Servier azzal érvel, hogy a Servier fő piacain a megneemtámadási kikötések és a szabadalombitorlástól való tartózkodásra vonatkozó kikötések nem vezettek piacfelosztáshoz. Noha a Krkának tilos volt az erbuminnak a 947. sz. szabadalom oltalma alatt álló alfa kristályos formájából álló saját perindoprilját annak állítólagos szabadalombitorló jellege miatt forgalmazni, a Krka szabadon forgalmazhatta e gyógyszer nem szabadalombitorló változatát, amelyet egyébként éppen akkor fejlesztett ki. Ugyanakkor e tekintetben elegendő rámutatni arra, hogy az a tény, hogy egy piacfelosztó megállapodás korlátozza annak lehetőségét, hogy egy potenciális versenytárs versenyezzen a szabadalom jogosultjával, anélkül azonban, hogy teljesen kizárná annak lehetőségét, hogy e versenytárs egy nem szabadalombitorló termék kifejlesztése révén hosszú távon versenyt támasszon, nem kérdőjelezheti meg azt a következtetést, miszerint az ilyen megállapodás cél általi versenykorlátozásnak minősül.
- 465 A Servier a Servier fő piacaira gyakorolt állítólagos versenytámogató hatásokra hivatkozik, mivel a Krka vitarendezési megállapodás nem akadályozta meg a Krkát abban, hogy az erbuminnak a 947. sz. szabadalom oltalma alatt álló alfa kristályos formájából álló saját perindoprilja révén a 340. sz. szabadalom lejártát megelőzően belépjen a Servier fő piacaira. E megállapodás azonban megtiltotta a Krkának, hogy e perindopril e piacokon forgalmazza, mindaddig, amíg a 947. sz. szabadalom nem járt le. Így a 340. sz. szabadalom tekintetében a Servier általi „engedélyezés” nem cáfolja a Bizottságnak az említett megállapodás versenyellenes céljára vonatkozó értékelését, mivel e megállapodás megakadályozta a Krkát abban, hogy rövid, sőt középtávon belépjen a Servier fő piacaira.
- 466 A Servier azon érvelését illetően, miszerint a Krka vitarendezési megállapodás nem akadályozta meg a Servier többi potenciális versenytársát abban, hogy folytassák a 947. sz. szabadalom érvénytelenítésére irányuló bírósági eljárásaikat, meg kell állapítani, hogy e körülmény a versenyjogra tekintettel nem igazolhatja azt, hogy e megállapodás arra kötelezte a Krkát, hogy álljon el a Servier és közte e tárgyban folyamatban lévő peres eljárásoktól. Ez annál is inkább igaz, mivel – amint az a jelen ítélet 436. pontjában említett bizonyítékokból kitűnik – a Servier „úgy vélte, hogy a Krka az ESZH előtti felszólalási eljárásban és az Egyesült Királyságban folyamatban lévő visszavonási eljárásban rendelkezett a legjobb és legteljesebb bizonyítékokkal”, ami azt jelenti, hogy a Krkának a bírósági eljárásoktól való elállása jelentősen csökkenthette e szabadalom érvénytelenítésének esélyeit, tehát megerősíthette azt az irányítást, amelyet a Servier az érintett piacokon gyakorolhatott.
- 467 Ami a Servier-nek egy 2005. szeptember 29-i dokumentum állítólagos elferdítésére alapított érvét illeti, amely dokumentumban a Krka egyik alkalmazottja „[a Servier-vel] a piac ellenőrzésére irányuló közös tevékenységre” hivatkozott, meg kell állapítani, hogy e dokumentum legalábbis arra utal, hogy a Krka egy évvel a Krka vitarendezési és licenciamegállapodások megkötése előtt nyitott volt arra az elgondolásra, hogy bizonyos piacokon e piacok közös ellenőrzése érdekében együttműködjön a Servier-vel, anélkül hogy e dokumentum lehetővé tenné annak azonosítását, hogy pontosan mely piacokról volt szó. Mindenesetre e körülmény az e megállapodások versenyellenes jellegét bizonyító egybevágó valószínűsítő körülmények csoportjába tartozik, ám

önmagában nem jelenti a Bizottság által tett megállapítás elengedhetetlen alátámasztását. Így, még ha feltételezzük is, hogy a Servier e körülményre vonatkozó állításai részben pontosak, ezen érv nem lehet elegendő ahhoz, hogy a jelen jogalapnak helyt lehessen adni.

- 468 Mindenesetre hozzá kell tenni, hogy amennyiben a Servier néhány érvével a Krka megállapodások károsági fokát kívánja minimalizálni, nem kétséges, hogy a Bizottság által megállapított versenykorlátozás kellően káros volt ahhoz, hogy azt a Bíróság ítélkezési gyakorlata értelmében vett cél általi versenykorlátozásnak lehessen minősíteni (lásd analógia útján: 2020. január 30-i Generics (UK) és társai ítélet, C-307/18, EU:C:2020:52, 67. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Amint ugyanis a jelen ítélet 97. és 238. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlatból kitűnik, a piacok felosztására irányuló megállapodásoknak már önmagukban versenykorlátozó céljuk van, és az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése által kifejezetten tiltott megállapodások csoportjába tartoznak.
- 469 A felek összes érvének és az ügy irataiban szereplő összes bizonyítéknak az értékelése alapján tehát megállapítható, hogy a Bizottság nyilvánvaló értékelési hiba elkövetése nélkül tekinthette úgy a vitatott határozat (1745) preambulumbekzdésében, hogy bár a szabadalmi licencia jogszerű eszköz lehet e szabadalom jogosultja számára ahhoz, hogy harmadik személynek biztosítsa az említett szabadalom oltalma alatt álló találmány hasznosításának jogát, a Krka licenciamegállapodás a Krkát azon kötelezettségvállalásra ösztönözte, hogy lemond a Servier fő piacaira való belépéséről, lehetővé téve ezáltal e két vállalkozás számára, hogy egymás között megszervezzék a piacfelosztást.
- 470 Következésképpen a Servier-nek a piacfelosztó megállapodás fennállására vonatkozó érvelését el kell utasítani.
- 471 E körülményekből következik, hogy a vitatott határozatban bemutatott bizonyítékok azt támasztják alá, hogy fennállt a perindopril piacának a Servier és a Krka közötti felosztására irányuló magatartás, és elegendőek ahhoz, hogy a Bíróságnak a jelen ítélet 96. és 97. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlatának megfelelően indokolják e magatartás cél általi versenykorlátozásnak minősítését.
- 472 Amennyiben a Servier másodlagosan a vitatott határozat annyiban történő megsemmisítését kéri, amennyiben az kifejezetten az Egyesült Királyság piacán cél általi versenykorlátozást állapított meg annak ellenére, hogy a High Court 2006. október 3-i határozatával ideiglenes intézkedést rendelt el, amely megtiltotta a Krka számára, hogy az erbuminnak a 947. sz. szabadalom oltalma alatt álló alfa kristályos formájából álló saját perindopriljával e piacra lépjen, emlékeztetni kell arra, hogy ezen intézkedés olyan ideiglenes intézkedésnek minősül, amely semmiképp nem dönti el előre a szabadalom jogosultja által előterjesztett szabadalombitorlási kereset megalapozottságát (lásd ebben az értelemben: 2020. január 30-i Generics (UK) és társai ítélet, C-307/18, EU:C:2020:52, 53. pont). Így ezen intézkedés elrendelését követően a Krka e piacra való belépésének lehetősége által gyakorolt versenynyomás nem szűnt meg, e körülmény tehát nem kérdőjelezheti meg a jelen ítélet előző pontjában az Egyesült Királyság piacára vonatkozóan levont következtetést.
- 473 A fenti megfontolásokra tekintettel el kell utasítani az első fokon benyújtott kereset kilencedik jogalapjának első részét, és meg kell állapítani, hogy a Servier-nek nem sikerült megcáfolnia a perindopril piacának a Krka vitarendezési és licenciamegállapodások révén a Servier és a Krka közötti felosztására irányuló magatartás tekintetében a vitatott határozatban elvégzett cél általi versenykorlátozásnak minősítést.

474 Egyébiránt meg kell állapítani, hogy – amint azt a jelen ítélet 424. pontja megemlíttette – mivel az első fokon felhozott negyedik jogalap első része, amely lényegében azon alapul, hogy a vitarendezési megállapodások és általában a licenciamegállapodások a jellegüknél fogva jogszerűek, kifejezetten a Krka vitarendezési és licenciamegállapodásokra vonatkozik, ezen első rész átfedésben van a Servier által az első fokon felhozott kilencedik jogalapja keretében előadott jogi érveléssel. Következésképpen a jelen ítélet 423–473. pontjában kifejtett okokból az következik, hogy az első fokon felhozott negyedik jogalap első részét, amennyiben az a Krka vitarendezési és licenciamegállapodásokra vonatkozik, szintén el kell utasítani.

B. Az első fokon benyújtott kereset tizedik jogalapjáról

1. A felek érvelése

475 Az első fokon benyújtott keresetének tizedik jogalapjával a Servier mindenekelőtt azt kifogásolja, hogy a Bizottság a vitatott határozat (1817) preambulumbekzdésében megállapította, hogy a Servier az e határozatban meghatározott piacon erőfölénnyel rendelkezett, amely piacmeghatározást a Servier más jogalapok keretében vitatja. Az indokolási kötelezettség megsértésére is hivatkozik, mivel szerinte nem lehet tudni, hogy a Bizottság a vitatott határozatban végzett-e kontrafaktuális elemzést. A Servier ezt követően azt kifogásolja, hogy a Bizottság a kontrafaktuális forgatókönyv elemzése során tévesen alkalmazta a jogot. Először is a Bizottságnak meg kellett volna vizsgálnia azt a versenyt, amely a Krka megállapodások hiányában valószínűleg fennállt volna, figyelembe véve azt a valós keretet, amelyben e megállapodások kifejtették a hatásaikat. A Servier e tekintetben azt állítja, hogy a Krkának a 947. sz. szabadalom érvényességével kapcsolatos eljárásoktól való elállása semmilyen érzékelhető hatást nem gyakorolt ezen eljárások kimenetelére.

476 A Krka megállapodások hiányában a Krka valószínűleg nem lépett volna piacra Franciaországban, Hollandiában és az Egyesült Királyságban. A Servier szerint az ilyen belépést az Egyesült Királyságban bírósági intézkedés akadályozta. Franciaországban és Hollandiában a Krka felhagyott a perindopriljának piacra vitelére irányuló terveivel. A Krka megállapodások azonban a 947. sz. szabadalom esetleges érvénytelenítése vagy a perindopril nem szabadalombitorló változatának kifejlesztése esetén nem zárták ki a Krkát a Servier potenciális versenytársaként. Ami a Krka átruházási és licenciamegállapodást illeti, a Servier úgy véli, hogy az semmilyen hatással nem volt a versenyre, mivel a Krka technológiája nem tette lehetővé a 947. sz. szabadalom megkerülését. A Servier hangsúlyozza, hogy azt követően, hogy az ESZH a 2009. május 6-i határozatával megvonta a 947. sz. szabadalmat, több generikusgyógyszer-gyártó is belépett a perindopril piacára, ami e szabadalom vonatkozásában külön bizonyítja e megállapodás versenyellenes hatásának hiányát.

477 A Servier továbbá a vitatott határozat (1831) preambulumbekzdését kifogásolja, amely azon rendelkezésekre vonatkozik, amelyeket a Servier és a Krka a Krka megállapodások megtárgyalásának és megkötésének időpontjában elfogadhatott volna annak elkerülése érdekében, hogy e megállapodások piacfelosztáshoz vezessenek. Arra hivatkozik, hogy a Bizottság nem bizonyította, hogy a felek kevésbé szigorú feltételek mellett is köthettek volna egyezséget.

478 Végül a Servier azt állítja, hogy a Bizottság a Krka megállapodások hatásainak elemzése során elmulasztotta figyelembe venni a Krka licenciamegállapodás versenyt támogató hatásait.

479 A Bizottság vitatja ezen érvelést.

2. A Bíróság álláspontja

- 480 Előzetesen rá kell mutatni arra, hogy a Servier által az első fokon felhozott tizedik jogalapja keretében kifejtett érvelés átfedésben van a negyedik jogalapjának második része keretében előadott érveléssel, miszerint a Bizottságnak a Krka megállapodások hatásaira vonatkozó értékelései hibásak. Ami azon érvet illeti, amellyel a Servier a perindopril állítólag önálló piacán fennálló erőfölényét vitatja, amely erőfölényre a Bizottság a vitatott határozat (1817) preambulumbekzdésében utalt, meg kell állapítani, hogy ez az utalás, amelyre a Servier versenyhelyzetének leírása keretében került sor, nem döntő azon elemzés szempontjából, amelyet ezt követően e határozat (1820) és azt követő preambulumbekzdései tartalmaznak a Krka megállapodások által – a Krka által a Servier-vel szemben támasztott potenciális versenyre – gyakorolt hatásokkal kapcsolatban.
- 481 Az indokolási kötelezettség abból eredő állítólagos megsértését illetően, hogy nem lehet tudni, hogy a Bizottság a vitatott határozatban végzett-e kontrafaktuális elemzést, elegendő rámutatni arra, hogy e határozat (1814) preambulumbekzdésében a Bizottság jelezte, hogy figyelembe kell venni „azt a versenyt, amely a megállapodás hiányában fennállt volna”, vagyis különösen „azt a versenyző magatartást, amelyet a Krka a megállapodás hiányában valószínűleg tanúsított volna”. Így a vitatott határozat indokolása e tekintetben nem hiányos.
- 482 A jelen ítélet 339–358. pontjában kifejtett jogi elemekből következik, hogy a Servier által a jelen jogalap keretében a kontrafaktuális forgatókönyvvel kapcsolatban előadott többi érv azon bizonyítási teher téves értelmezésén alapul, amely az olyan megállapodások versenykorlátozó hatásainak bizonyítása érdekében hárul a Bizottságra, amelyek a Krka megállapodásokhoz hasonlóan arra irányulnak, hogy valamely generikus gyógyszer piacra lépését késleltetve bevezessék a piacok felosztását.
- 483 Amint ugyanis a jelen ítélet 354. pontjában már megállapításra került, a Bizottság feladata volt annak bizonyítása, hogy az elfogadott kontrafaktuális forgatókönyv reális és hihető. Márpedig, amint az a jelen ítélet 355. pontjából lényegében kitűnik, mivel a jelen ügyben a szóban forgó versenykorlátozás a Krka által a Servier-vel szemben gyakorolt potenciális verseny forrásának kiiktatásán alapult, a kontrafaktuális forgatókönyv elemzése lényegében a Krka megállapodások által kiiktatott e potenciális verseny fennállásának elemzését jelentette. Így annak meghatározása érdekében, hogy a Krka megállapodások azáltal, hogy megtiltották a Krka számára, hogy piacra lépjen Franciaországban, Hollandiában és az Egyesült Királyságban, bizonyított hatással voltak-e a potenciális versenyre, a Bizottságnak meg kellett vizsgálnia, hogy a Krkának e megállapodások hiányában tényleges és konkrét lehetősége lett volna-e arra, hogy e piacokra olyan határidőn belül belépjen, amely versenynyomást gyakorolhatott a Servier-re, így az ilyen belépéssel való fenyegetést reálisnak és hihetőnek lehetett tekinteni (lásd ebben az értelemben: 2020. január 30-i Generics (UK) és társai ítélet, C-307/18, EU:C:2020:52, 117–120. pont).
- 484 A Servier állításával ellentétben a Bizottság tehát nem volt köteles bizonyítani, hogy a Krka vitarendezési megállapodás hiányában a Krka a 947. sz. szabadalommal szembeni bírósági eljárásokban gyorsabban vagy teljesebb körűen pert nyert volna.
- 485 A Bizottság azáltal, hogy a vitatott határozat (1826), (1829) és (1835)–(1846) preambulumbekzdésében figyelembe vette a Krka megállapodások gazdasági és jogi hátterét, megalapozottan tekinthette úgy, hogy a Krka jelentette az egyik legközvetlenebb fenyegetést a Servier-re, mivel tényleges és konkrét lehetőségekkel rendelkezett arra, hogy Franciaországban, Hollandiában és az Egyesült Királyságban piacra lépjen. Az, hogy nem lehet

bizonyossággal megállapítani, hogy a Krka ténylegesen belépett volna-e ezekre a piacokra, nem befolyásolja azt a körülményt, hogy a Krka, bár be kívánt lépni az említett piacokra, és rendelkezett az ehhez szükséges eszközökkel, egyeztetett a Servier-vel annak érdekében, hogy e két vállalkozás számára kölcsönösen előnyös feltételek mellett lemondjon e lehetőségről.

- 486 A Krka megállapodások hiányában a Krka saját – az erbuminnak a 947. sz. szabadalom oltalma alatt álló alfa kristályos formájából álló – perindoprilja révén történő belépésének e lehetőségét nem iktatták volna ki. Következésképpen a Bizottság bizonyította, hogy e potenciális versenyforrásnak az említett megállapodások végrehajtásának köszönhetően történő kiiktatása érezhetően versenykorlátozó hatással járt. A potenciális verseny ilyen kiiktatása tehát olyan hatásnak minősült, amely nem volt sem hipotetikus, sem potenciális, hanem valós volt, és alkalmas arra, hogy indokolja a vitatott határozat (1850) preambulumbekzdésében elfogadott hatás általi versenykorlátozásnak minősítést.
- 487 Ami a Servier-nek a vitatott határozat azon rendelkezésekre vonatkozó (1831) preambulumbekzdését kifogásoló érvét illeti, amelyeket a Servier és a Krka a Krka megállapodások megtárgyalásának és megkötésének időpontjában annak elkerülése érdekében hozhatott volna meg, hogy e megállapodások piacfelosztást eredményezzenek, elegendő megállapítani, hogy e preambulumbekzdésben a Bizottság – helyesen – annak megállapítására szorított, hogy semmi nem akadályozta volna meg a Servier-t és a Krkát abban, hogy olyan más megállapodásokat kössenek, amelyek nem vezetnek a jelen ítélet 442–473. pontjában megállapított piacfelosztáshoz. Így a Servier ezen érve azon a téves előfeltevésen alapul, miszerint a Krka megállapodások nem minősültek piacfelosztásnak, ezért azt el kell utasítani.
- 488 Ebből következik, hogy a Servier által első fokon benyújtott kereset tizedik jogalapjának vizsgálata nem tárt fel olyan hibát, amely megkérdőjelezhetné a Bizottság által a vitatott határozat (1850) preambulumbekzdésében tett azon megállapítást, miszerint a Krka megállapodások azzal a hatással jártak, hogy érezhetően korlátozták a Krka által a Servier-vel szemben gyakorolt potenciális versenyt.
- 489 A Servier-nek a Krka licenciamegállapodás állítólagos versenytámogató hatásaira való hivatkozását illetően elegendő emlékeztetni arra – amint az többek között a jelen ítélet 175., 289., 452. és 454. pontjából kitűnik –, hogy e megállapodás olyan piacokra vonatkozik, amelyek nem tartoznak a Bizottság által megállapított hatás általi versenykorlátozás miatt az EUMSZ 101. cikkbe ütköző jogsértés földrajzi hatálya alá. Ennélfogva az említett megállapodásból eredő, az e jogsértéssel érintett piacoktól eltérő piacokra gyakorolt esetleges versenytámogató hatások nem igazolhatják a versenyellenes hatások fennállását azokon a piacokon, amelyeken az említett jogsértést megállapították.
- 490 Ennélfogva a Servier által első fokon benyújtott kereset tizedik jogalapját el kell utasítani.
- 491 Egyébiránt, amint az a jelen ítélet 480. pontjában megemlítésre került, a Servier által első fokon felhozott negyedik jogalap második része keretében kifejtett azon érvelés, miszerint a Bizottság a kontrafaktuális forgatókönyv meghatározása és a Krka megállapodások hatásainak előzetes vizsgálata során tévesen alkalmazta a jogot, átfedésben van a Servier által az első fokon felhozott tizedik jogalapja keretében előadott érveléssel. Következésképpen a jelen ítélet 480–490. pontjában kifejtett indokokból az következik, hogy amennyiben az első fokon felhozott negyedik jogalap e második része a Krka vitarendezési és licenciamegállapodások hatás általi versenykorlátozásnak minősítésére vonatkozik, azt szintén el kell utasítani.

- 492 A fentiek összességéből következik, hogy noha a jelen ítéletben a Bíróság az Európai Unió Bírósága alapokmányának 61. cikke alapján határozott bizonyos, első fokon felhozott jogalapokról, a per állása nem engedi meg, hogy a Bíróság az ügyet teljes egészében elbírálja, így a T-691/14. sz. ügyet vissza kell utalni a Törvényszék elé, hogy ez utóbbi vizsgálja meg a Servier azon jogalapjait, amelyek még nem lettek véglegesen elbírálva.
- 493 Ami a vitatott határozat 4. cikkében említett, az EUMSZ 101. cikkbe ütköző jogsértést illeti, a Bíróság a Bizottság kérelmeinek megfelelően határozott több, első fokon felhozott jogalapról, nevezetesen a negyedik jogalapról, amennyiben az konkrétan a Krka vitarendezési és licenciamegállapodásokra vonatkozik, a kilencedik jogalap első részéről és a tizedik jogalapról. Mivel a Bíróság e jogalapokat véglegesen elutasította, a Törvényszéknek azokat már nem kell megvizsgálania.
- 494 Első fokon felhozott kilencedik jogalapjának második részében azonban a Servier azt állítja, hogy a Bizottság több értékelési hibát is elkövetett, amikor a Krka átruházási és licenciamegállapodást cél általi versenykorlátozásnak minősítette. A Törvényszéknek kell e jogalapot a visszautalást követő eljárásban megvizsgálania.
- 495 Ami a Bizottság által a Servier-vel szemben a vitatott határozat 6. cikkében megállapított, az EUMSZ 102. cikkbe ütköző jogsértést illeti, a Törvényszéknek a jelen ítélet 380–390. pontjában kifejtett indokokra figyelemmel – amelyek alapján a Bíróság helyt adott a perindopril piacának meghatározására vonatkozó nyolcadik fellebbezési jogalapról és következésképpen a tizenegyedik jogalapról – kell határoznia az e jogsértésre vonatkozóan első fokon felhozott tizenegyedik–tizenhetedik jogalapról, valamint a másodlagosan felhozott jogalapokról, amennyiben azok az ugyanezen jogsértés miatt kiszabott bírság kiszámítására vonatkoznak.
- 496 A fenti megfontolásokra tekintettel az ügyet vissza kell utalni a Törvényszék elé, hogy ez utóbbi határozzon az első fokon benyújtott kereset kilencedik jogalapjának – a Krka átruházási és licenciamegállapodásnak az EUMSZ 101. cikk értelmében vett cél általi versenykorlátozásnak minősítésére vonatkozó – második részéről, az EUMSZ 102. cikkbe ütköző jogsértésre vonatkozó tizenegyedik–tizenhetedik jogalapról, valamint a másodlagosan felhozott jogalapokról, amennyiben azok az e jogsértés miatt kiszabott bírság kiszámítására vonatkoznak.

A költségekről

- 497 Mivel a Bíróság az ügyet visszautalja a Törvényszék elé, a jelen fellebbezési eljárás költségeiről jelenleg nem kell határozni.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

- 1) A Bíróság az Európai Unió Törvényszéke 2018. december 12-i **Servier és társai kontra Bizottság ítélete (T-691/14, EU:T:2018:922) rendelkező részének 1–3. pontját hatályon kívül helyezi.**
- 2) A Bíróság az ügyet visszautalja az Európai Unió Törvényszéke elé, hogy ez utóbbi határozzon az első fokon benyújtott kereset kilencedik jogalapjának – a Les Laboratoires Servier és a KRKA, tovarna zdravil, d.d. által 2007. január 5-én kötött átruházási és licenciamegállapodásnak az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése értelmében vett cél általi versenykorlátozásnak minősítésére vonatkozó – második részéről, az [EUMSZ] 101. és [EUMSZ] 102. cikk alkalmazására vonatkozó eljárásban (AT.39612 – „perindopril [Servier]” ügy) 2014. július 9-én hozott C(2014) 4955 final bizottsági határozat 6. cikkében megállapított, az EUMSZ 102. cikkbe ütköző jogsértésre vonatkozóan első fokon felhozott tizennegyedik–tizenhetedik jogalapról, valamint az első fokon másodlagosan felhozott jogalapokról, amennyiben azok az e jogsértés miatt kiszabott bírság kiszámítására vonatkoznak.
- 3) A Bíróság a költségekről jelenleg nem határoz.

Aláírások